

Uchwała Nr 467 /04
Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 5 maja 2004 r.

w sprawie przyjęcia projektu Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2004-2006

Na podstawie art. 41 ust. 2 pkt. 4 w związku z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.) oraz § 5 Załącznika do uchwały Nr XVI/162/04 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 14 kwietnia 2004 r., dążąc do realizacji Strategii Rozwoju Województwa, przyjętej uchwałą Nr XIV/225/2000 z dnia 30 czerwca 2000 r. uchwała się co następuje:

§ 1

Przyjmuje się projekt Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2004-2006 jako dokumentu do społecznej konsultacji, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Marszałek Województwa

Franciszek Wołodźko

Uzasadnienie
Do uchwały Nr 467 / 04
Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 5 maja 2004 r.

w sprawie przyjęcia projektu Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2004-2006

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa nałożyła na samorząd obowiązek sformułowania strategii rozwoju regionu oraz programów wojewódzkich. Strategia województwa świętokrzyskiego została przyjęta uchwałą Nr XIV/225/2000 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 czerwca 2000 r., stanowi to punkt wyjścia do opracowywania Programów Wojewódzkich.

Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2004-2006 jest dokumentem, który składa się z dwóch komponentów: regionalnego komponentu Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006 oraz regionalnego komponentu Programu Wsparcia, który będzie podstawą negocjacji i zawarcia kontraktu wojewódzkiego pomiędzy Radą Ministrów i Samorządem Województwa.

Program został opracowywany zgodnie z zasadami, trybem i harmonogramem, które określa Sejmik Województwa Świętokrzyskiego w Załączniku do uchwały Nr XVI/162/04 z dnia 14 kwietnia 2004 r.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego

PROJEKT

**Program Operacyjny
Województwa Świętokrzyskiego
na lata 2004 - 2006**

Kielce, kwiecień 2004 r.

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze rozwoju województwa.....	6
1.1. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej.....	6
1.2. Pomoc publiczna dla regionu udzielona w latach 2001-2003.....	17
<u>Pomoc krajowa</u>	17
<u>Pomoc zagraniczna</u>	19
1.3. Cele strategicznego rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.....	24
1. Komponent regionalny Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006.....	25
2.1. Priorytety i działania wdrażane w ramach komponentu regionalnego ZPORR Województwa Świętokrzyskiego.....	25
<u>Priorytet 1 – Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów</u>	25
<u>Priorytet 2 – Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich</u>	35
<u>Priorytet 3 – Rozwój lokalny</u>	47
<u>Priorytet 4 – Pomoc techniczna</u>	54
2.2. Tabela finansowa.....	57
3. Komponent Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004.....	90
3.1. Priorytety i działania wdrażane w ramach komponentu Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004.....	90
Priorytet I. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej oraz społecznej w regionie.....	90
3.2. Finansowanie komponentu Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004.....	95
3.3. System wdrażania komponentu Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004.....	97

Wstęp

Zgodnie z zapisami ustawy o samorządzie województwa oraz ustawy o zasadach wspierania rozwoju regionalnego samorząd województwa formułuje i realizuje politykę rozwoju regionu. W roku 2000 Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwalił strategię rozwoju województwa, wyznaczając główne kierunki polityki samorządu regionalnego na kilkanaście najbliższych lat.

Uszczegółowieniem strategii był Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2001-2002, wydłużony następnie do roku 2003. W związku z akcesją Polski do Unii Europejskiej w roku 2004, kolejny dokument operacyjny, poprzez który wdrażana będzie strategia rozwoju regionu jest przygotowywany na okres 2004-2006. Program będzie składał się z trzech rozdziałów, tj.:

- analizy uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego województwa świętokrzyskiego,
- komponentu regionalnego Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego,
- komponentu Kontraktu Wojewódzkiego.

Alokacja środków na poszczególne priorytety i działania w ramach komponentów uwzględnia strukturę społeczno-gospodarczą województwa oraz realizowaną strategię rozwoju. Cele, priorytety i działania są wspólne dla wszystkich regionów i zostały określone w ZPORR i Programie wsparcia.

ZPORR został przygotowany przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z samorządami wszystkich województw, natomiast komponent Kontraktu Wojewódzkiego opracowano w oparciu o rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 marca 2004 r. w sprawie Programu Wsparcia na rok 2004 (Dz. Ust. Nr 56 poz. 542). Stanowi on rozwiązanie przejściowe do czasu przyjęcia ustawy o Narodowym Planie Rozwoju, co pozwoli na wypracowanie dokumentów stanowiących nową formułę kontraktów wojewódzkich.

1. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze rozwoju województwa.

1.1. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej

Województwo świętokrzyskie położone jest w środkowo-południowej części Polski na obszarze Wyżyny Kieleckiej (część środkowa i północno-wschodnia województwa), Niecki Nidziańskiej (część południowa) i Wyżyny Przedborskiej (część północno-zachodnia).

Świętokrzyskie otoczone jest 6 województwami (mazowieckie, lubelskie, podkarpackie, małopolskie, śląskie, łódzkie) z największymi aglomeracjami miejskimi w Polsce - Warszawską, Krakowską, Katowicką i Łódzką. Odległość od stolicy województwa do centrum tych aglomeracji mieści się w granicach 120 - 180 km. Województwo jest położone pomiędzy dwoma korytarzami infrastruktury transportowej relacji wschód-zachód o znaczeniu kontynentalnym (autostrady A-2 i A-4) oraz na wschód od korytarza relacji północ-południe (autostrada A1).

Powierzchnia województwa świętokrzyskiego, jednego z najmniejszych w Polsce – 11691 km², stanowi 3,7% obszaru kraju (15 miejsce przed opolskim). Region zamieszkuje 1295,9 tys. osób (13 miejsce przed podlaskim, opolskim i lubuskim). Gęstość zaludnienia jest niższa od przeciętnej w kraju - na 1 km² przypada 111 osób (11 miejsce), a średnio w kraju 122 osoby.

Województwo należy do najmniej zurbanizowanych rejonów w kraju. Sieć osadniczą w regionie stanowi 30 miast oraz 2831 miejscowości wiejskie. Sieć miejska jest stosunkowo dobrze rozmieszczona na całym obszarze, natomiast charakteryzuje się mniejszą gęstością niż w skali kraju. Przeciętnie jedno miasto w regionie przypada na 389,7 km², podczas gdy w Polsce na 354,1 km². Większą od przeciętnej gęstością charakteryzuje się sieć miejscowości wiejskich – na jedną miejscowość wiejską przypada 4,1 km² (w kraju 5,5 km²). W miastach naszego województwa mieszka tylko 45,9% ludności (15 miejsce), podczas gdy średni w kraju wskaźnik urbanizacji jest wyższy o 15,8 punktów i wynosi 61,7%. W miastach liczących poniżej 10 tys. mieszkańców mieszka 6,3% ludności regionu, od 10 – 50 tys. – 9,3%, 50 – 100 tys. – 13,9 %, powyżej 200 tys. (Kielce) – 16,4%.

W województwie wydzielonych jest administracyjnie 13 powiatów ziemskich i jedno miasto na prawach powiatu – Kielce, będące powiatem grodzkim oraz 102 gminy, w tym: 5 miejskich, 24 miejsko - wiejskie i 73 wiejskie.

Rolę administracyjnego, kulturalnego i gospodarczego centrum regionu pełnią Kielce (211,8 tys. mieszkańców). W systemie osadniczym kraju Kielce zaliczone są do krajowych ośrodków równoważenia rozwoju. Funkcje regionalnych ośrodków wzrostu pełnią miasta: Ostrowiec Świętokrzyski (75,3 tys. mieszkańców), Starachowice (54,5 tys.), Skarżysko-Kamienna (50,3 tys.) oraz Sandomierz (25,5 tys.). Dla zrównoważonego rozwoju całego regionu niezbędny jest wzrost ekonomiczny i rozwój społeczny takich ośrodków miejskich, jak: Końskie, Włoszczowa, Jędrzejów, Pińczów, Busko-Zdrój, Kazimierza Wielka, Staszów i Opatów.

Do podstawowych bogactw naturalnych województwa należą kopaliny mineralne - pokłady kamienia gipsowego występujące na terenie regionu świętokrzyskiego, należą do najbogatszych w Europie. Pod względem wielkości i różnorodności zasobów oraz wielkości ich wydobycia województwo należy do przodujących w kraju. Świętokrzyskie zajmuje pierwsze miejsce w kraju pod względem produkcji kamienia gipsowego (100% krajowej produkcji) oraz spoiw gipsowych (85,7%), wapna (42,2 %) i cementu (34,3%). Ponadto z terenu województwa pochodzi 100% siarki rodzimej, 26,7% kruszywa mineralnego łamanego oraz 19,6% nawozów wapniowych i wapniowo-magnezowych.

Świętokrzyskie należy natomiast do grupy regionów mniej zasobnych w wodę. Zasoby te wyrażone odpływem rocznym wynoszą ok. 1890 mln m³. Ilość zretencjonowanej wody stanowi około 3,6% ogólnych zasobów wód powierzchniowych. W granicach województwa znajduje się w całości lub części 16 głównych zbiorników wód podziemnych, o łącznej powierzchni 4510 km² i oszacowanych zasobach dyspozycyjnych wody 29780 m³/h. Zasoby wód podziemnych zalegają nierównomiernie. Zdecydowana większość wód podziemnych nadaje się bezpośrednio lub po prostym uzdatnianiu do wykorzystywania. Najtrudniejsze warunki hydrogeologiczne występują w obrębie Gór Świętokrzyskich oraz w południowo-wschodniej części województwa. Występują tam tereny bezwodne a wody podziemne na terenach wodonośnych w części południowo-wschodniej nie nadają się do picia, gdyż zawierają duże ilości siarczanów, chlorków i siarkowodoru. Na obszarze Niecki Nidziańskiej, w rejonie Buska i Solca Zdroju występują wody mineralne o właściwościach leczniczych.

Na obszarze województwa funkcjonuje 16 znaczących ujęć wód powierzchniowych służących celom komunalnym i przemysłowym, zlokalizowanych w zlewniach rzek: Kamiennej, Nidy, Nidzicy, Koprzywianki, Wisły i Czarnej Staszowskiej. Roczny pobór wód powierzchniowych wykorzystywanych do tych celów wynosi 6 350 000 m³/d.

Teren województwa świętokrzyskiego objęty jest różnego rodzaju formami ochrony. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona stanowi 62% ogólnej powierzchni województwa (1 miejsce w kraju) natomiast pod względem powierzchni chronionej przypadającej na 1-go mieszkańca województwo plasuje się na 2 miejscu (po warmińsko-mazurskim).

Z punktu widzenia walorów środowiska przyrodniczego województwo świętokrzyskie należy do najbardziej atrakcyjnych w kraju. Do najważniejszych atutów regionu w tym obszarze należą:

- znaczące walory przyrodnicze, kulturowe, krajobrazowe oraz dydaktyczno-naukowe:
- dobry stan środowiska przyrodniczego, duże kompleksy leśne i atrakcyjne zbiorniki wodne
- źródła wód mineralnych – ośrodki leczniczo wypoczynkowe Busko Zdrój i Solec Zdrój
- obszary wiejskie o zachowanym, harmonijnym krajobrazie kulturowym, stwarzające możliwość rozwoju agro- i ekoturystyki
- stosunkowo łatwa dostępność regionu dla potencjalnych turystów oraz bliskość dużych aglomeracji miejskich: krakowskiej, katowickiej, warszawskiej, łódzkiej.

Bogactwo przyrodnicze regionu stwarza warunki do uprawiania różnorodnych form turystyki, jak wędrowki piesze i rowerowe, spływy kajakowe itp. oraz różnych form aktywności sportowej, jak jazda konna, sporty zimowe, sporty lotnicze.

Dużą wartość estetyczną, poznawczą i dydaktyczną mają również walory kulturowe. Region świętokrzyski zapisał się bogatą przeszłością na kartach historii Polski. Przeszłość województwa jest bogato udokumentowana licznymi zabytkami kultury materialnej i duchowej. Wiele zabytków posiada unikatowe walory w skali europejskiej bądź krajowej, pozostałe posiadają duże znaczenie regionalne lub lokalne. Niepowtarzalną wartość poznawczą posiadają zabytki techniki.

Istotną dziedziną gospodarki z punktu widzenia możliwości dalszego rozwoju regionu jest turystyka. Województwo zaliczane z jednej strony do atrakcyjnych w skali kraju ze względu na walory przyrodnicze i kulturowe, z drugiej zaś strony pod względem posiadanej bazy turystycznej zajmuje przedostatnie miejsce w kraju. Na dzień 31 lipca 2002 roku w województwie znajdowało się 149 turystycznych obiektów noclegowych (15 miejsce w kraju), w tym 26 hoteli (miejsce 14). Ogółem w tych obiektach znajdowało się 9614 miejsc noclegowych, z tego 2681 w hotelach. W ciągu roku łącznie we wszystkich obiektach noclegowych udzielono 574,3 tys. noclegów dla 290,3 tys. osób, w tym 28,3 tys. turystów zagranicznych. Wśród turystów zagranicznych dominują turyści niemieccy (20,8%),

ukraińscy (6,3%) oraz włoscy (4,7%). Turyści zagraniczni odwiedzający województwo stanowią zaledwie 0,9% liczby turystów zagranicznych przyjeżdżających do Polski.

W województwie występuje relatywnie mała liczba tanich obiektów noclegowych (domów wycieczkowych, schronisk młodzieżowych, kempingów, pól biwakowych czy kwater prywatnych) w stosunku do hoteli i pensjonatów. Problemem do rozwiązania jest podnoszenie standardów jakościowych istniejących obiektów i rozszerzenie oferty turystycznej (turystyka kwalifikowana, naukowa, szkolna, lecznicza, sakralna, agroturystyka) Duże dysproporcje występują również w rozmieszczeniu obiektów noclegowych na terenie województwa. Około 80% miejsc noclegowych znajduje się w Kielcach i północnej części województwa.

Barierą w rozwoju turystyki jest przede wszystkim niedostateczna infrastruktura, nie tylko baza noclegowa, ale także infrastruktura komunikacyjna i infrastruktura ochrony środowiska zwłaszcza na obszarach wiejskich. Poprawa stanu dróg (zdekapitalizowanych przez duże natężenie ruchu kołowego), zwiększenie stopnia skanalizowania i oczyszczania ścieków komunalnych, budowa nowych zbiorników retencyjnych (spełniających funkcje turystyczne i przeciwpowodziowe) warunkują podwyższenie jakości oferowanych usług turystycznych.

Potencjalne zasoby pracy stanowi ludność w wieku produkcyjnym, a więc grupa 60,6% ludności województwa (w kraju 62,1%). Grupa ta zwiększa swą liczebność od początku lat 90-tych. W roku 2002 na każde 1000 osób w wieku produkcyjnym przypadło 651 osób w wieku nieprodukcyjnym - dla porównania: w 1990 – 798 osób, w 1995 r. - 754 osoby (w kraju odpowiednio: 1990 – 739, 1995 - 705, 2002 - 607).

Systematycznie maleje liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym z 30,2% w roku 1990 do 22,7% na koniec 2002 roku. W kraju wskaźniki te wynoszą odpowiednio 29,6% i 22,7 %. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się z 14,8% w 1990 r. do 16,7% w 2002 r. W miastach województwa udział ten wynosi 14,7% a na wsi 18,4%.

Malejąca liczba mieszkańców województwa od roku 1995 spowodowana była bardzo niskim lub ujemnym przyrostem naturalnym oraz ujemnym saldem migracji. Przyrost naturalny w 2002 r. wyniósł (-) 1699 osób, co w przeliczeniu na 1000 ludności daje wskaźnik w wysokości (-) 1,3. Napływ ludności był o 2459 osób mniejszy niż odpływ ludności poza województwo.

Liczba pracujących w końcu grudnia 2002 r. w województwie świętokrzyskim wyniosła 578,5 tys. osób (4,0% ogólnej liczby pracujących w kraju). Najwięcej pracujących odnotowano w rolnictwie - 49,9%. W przemyśle pracuje 13,6% a w budownictwie 3,6%. Tak wysoki udział pracujących w rolnictwie mają jeszcze trzy województwa: lubelskie, podkarpackie i podlaskie.

Na koniec 2002 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 131,3 tys. osób. Stopa bezrobocia – 18,5% (w kraju 18,0%) sytuuje województwo świętokrzyskie na 8-mej, natomiast liczba bezrobotnych na 13-tej pozycji w kraju. Z ogólnej liczby bezrobotnych 49,3% stanowiły kobiety. Prawie 55% łącznej liczby bezrobotnych stanowili mieszkańcy wsi, z których tylko ok. 9% posiadało gospodarstwa rolne. Prawo do zasiłku przysługuje tylko 16% ogółu bezrobotnych. Najwyższe rejestrowane bezrobocie występuje w powiatach: skarżyskim (28,3%), ostrowieckim (26,8%), koneckim (25,6%) i starachowickim (24,8%), natomiast najniższe w kazimierskim (9,5%), buskim (9,6%) i pińczowskim (11,8%).

Zidentyfikowanymi barierami w rozwoju zasobów ludzkich są głównie:

- Niedostatecznie rozwinięta sieć wyższego szkolnictwa zawodowego, kształcącego pod kątem nowych trendów gospodarczych
- Niedostosowany system szkolnictwa ponadpodstawowego do potrzeb rynku pracy
- Nierówność szans kształcenia i zatrudnienia osób zamieszkałych na terenach wiejskich i w małych miastach
- Jednostronne postrzeganie zjawiska bezrobocia jako problemu publicznych instytucji rynku pracy (konieczność pozyskania lokalnych partnerów społecznych zaangażowanych w tworzenie nowych miejsc pracy i przeciwdziałanie bezrobociu)
- Niedostateczna oferta usług w zakresie poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, szkoleń dla rozpoczynających własną działalność gospodarczą.

Województwo świętokrzyskie z punktu widzenia poziomu rozwoju gospodarczego oraz poziomu konkurencyjności zaliczane jest do grupy regionów słabszych. Region wytwarza 2,6% PKB - 13 miejsce w kraju, natomiast wielkość PKB na 1 mieszkańca (14,8 tys. zł. w 2001 r.) plasuje region na 12 miejscu. Niskie lokaty województwa wynikają ze struktury gospodarki regionu, w której dominują mało efektywne działy produkcji. Udział regionu w liczbie pracujących w kraju wynosi 3,9%, przy czym w rolnictwie aż 6,7% a w przemyśle 2,8%. Wartość dodana brutto na 1 pracującego w roku 2001 tylko w budownictwie stanowiła 109,6 średniej krajowej, natomiast w rolnictwie stanowiła zaledwie 53,8 a w przemyśle 91,1 średniej krajowej. Na terenie województwa wydatkowano na cele inwestycyjne 2,6% ogółu nakładów inwestycyjnych w kraju, przy czym wielkość

nakładów na 1-go mieszkańca stanowi 76,9 średniej krajowej, co sytuuje świętokrzyskie na 11 miejscu w kraju. Wielkość nakładów inwestowanych w przedsiębiorstwach (w sektorze przedsiębiorstw) stanowi zaledwie 2,3% nakładów tego sektora w kraju.

Stosunkowo wysoką aktywność inwestycyjną odnotowuje się natomiast w jednostkach samorządu terytorialnego. W roku 2002 jednostki terytorialne wszystkich szczebli na cele majątkowe wydatkowały łącznie 385 mln zł, co stanowi 2,8% nakładów krajowych, przy czym samorząd województwa świętokrzyskiego wydatkował 4,1% środków będących w dyspozycji województwa a samorządy gminne 3,8% wydatków majątkowych gmin.

W końcu 2002 roku w świętokrzyskim zarejestrowanych było 18627 podmiotów gospodarki narodowej (bez zakładów osób fizycznych) co stanowi 2,5% wielkości krajowej. Indywidualną działalność gospodarczą prowadziło 80,9 tys. zakładów osób fizycznych. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych zlokalizowana jest w miastach. Wskaźnik przedsiębiorczości (mierzony liczbą podmiotów na 10000 mieszkańców) wynosi w województwie 76,9 przy średniej krajowej 90,7. Dysproporcje w rozwoju przedsiębiorczości w województwie charakteryzuje ponad 2-krotna różnica w wielkości tego wskaźnika w miastach i na wsi. W strukturze podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON najwyższy odsetek przypadła na sekcję handlu i napraw – 38,5%. W następnej kolejności lokowały się podmioty działalności: obsługi nieruchomości firm 11,8%, budowlanej – 11,4%, produkcyjnej – 9,8% i transportowej – 7,5%.

Gorsze niż przeciętnie w kraju wskaźniki przyrostu liczby podmiotów, w tym małych i średnich przedsiębiorstw wynikają głównie z:

- niekorzystnej w minionym okresie struktury przemysłu, zdominowanej przez duże zakłady przemysłu ciężkiego (hutnictwo, przemysł metalowy, obronny),
- niedostatecznego wyposażenia w infrastrukturę techniczną, warunkującą pozyskiwanie inwestorów,
- niewystarczające powiązania województwa z krajowymi ośrodkami wzrostu,
- niezadawalający poziom rozwoju sieci instytucji otoczenia biznesu, w tym szczególnie funduszy pożyczkowych, gwarancyjnych i capital venture,
- niedostateczne powiązania pomiędzy sektorem naukowym i badawczym, a gospodarką.

Dla dalszego rozwoju gospodarczego regionu niezbędne jest wzmocnienie sieci instytucji otoczenia biznesu tj. instytucji i organizacji wspomagających i usprawniających obrót kapitału, funkcjonowanie rynku i rozwój przedsiębiorczości. Instytucje te skupione są

głównie w stolicy województwa, natomiast wyraźny ich niedobór obserwuje się w małych miastach i na obszarach wiejskich.

Województwo świętokrzyskie jest postrzegane jako mniej atrakcyjne do lokowania kapitału. Inwestorzy, w tym zagraniczni preferują regiony zurbanizowane, posiadające dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, w tym ułatwiającą dostępność do rynków zbytu. Świętokrzyskie zajmuje 15 miejsce w kraju pod względem liczby zarejestrowanych spółek prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego. W dniu 1 stycznia 1999 r. liczba ta wynosiła 335 spółek, co stanowiło 0,93% ogólnej ilości tego typu podmiotów zarejestrowanych w Polsce. Na koniec 2002 r. liczby te wynoszą analogicznie 460 spółek i 0,97%, przy czym nadal sytuuje to region na 15 miejscu w kraju.

Przemysł Województwa Świętokrzyskiego ukształtowany został w ścisłym powiązaniu z istniejącymi tu zasobami surowców skalnych, chemicznych i energetycznych oraz z wielowiekowymi tradycjami związanymi z wytwarzaniem i obróbką metali. Duże zasoby różnorodnych kopalin stanowiły i stanowią dobre zaplecze do rozwoju produkcji materiałów budowlanych. W rejonie Kielc oraz południowo-zachodniej części województwa występuje duża koncentracja przemysłu wydobywczego kopalin i przeróbki surowców skalnych, w tym wapieni dla przemysłu cementowego (Małogoszcz, Nowiny) i wapienniczego (Trzuskawica, Miedzianka, Bukowa). Przemysł cementowy to również północno-wschodnia część województwa (Ożarów). Na południowym obszarze województwa występują cegielnie i inne zakłady branży budowlanej, tam też ma miejsce największa w kraju produkcja wyrobów gipsowych wytwarzanych przez zakłady zlokalizowane na Ponidziu (Dolina Nidy, Nida-Gips, Rygips Stawiany).

W regionie świętokrzyskim znajduje się jedna z największych w kraju, oparta na węglu kamiennym, konwencjonalna elektrownia blokowa w Połańcu, która ma znaczący udział w zabezpieczeniu potrzeb energetycznych kraju.

Ważną rolę w skali województwa odgrywa przemysł spożywczy – 16,9 % produkcji sprzedanej województwa w 2002 roku wypracowały zakłady przemysłu spożywczego. Na 323 zakłady istniejące w tym sektorze (bez zakładów osób fizycznych), 317 jest w rękach prywatnych. Dominującymi w przemyśle spożywczym są branże: mięsna, mleczarska, młynarska, cukiernicza i owocowo-warzywna.

W Województwie Świętokrzyskim w ostatnich latach znacząco zmniejszył się poziom zatrudnienia w przemyśle z 84,9 tys. w 1999 r. do 66,7 tys. w 2002 r., co wpłynęło na wzrost wydajności pracy w tym sektorze. Największym problemem występującym w sektorze przemysłowym województwa są: wysoka koncentracja podupadających dużych zakładów

przemysłowych w miastach północnych, słaba dostępność terenów przemysłowo-usługowych (rozproszona własność gruntów, niepełne uzbrojenie), monofunkcyjność przemysłowa lub brak przemysłu w większości małych miast oraz bariera kapitałowa będąca m. in. przejawem niskiej otwartości regionu dla inwestycji w tym sektorze gospodarki.

Według stanu na koniec 2002 roku na terenie województwa zarejestrowanych było 11 309 podmiotów, dla których podstawowym rodzajem działalności było budownictwo. Największym odbiorcą robót budowlanych jest Województwo Mazowieckie.

Obszar użytków rolnych Województwa Świętokrzyskiego wynosi 650 229 ha co stanowi 55,61 % ogólnej powierzchni województwa. Grunty orne zajmują powierzchnię 491 612 ha co stanowi 75,6 % użytków rolnych. Pod względem obszaru gruntów ornyc województwo zajmuje 13 miejsce w kraju, natomiast pod względem wielkości upraw sadowniczych miejsce 4. Powierzchnia upraw sadowniczych wynosi 26 054 ha (4 % użytków rolnych). Użytki zielone zajmują 132 563 ha (30,38 % użytków rolnych). 27,9 % ogólnej powierzchni województwa zajmują lasy.

W roku 2002 w województwie funkcjonowało 125,6 tys. gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych, co stanowi 6,4% ogólnej liczby gospodarstw indywidualnych w Polsce. Najwięcej, bo 66,8% stanowią gospodarstwa o powierzchni poniżej 5 ha. Tylko 2,6% stanowią gospodarstwa większe niż 15 ha. Udział globalnej produkcji rolniczej wytworzonej w roku 2001 na obszarze województwa wynosi 3,7%, w tym produkcji roślinnej 4% a produkcji zwierzęcej 3,2%. Produkcja towarowa stanowi 3,4% produkcji krajowej. Na obszarze województwa produkuje się ponad 10% krajowej produkcji warzyw i owoców. Głównymi uprawami rolniczymi w województwie jest uprawa zbóż - 72,2 % w ogólnej powierzchni zasiewów w 2002 roku oraz ziemniaków - 12,1 %. Pod względem produkcji zwierzęcej dominuje chów trzody chlewnej, gdzie ilość na 100 ha wynosi 76,5 sztuki. Pogłowie bydła wynosi 32,9 sztuk na 100 ha, a koni 3,9.

Województwo ma korzystne w skali kraju warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa. Przeważają tu obszary o glebach III, IV, V klasy bonitacyjnej. Pod względem jakości gruntów województwo plasuje się na poziomie wyższym niż średnia krajowa. Wyraźne jest terytorialne zróżnicowanie jakości gleb. Najlepsze gleby tj.: I, II, III klasy bonitacyjnej występują w południowo - wschodniej części województwa, natomiast w gminach północno - zachodnich przeważają gleby słabe. Wg wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2002 r., liczba pracujących w rolnictwie w Województwie

Świętokrzyskim wynosi 147,0 tys. osób i stanowi 32,3 % ogólnej liczby pracujących w sektorze gospodarki narodowej (w skali kraju pracujący w rolnictwie stanowią 16,6 % ogólnej liczby pracujących). Spośród pozostałych województw jedynie lubelskie i podlaskie odnotowują wyższe udziały (odpowiednio : 35,9 % oraz 33,3 %).

Sektor rolniczy w województwie charakteryzuje się przerostem zatrudnienia, rozdrobnieniem gospodarstw oraz niską efektywnością i niskimi kwalifikacjami użytkowników gospodarstw (zaledwie około 2 % użytkowników posiada wykształcenie wyższe, 16 % zaś średnie). Atutem województwa jest duża intensyfikacja produkcji ekologicznej, w tym o charakterze pracochłonnym, rozwijanej równoległe z agroturystyką i ekoturystyką w czystym naturalnym środowisku.

W porównaniu z większością województw oraz regionów Unii Europejskiej istnieje dysproporcja w zakresie wyposażenia infrastrukturalnego na niekorzyść Świętokrzyskiego. Pod względem gęstości sieci kolejowej region plasuje się poniżej średniej krajowej (6,2 km/100 km², podczas gdy średnia dla kraju wynosi 7,2 km/100km²). Natomiast długość sieci kolejowej wynosi 722 tys. km i pozostaje na stałym poziomie od 1999 roku.

Sieć drogowa Województwa Świętokrzyskiego liczy 11203 km, z czego długość sieci dróg krajowych wynosi 752 km. Na terenie województwa brak jest autostrad. Wskaźnik gęstości dróg o nawierzchni twardej wynosi 96,8 km/100km², pod tym względem województwo znajduje się w czołówce województw w kraju.

Sieć dróg krajowych zapewnia dobre połączenie z wszystkimi sąsiednimi województwami. Przepustowość tych dróg jest jednak znacznie ograniczona. Szybki rozwój motoryzacji, a tym samym wzmożony ruch samochodów spowodował, że drogi projektowane i budowane w przeszłości nie spełniają obecnych wymagań. Sieć dróg wojewódzkich jest stosunkowo dobrze rozwinięta i stanowi dobre połączenia między miastami regionu. Duży problem zarówno dla użytkowników dróg jak i dla mieszkańców niektórych miast stanowi brak obwodnic drogowych wyprowadzających ruch tranzytowy z terenu tych miast.

Ocena aktualnego stanu techniczno – eksploatacyjnego dróg w województwie wykazuje, że przeważająca część dróg jest niskiej jakości i nie wytrzymuje wzrastających obciążeń, wymaga modernizacji, szczególnie zmiany nawierzchni. W najgorszym stanie znajdują się drogi powiatowe i gminne.

Przekształcenia gospodarcze minionej dekady, skutkujące upadkiem wielu przestarzałych zakładów przemysłowych, stanowiących poważne źródło zanieczyszczeń, wpłynęły w istotny sposób na poprawę stanu środowiska naturalnego. Wprowadzono także

szereg zmian legislacyjnych zaostrzających przepisy dotyczące norm emisji szkodliwych substancji, dzięki czemu powstrzymana została degradacja stanu powietrza, wód, lasów i gleby. Coraz bardziej racjonalne staje się gospodarowanie odpadami. Ilość odpadów z wyłączeniem odpadów komunalnych wytworzonych w ciągu roku na 1 km² zmniejszyła się od 1999 do końca 2002 roku o 18,8%. W województwie na 102 gminy przypada obecnie 45 czynnych wysypisk komunalnych. Stan wysypisk jest jednak niezadowalający.

Odsetek ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków w Województwie Świętokrzyskim w % ogółu ludności wyniósł na koniec 2002 roku 44,2%, co stanowi wzrost w stosunku do roku 1999 o 12%. Jednak ciągle szereg miejscowości posiada mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków nie spełniające wymogów obowiązujących w tym zakresie od stycznia 2000 roku.

Długość czynnej sieci wodociągowej w województwie wynosiła na koniec 2002 roku 10 218,5 km (z tego w miastach 1 628 km), co stanowiło wzrost w stosunku do 1999 roku o 18,1%. W gminach wiejskich podłączenia wodociągowe posiada niewiele ponad 60% budynków mieszkalnych. Niekorzystnie kształtują się relacje pomiędzy długością sieci kanalizacyjnej, szczególnie na obszarach wiejskich. Łączna długość sieci kanalizacyjnej w województwie na koniec 2002 roku wynosiła 1687,6 km. Długość ta wzrosła w stosunku do 1999 roku o 345,5 km.

Gęstość sieci przewodowej w Województwie Świętokrzyskim stale rośnie, z 203 abonentów na 1000 mieszkańców w 1999 roku do 237 w 2002 roku, ale nadal wskaźnik ten pozostaje na niższym poziomie niż w innych województwach (15 miejsce w kraju). Ponad dwukrotnie niższy niż w miastach jest stopień telefonizacji obszarów wiejskich. Sytuację łagodzi nieco rozwój telefonii komórkowej. W 2001 roku liczba abonentów sieci komórkowych na 1000 mieszkańców województwa wynosiła około 250.

Według stanu na 2001 r. około 14% gospodarstw domowych w województwie posiadało komputer.

Wskaźnik dostępu do internetu w Województwie Świętokrzyskim jest bardzo niski. Pod względem zakresu wykorzystania internetu w poszczególnych województwach mierzonego Indeksem Penetracji Internetu, Województwo Świętokrzyskie znajduje się na ostatnim miejscu w kraju (współczynnik IPI dla Świętokrzyskiego wynosi 47%).

W województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 1999-2002 obserwuje się zmniejszanie liczby uczących się we wszystkich typach szkół, co spowodowane jest głównie tendencjami demograficznymi. Liczba ta zmalała z 264,6 tys. w roku 1999 do 245,1 tys. osób, tj. o blisko 10%. Pozytywnie ocenia się zmiany w strukturze kształcenia

ponadpodstawowego skutkujące zmniejszeniem udziału uczących się w zasadniczych szkołach zawodowych i wzrostem udziału uczących się w szkołach średnich kończących się egzaminem maturalnym. Problemem pozostaje zróżnicowanie poziomu kształcenia pomiędzy wsią i miastem, niedostosowanie bazy materialnej szkolnictwa na wsi i zbyt niska dostępność młodzieży pochodzącej z obszarów wiejskich do liceów ogólnokształcących i profilowanych stwarzających absolwentom możliwość kontynuowania nauki na poziomie wyższym

Stacjonarna opieka zdrowotna w województwie jest świadczona przez 22 szpitale, w tym 20 ogólnych. Pod względem liczby łóżek w szpitalach przypadających na 10 tys. mieszkańców województwo zajmuje 10 miejsce w kraju uzyskując wskaźnik 46 łóżek, tj o 3 mniej niż przeciętnie w kraju. Dane te jednak nie odzwierciedlają rzeczywistych różnic w dostępie i jakości usług medycznych, a szczególnie w dostępie do lekarzy specjalistów oraz badań diagnostycznych. W świętokrzyskim na jeden punkt mammografii lub jeden zestaw angiografii przypada dwukrotnie więcej osób niż średnio w kraju. Od roku 1999 większość oddziałów opieki zdrowotnej została przekazana samorządom województw i powiatów. Także tzw. inwestycje wieloletnie realizowane ze środków budżetu państwa zostały przekazane w gestię samorządów. Sytuacja finansowa samorządów wpłynęła na ograniczenia tempa i zakresu prowadzonych zadań inwestycyjnych.

Niekorzystne tendencje demograficzne, w tym starzenie się społeczeństwa a jednocześnie wysoka liczba bezrobotnych, niskie dochody i trudna sytuacja na rynku pracy powodują, że coraz większa liczba mieszkańców zmuszona jest do korzystania z różnych form pomocy społecznej, w tym w domach opieki społecznej.

W roku 2002 działało na terenie Województwa Świętokrzyskiego 36 placówek pomocy społecznej na 3 416 miejsc rzeczywistych, tj. więcej o 17,3% niż w roku 1999. Według stanu w dniu 31 grudnia 2002 roku w domach tych przebywało 3 416 mieszkańców, natomiast oczekujących na umieszczenie w nich było 859 osób. Świętokrzyskie należy do grupy województw o najwyższym procencie ludności korzystającej z pomocy społecznej.

W 1999 roku domy opieki społecznej zostały przekazane samorządom powiatowym, które nie były finansowo przygotowane do rozbudowy i doposażenia tych placówek. Istnieją duże potrzeby dokończenia kontynuowanych z lat ubiegłych zadań dotyczących budowy i modernizacji placówek, zwłaszcza poza dużymi i średnimi miastami.

Na dzień dzisiejszy żadna z funkcjonujących na terenie województwa placówek nie osiągnęła pełnego standardu usług. Wszystkie posiadają programy naprawcze i dążą do ich realizacji. W ramach tych programów przewiduje się szereg prac remontowych, modernizacyjnych oraz zakup niezbędnego wyposażenia. Kontynuacja zadań pozwoli

w przyszłości na spełnienie standardów jakościowych stawianych placówkom opieki społecznej.

Podsumowanie

Samorząd województwa świętokrzyskiego, biorąc pod uwagę sytuację gospodarczą i społeczną regionu oraz jego niekorzystne relacje zewnętrzne wobec większych i mających lepszą pozycję województw, jako cel generalny strategii rozwoju przyjął wzrost atrakcyjności województwa dla rozwoju społecznego i gospodarczego. Atrakcyjność w tym ujęciu jest rozumiana jako relatywne wobec otoczenia polepszanie warunków inwestowania na obszarze województwa, zwłaszcza przez inwestorów zewnętrznych, jak również polepszanie warunków życia mieszkańców poprzez poprawę dostępności i standardu infrastruktury społecznej (nauki i edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu i turystyki). Do roku 2006 wiele projektów, zwłaszcza infrastrukturalnych będzie realizowanych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, z wykorzystaniem funduszy strukturalnych. Zadania kontynuowane obecnie, głównie z zakresu ochrony zdrowia i opieki społecznej oraz edukacji i kultury będą mogły uzyskać wsparcie ze środków budżetu państwa w ramach Kontraktu Wojewódzkiego.

1.2. Pomoc publiczna dla regionu udzielona w latach 2001-2003

Pomoc krajowa

W 2000 r. weszła w życie Ustawa o zasadach wspierania rozwoju regionalnego. Wprowadziła ona nowy instrument wspierania rozwoju regionalnego w formie kontraktów wojewódzkich, zawieranych przez rząd z samorządami województw.

Kontrakt dla Województwa Świętokrzyskiego, podpisany w dniu 19 czerwca 2001 r. został zatwierdzony przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego w dniu 25 czerwca 2001 r. a przez Radę Ministrów w dniu 29 czerwca 2001 r.

Następnie w dniu 13 czerwca 2002 r. zawarto Porozumienie między Radą Ministrów a Samorządem Województwa Świętokrzyskiego, w sprawie wydłużenia Kontraktu o rok.

W Kontrakcie dla Województwa Świętokrzyskiego do realizacji w latach 2001 – 2003 przewidziano 139 zadań (w tym 7 zadań z udziałem Phare).

Zadania w ramach Kontraktu realizowane były w ramach następujących priorytetów i działań:

Priorytety i działania Kontraktu Wojewódzkiego na lata 2001 - 2003

Priorytet 1 - Zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych

Działanie 1 - Budowa i modernizacja szpitali, placówek służby zdrowia, domów pomocy społecznej

Działanie 2 – Rozbudowa bazy lokalowej szkolnictwa i sportu

Działanie 3 – Ochrona dziedzictwa kulturowego

Priorytet 2 - Rozwój infrastruktury technicznej oraz infrastruktury ochrony środowiska

Działanie 1 – Budowa i podwyższenie standardu dróg oraz infrastruktury ochrony środowiska służącej podnoszeniu atrakcyjności i wzmacnianiu konkurencyjności województwa

Działanie 2 – Budowa i modernizacja systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, budowa zbiorników wodnych

Priorytet 3 - Przeciwdziałanie bezrobociu, łagodzenie jego skutków i aktywizacja zawodowa bezrobotnych

Priorytet 4 - Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich

Priorytet 5 - Rozwój przedsiębiorczości w oparciu o innowacje i transfer nowych technologii

Na ich finansowanie przewidziano ogółem środki finansowe w wysokości **309 719,1 tys. zł.**, w tym :

• z budżetu państwa	229 533,0 tys. zł
• z budżetu województwa	4 132,0 tys. zł
• z budżetu powiatu	10 533,7 tys. zł
• z budżetu gmin	55 245,2 tys. zł
• z budżetu innych podmiotów (w tym fundusze celowe)	7 146,0 tys. zł
• środki prywatne	3 129,2 tys. zł

Wykorzystanie środków zapisanych w kontrakcie wojewódzkim na realizację zadań objętych kontraktem wyniosło ogółem 292 207,3 tys. zł., co stanowi 94,3% planu po zmianie. Według poszczególnych źródeł finansowania wykorzystanie środków przedstawia się następująco:

• z budżetu państwa	220 952,5 tys. zł. tj. 96,3%
• z budżetu województwa	4 155,3 tys. zł. tj. 100,6%
• z budżetu powiatu	7 209,1 tys. zł. tj. 68,4%
• z budżetu gmin	51 220,3 tys. zł. tj. 92,7%

- z budżetu innych podmiotów
(w tym fundusze celowe) 6 525,1 tys. zł. tj. 91,3%
- środki prywatne 2 145,0 tys. zł. tj. 68,5%

W ramach kontraktu wojewódzkiego realizowane były również zadania współfinansowane ze środków ministrów właściwych oraz Urzędu Kultury Fizycznej i Sportu.

W ramach tych środków w 2001 roku zrealizowano:

- 1) Ze środków Ministra Edukacji Narodowej - wyposażenie pracowni komputerowych i bibliotecznych dla szkół,
- 2) Ze środków Ministra Pracy i Polityki Społecznej przeznaczonych na dofinansowanie projektów dla gmin zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem zrealizowano inwestycje z zakresu infrastruktury drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowniczej,
- 3) Ze środków Urzędu Kultury Fizycznej i Sportu przekazano kwotę 10 102 tys. zł na dofinansowanie inwestycji sportowych takich jak: stadiony i boiska sportowe, baseny i sale gimnastyczne

Pomoc zagraniczna

Województwo Świętokrzyskie uczestniczy w realizacji programów współfinansowanych ze środków pomocy zagranicznej. Są to przede wszystkim: Phare Spójność Społeczna i Gospodarcza (edycje 2001, 2002 i 2003), Phare Odbudowa 2001 - I i II edycja, Program SAPARD oraz Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich (PAOW), współfinansowany przez Bank Światowy.

Od lipca 2000 roku nasz region został objęty programowaniem w ramach **Programu Phare 2001 SSG**. Program ten został podzielony na dwa komponenty: regionalny oraz horyzontalny.

Komponent horyzontalny, obejmujący wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i polityki społecznej jest realizowany przez instytucje centralne. Obejmuje on cztery schematy grantowe, z przypadającą na nie łączną alokacją w wysokości **2 465 000 EUR**, z czego wkład Programu Phare wynosi **1 848 000 EUR**.

W ramach komponentu regionalnego województwo uzyskało dofinansowanie z funduszy Unii Europejskiej na realizację pięciu projektów: *Świętokrzyskiego Programu Doskonalenia Kadr* oraz czterech projektów o charakterze infrastrukturalnym.

Wartość projektu *Świętokrzyski Program Doskonalenia Kadr* wynosi **2 460 tys. EUR**, a jego dofinansowanie z programu Phare 2001 SSG – ok. **1 850 tys. EUR**. Pozostała część w wysokości ok. **610 tys. EUR** zostanie dofinansowana ze środków budżetu państwa. Wartość kontraktu po wyłonieniu (w drodze przetargu) Wykonawcy projektu wyniosła **2 379,4 tys. EUR**.

Dzięki realizacji projektów infrastrukturalnych, współfinansowanych ze środków Programu Phare 2001 SSG, wybudowane zostaną sieci kanalizacyjne, wodociągowe, oczyszczalnie ścieków, zbiorniki retencyjne oraz stacja uzdatniania wody, co zaowocować ma wzrostem atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów objętych programem oraz poprawą stanu środowiska naturalnego. Zamieszczona poniżej tabela przedstawia dane dotyczące budżetu tych projektów.

Lp	Nazwa projektu	Budżet (w tys. EUR)				
		Wkład programu Phare	Wkład Budżetu Państwa	Wkład Beneficjenta	Wartość całkowita projektu (wg fiszki projektowej)	Wartość całkowita projektu po przetargu
PHARE 2001 SSG						
1.	Rozwój Świątokrzyskiego Parku Narodowego	4 908,8	818,1	1 034,1	6 761*	6 761 **
2.	Rozwój turystyki w Busku-Zdroju	3 985	450	1 028	5 463*	5 385 **
3.	Rozwój turystyki w Sandomierzu	1 536,5	251,8	365,1	2 153,4*	2 153,4 **
4.	Stacja uzdatniania wody dla regionu Poniidzia	4 363,8	720,9	874,6	5 959,3*	5 959,3 **
RAZEM		14 794,1	2 240,8	3 302,8	20 336,7	20 264,7

* Dane pochodzą z fiszek projektowych zmienionych decyzją Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce z dnia 27 stycznia 2004 r.

** Kwota ta obejmuje kontrakt na roboty inwestycyjne i umowę z Managerem Projektu.

Wszystkie cztery projekty znajdują się w fazie realizacji. Zakończenie inwestycji planowane jest na IV kwartał 2004 r.

Kolejna edycja **Programu Phare SSG - 2002** obejmuje, oprócz komponentu infrastrukturalnego, program rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o innowacyjność i transfer nowych technologii, wsparcie finansowe starachowickiego Funduszu Poręczeń

Kredytowych (dofinansowanie Phare w wysokości **1 275 000 EUR**) oraz program rozwoju zasobów ludzkich (dofinansowanie Phare w wysokości **1 012 500 EUR**).

W ramach tego programu Komisja Europejska zaakceptowała do finansowania dwa projekty infrastrukturalne: *Rewitalizacja terenów przemysłowych w Ostrowcu Świętokrzyskim* oraz *Rozwój turystyki w Województwie Świętokrzyskim*. Poniższa tabela zawiera informacje nt. budżetu tych projektów.

Lp	Nazwa projektu	Budżet (w tys. EUR)			
		Wkład programu Phare	Wkład Budżetu Państwa	Wkład Beneficjenta	Wartość całkowita projektu
<i>PHARE 2002 SSG</i>					
1.	Rewitalizacja terenów przemysłowych w Ostrowcu Świętokrzyskim	2 600 000	-	1 400	4 000
2.	Rozwój turystyki w Województwie Świętokrzyskim	3 442 500	-	1 775,35	5 217,85
RAZEM		6 042 500	-	3 175,35	9 217,85

Beneficjentami pierwszego projektu są: miasto Ostrowiec Świętokrzyski oraz Powiat Ostrowiecki. Jego celem jest stworzenie korzystnych warunków rozwoju dla sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Planowana inwestycja zrealizowana zostanie na terenie pofundacyjnym w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Druga inwestycja, polegająca na przeprowadzeniu remontów odcinków dróg wojewódzkich stanowiących tzw. „Małą Pętlę Świętokrzyską”, zlokalizowana będzie na obszarze czterech gmin otaczających Świętokrzyski Park Narodowy. Celem projektu jest stworzenie warunków do rozwoju turystyczno-gospodarczego w rejonie Gór Świętokrzyskich.

Przygotowania do rozpoczęcia realizacji obu projektów znajdują się w końcowej fazie.

Program Phare 2003 SSG obejmuje, analogicznie do poprzednich edycji, program rozwoju przedsiębiorczości (dofinansowanie Phare wynosi 773 000 EUR) oraz rozwoju zasobów ludzkich (dofinansowanie Phare 567 000 EUR).

W ramach Programu Phare 2003 SSG, dofinansowanie uzyskał tylko jeden duży projekt infrastrukturalny - *Aktywizacja gospodarcza ośrodków przemysłowych w Starachowicach i Ostrowcu Świętokrzyskim*. Informacje dotyczące jego budżetu zamieszczono poniżej.

Lp	Nazwa projektu	Budżet (w tys. EUR)			
		Wkład programu Phare	Wkład Budżetu Państwa	Wkład Beneficjenta	Wartość całkowita projektu
PHARE 2003 SSG					
1.	Aktywizacja gospodarcza ośrodków przemysłowych Ostrowiec Świętokrzyski i Starachowice	3 810 000	-	1 640	5 450

Projekt ten ma na celu pobudzenie gospodarcze i rozwój przedsiębiorczości poprzez utworzenie instytucji wspierających przedsiębiorczość oraz udostępnienie terenów inwestycyjnych w południowej części Starachowic.

Uruchomienie kolejnego programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej – **Phare Odbudowa 2001** - spowodowane było koniecznością usunięcia skutków powodzi, która latem 2001 roku nawiedziła regiony południowo-wschodniej Polski.

Pomoc z Programu Phare 2001 Odbudowa, realizowanego w dwóch edycjach, przeznaczona jest dla dwóch kategorii projektów:

- Usuwanie skutków powodzi (USP)
- Infrastruktura przeciwpowodziowa (IPP)

W ramach programu zrealizowano łącznie 113 projektów, w tym 28 rozszerzeń. Alokacja środków z Programu Phare przyznana dla Województwa Świętokrzyskiego w ramach pierwszej edycji wynosi 6 300 000 EUR. Na koniec roku 2003 r. zakontraktowano 5 890 678 EUR co stanowi 94 % przyznanej dotacji. Zgodnie z założeniami programu etap inwestycyjny projektów został zakończony.

Na współfinansowanie drugiej edycji programu nasz region otrzymał 4 035 000 EUR ze środków Phare. Do końca 2003 r. zakontraktowano 3 680 991 EUR, co stanowi 91 % przyznanej alokacji. Zakończenie realizacji projektów w ramach tej edycji programu planowane jest na czerwiec 2004 r.

Przedakcesyjny program **SAPARD** ma za zadanie wsparcie przekształceń w sektorze produkcji żywności oraz poprawę jakości infrastruktury obszarów wiejskich. Alokacja

przeznaczona dla Województwa Świętokrzyskiego na podstawie połączonych limitów z Rocznych Umów Finansowych 2000/2001 wynosi dla:

Działania I

„Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych i rybnych” – 3 500 000 PLN,

Działania II

„Inwestycje w gospodarstwach rolnych” – 10 385 846 PLN,

Działania III

„Rozwój i poprawa infrastruktury obszarów wiejskich” – 55 000 000 PLN.

Kwoty te, według połączonych limitów z Rocznych Umów Finansowych 2002/2003 wynoszą:

Działanie I - brak limitów – każdy wniosek zostanie sfinansowany,

Działanie II - 11 400 000 PLN,

Działanie III - 36 000 000 PLN,

Działanie IV – „Różnicowanie działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” – 9 000 000 PLN.

Według danych na dzień 23 stycznia 2004 r., z terenu Województwa Świętokrzyskiego złożono 1 343 wnioski o dofinansowanie z programu SAPARD, z czego zarejestrowano 1 077 wniosków w ramach wszystkich czterech działań. Do tego czasu zawarto 428 umów o dofinansowanie projektów.

Zainteresowanie środkami z Programu SAPARD w Województwie Świętokrzyskim jest stosunkowo wysokie. Nasz region plasuje się na drugim miejscu (po Województwie Małopolskim), jeśli chodzi o liczbę złożonych wniosków na 1000 km² użytków rolnych. Również w innych zestawieniach statystycznych, dotyczących liczby złożonych wniosków w ramach poszczególnych działań, Świętokrzyskie znajduje się w czołówce.

Na realizację **Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich (PAOW)** Województwo Świętokrzyskie otrzymało kwotę 8 600 000 EUR z przeznaczeniem na dofinansowanie (w formie dotacji) projektów z zakresu:

- Podkomponentu B1 – Program Przekwalifikowań/Reorientacji
- Podkomponentu B2 – Edukacja
- Komponentu C – Infrastruktura wiejska.

Ponadto województwo uzyskało możliwość bezpłatnego przeszkolenia 24 zespołów administracji lokalnej w ramach podkomponentu B-3 „Budowanie Potencjału Instytucjonalnego Administracji Lokalnej i Regionalnej – Program Szkoleniowy”. Kwota

dotacji została następnie zwiększona o 121 438,10 EUR pochodzące z podziału części rezerwy finansowej Programu.

Zakończenie realizacji Programu zostało zaplanowane na 31 czerwiec 2005 r.

1.3. Cele strategicznego rozwoju Województwa Świętokrzyskiego

Za cel generalny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2004-2006 uznaje się:

„Tworzenie podstaw dla zwiększenia atrakcyjności regionu dla rozwoju społeczno-ekonomicznego w perspektywie akcesji do Unii Europejskiej i wdrażania programów wspieranych ze środków funduszy strukturalnych dostępnych na poziomie narodowym i regionalnym.”

Cel strategiczny Programu Operacyjnego jest zbieżny z celem generalnym Strategii Rozwoju Województwa, chociaż Strategia ma szerszy zasięg szczególnie w odniesieniu do zagadnień społecznych..

1. Komponent regionalny Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006

2.1. Priorytety i działania wdrażane w ramach komponentu regionalnego ZPORR Województwa Świętokrzyskiego

Priorytet 1 – Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów

- a) cele poprzez które realizowany jest priorytet (cele operacyjne)
- tworzenie warunków dla zwiększenia atrakcyjności lokowania kapitału w regionie poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej, skutkującą otwarciem nowych terenów inwestycyjnych,
 - poprawa powiązań infrastrukturalnych pomiędzy stolicą regionu i ośrodkami powiatowymi a pozostałymi obszarami województwa dla zmniejszenia skali wewnętrznych różnicowań regionu,
 - poprawa dostępności mieszkańców do infrastruktury technicznej i społecznej, w szczególności społeczeństwa informacyjnego oraz badawczo-rozwojowej, decydującej o możliwościach rozwoju regionu,
 - tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju umożliwiających prawidłowe funkcjonowanie systemów ekologicznych.
- b) uzasadnienie wyboru priorytetu

W porównaniu z większością województw oraz regionów Wspólnoty Europejskiej istnieje dysproporcja w zakresie wyposażenia infrastrukturalnego na niekorzyść świętokrzyskiego. Ze względu na znaczenie rozwoju infrastruktury technicznej dla zwiększenia atrakcyjności i konkurencyjności województwa oraz dla wykorzystania jego wewnętrznego potencjału rozwojowego uznano ten priorytet za najważniejszy w latach 2004-2006, przeznaczając na jego realizację 60% przewidzianych dla województwa środków z funduszy strukturalnych.

W ramach tego priorytetu realizowanych będzie pięć działań dotyczących rozbudowy regionalnego układu transportowego, infrastruktury ochrony środowiska, regionalnej

infrastruktury badawczo-edukacyjnej, zachowania i odbudowy dziedzictwa kulturowego oraz infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.

Duży problem stanowi wyczerpująca się przepustowość dróg przy jednocześnie nasilającym się ruchu pojazdów, dekapitalizacja dróg spowodowana niskimi nakładami na ich utrzymanie i modernizację, mała ilość przepraw mostowych oraz brak obwodnic obszarów zurbanizowanych, co powoduje liczne kolizje ruchu tranzytowego i lokalnego. Taka sytuacja ma negatywny wpływ na stan bezpieczeństwa na drogach, relatywne „oddalenie się województwa” od głównych krajowych i europejskich ośrodków wzrostu poprzez wydłużenie czasu podróży oraz podrożenie usług transportowych.

W ramach tego priorytetu realizowane będą przede wszystkim działania mające na celu taką rozbudowę i modernizację dróg wojewódzkich oraz wybranych dróg powiatowych, która zapewni spójność z krajowym i europejskim układem komunikacyjnym, a tym samym pozwoli na pełniejsze włączenie się regionu w procesy rozwojowe.

Rozwój gospodarczy musi następować z uwzględnieniem zasady racjonalnego gospodarowania środowiskiem. Istotnym problemem pozostaje poprawa jakości i zwiększenie dostępności wody do picia oraz ograniczenie ilości odprowadzanych do środowiska nieoczyszczonych ścieków komunalnych. Unowocześnienia wymagają stosowane systemy składowania i unieszkodliwiania odpadów oraz komunalne systemy grzewcze. Pilnego rozwiązania wymaga kwestia ochrony przeciwpowodziowej poprzez budowę i modernizację wałów oraz zbiorników retencyjnych, które mogą również być wykorzystywane gospodarczo np. do celów turystycznych.

Planowane w ramach tego priorytetu: budowa i modernizacja systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, zagospodarowania odpadów, miejskich systemów ciepłowniczych oraz urządzeń przeciwpowodziowych pozwolą nie tylko na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej ale także na lepsze udostępnienie dotychczas niedostatecznie wykorzystanych walorów krajobrazowych, przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego województwa dla celów turystyki i rekreacji.

W miarę postępu technicznego i cywilizacyjnego o sile i konkurencyjności regionu w coraz mniejszym stopniu decydują tradycyjne systemy infrastrukturalne (przy odpowiedniej skali nasycenia), zaś coraz większego znaczenia nabiera nowoczesna infrastruktura telekomunikacyjna i informatyczna oraz sieć placówek naukowo-badawczych zdolnych do prowadzenia własnej działalności innowacyjnej i transferu nowych technologii do gospodarki. Województwo świętokrzyskie, mimo znacznego w ostatnich latach zwiększenia liczby wyższych uczelni, zwłaszcza prywatnych, nadal zajmuje ostatnie miejsce w kraju pod

względem liczby studentów studiów dziennych. Wiąże się to z brakiem uczelni wyższej o statusie uniwersyteckim oraz brakiem niektórych kierunków kształcenia (prawo, medycyna itp.), co wywołuje migracje uzdolnionej młodzieży poza województwo. Z drugiej zaś strony brakuje, zwłaszcza w uczelniach publicznych odpowiednio wyposażonej bazy obiektów akademickich (pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów, bibliotek, campusów).

Szkoły wyższe i placówki badawcze mogą znacznie zdynamizować proces budowania społeczeństwa informacyjnego poprzez przygotowanie obecnych studentów a przyszłych liderów życia gospodarczego do szybkich przemian technologicznych i cywilizacyjnych, do nowych metod pracy. Barięą jest dotychczas niewystarczająca dostępność do podstawowej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego oraz usług informatycznych. Rozwój infrastruktury, w tym regionalnych sieci teleinformatycznych oraz rozwój technologii informacyjnych spowoduje przede wszystkim poprawę dostępu do informacji, rozwój nowych form prowadzenia działalności gospodarczej oraz usług elektronicznych. Pozwoli także na znaczące zwiększenie liczby użytkowników internetu zarówno do celów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, usług publicznych, jak również edukacją młodzieży oraz ustawiczną edukacją dorosłych. Ważna rola w upowszechnieniu technik informacyjnych przypada samorządom terytorialnym, instytucjom publicznym oraz administracji publicznej, które to instytucje zastosują techniki społeczeństwa informacyjnego w swojej pracy.

Wysoko rozwinięte regiony budują swoją przewagę konkurencyjną nie tylko poprzez wzrost atrakcyjności miejsc pracy ale także tworząc mieszkańcom warunki do zaspokajania na określonym poziomie potrzeb wyższego rzędu, w tym dostępu do edukacji, dóbr kultury, zróżnicowanych możliwości wypoczynku i zagospodarowania czasu wolnego. Województwo świętokrzyskie to region o bogatych tradycjach historycznych i kulturowych (w tym także dziedzictwa wiejskiego i przemysłowego), posiadający obiekty o podstawowym znaczeniu dla kultury regionalnej, które mogłyby lepiej służyć różnorodnym działaniom kulturalnym, turystycznym i edukacyjnym. Wsparcie rozbudowy, modernizacji i adaptacji takich obiektów ułatwiłoby dostęp mieszkańców do kultury i zróżnicowanie oferty dla turystów a jednocześnie aktywizowałoby region gospodarczo tworząc nowe miejsca pracy, generując nowe formy aktywności w sferze społecznej i przyczyniając się do zwiększenia atrakcyjności regionu dla potencjalnych inwestorów.

Obecny stan niedoinwestowania infrastruktury, zwłaszcza na tle sąsiednich województw dysponujących lepszą bazą, powoduje, że potencjalni inwestorzy zewnętrzni podejmują działalność gospodarczą poza województwem świętokrzyskim, natomiast inwestorzy lokalni tworzący nowe miejsca pracy są mniej konkurencyjni, ponosząc dodatkowe koszty wejścia na

krajowe rynki zbytu.

c) spodziewane rezultaty priorytetu

- podniesienie atrakcyjności regionu dla lokowania inwestycji,
- wzmocnienie powiązań regionalnych z krajowymi ośrodkami wzrostu,
- wzmocnienie powiązań wewnątrzregionalnych oraz oddziaływania lokalnych ośrodków wzrostu,
- podwyższenia jakości środowiska przyrodniczego,
- wzmocnienie powiązań pomiędzy sektorem naukowo-badawczym a środowiskiem biznesowym,
- zwiększenie roli kultury jako czynnika rozwoju regionu,
- upowszechnienie technik społeczeństwa informacyjnego i ich zastosowań –
zapewnienie dostępu do internetu.

1.

numer i nazwa działania Działanie 1.1 Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA	<i>numer i nazwa priorytetu</i> 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionu	
	<i>nazwa funduszu strukturalnego</i> 2. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF)	
	<i>cel działania</i> <ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa i modernizacja sieci dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych o oddziaływaniu regionalnym, zapewniającej spójność z krajowym układem komunikacyjnym oraz powiązania pomiędzy ośrodkami powiatowymi a pozostałymi obszarami województwa • Rozbudowa i modernizacja systemu miejskiego transportu publicznego, • Zwiększenie potencjału gospodarczego i spójności strukturalnej regionu, 	<i>opis działania</i> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości wybranych odcinków dróg wojewódzkich, powiatowych lub gminnych, zwiększających dostępność do krajowych sieci transportowych oraz powiązania komunikacyjne wewnątrz regionu - wzmocnienie nawierzchni dróg o znaczeniu regionalnym celem osiągnięcia standardów UE w zakresie dopuszczalnego nacisku na oś, poprawy bezpieczeństwa jazdy i stanu środowiska, • Budowa i modernizacja obiektów mostowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową oraz obwodnic i obejść miast – odciążenie układów komunikacyjnych miast, w tym ich zabytkowych centrów, • Budowa i modernizacja dróg poprawiających dostępność do istniejących i planowanych obiektów i stref przemysłowych, • Zwiększenie udziału transportu publicznego w obsłudze komunikacyjnej miast – rozbudowa i modernizacja systemów zintegrowanych (w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców),
	<i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> teren całego województwa świętokrzyskiego	
<i>2. BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY</i>	<i>Beneficjent Końcowy</i> Samorząd Województwa, samorządy lokalne - powiatowe i gminne	<i>Odbiorcy pomocy</i> Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich, powiatowe zarządy dróg i Miejski Zarząd Dróg w Kielcach
<i>3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI</i>	Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Transport”; Priorytetu 3 Regionalnego Programu Operacyjnego - „Rozwój lokalny” - Działanie 3.1 „Obszary wiejskie” i 3.2 „Obszary podlegające restrukturyzacji”; Priorytetu 1 Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004 „Rozbudowa i modernizacja elementów infrastruktury technicznej oraz systemu oświaty i świadczeń społecznych w regionie” - Działanie 1.1 „Podnoszenie standardu technicznego dróg i lokalnego transportu publicznego”	
<i>4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</i>	Wsparcie udzielone w ramach działania nie będzie miało charakteru pomocy publicznej	

numer i nazwa działania Działanie 1.2 Infrastruktura ochrony środowiska

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA	numer i nazwa priorytetu 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionu	
	nazwa funduszu strukturalnego Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF)	
	<i>cel działania</i> <ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie ilości zanieczyszczeń przedostających się do powietrza, wód i gleb, • poprawę stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, • zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, • poprawa zarządzania środowiskiem 	<i>opis działania</i> Wsparcie w ramach działania otrzymują projekty dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • budowy i modernizacji sieci wodociagowych i kanalizacyjnych, stacji uzdatniania wody, oczyszczalni ścieków oraz zbiorników wody pitnej, • regulacja cieków wodnych, budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych wraz z drogami dojazdowymi, tworzenie polderów, budowa i modernizacja zbiorników „małej retencji”, • systemowej gospodarki odpadami komunalnymi, w tym wprowadzenia selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu, sortowni, kompostowni, obiektów utylizacji odpadów oraz spalarni odpadów niebezpiecznych, • modernizacja i rozbudowa miejskich systemów ciepłowniczych i wyposażenie ich w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza, ograniczenie "niskiej emisji", • budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i przesyłu energii odnawialnej (energia wiatrowa, wodna, geotermalna, ogniwa słoneczne, biomasa), • wsparcia zarządzania ochroną środowiska - opracowanie baz danych dotyczących lasów, jakości gleb, wód, powietrza, tworzenie systemów pomiaru zanieczyszczeń powietrza, utworzenie sieci stacji kontrolnych i ostrzegawczych w zakresie jakości wód, tworzenie map terenów zalewowych
<i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> teren całego województwa świętokrzyskiego		
2. BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY	<i>Beneficjent Końcowy</i> Samorząd Województwa, samorządy lokalne - powiatowe i gminne	<i>Odbiorcy pomocy</i> jednostki świadczące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, jednostki wybrane w drodze przetargu świadczące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego

<p>3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI</p>	<p>Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” - Działania „Rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem”, „Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi”; Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” - Działanie dotyczące dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska; Priorytetu 3 Regionalnego Programu Operacyjnego „Rozwój lokalny” - Działanie 3.1 „Obszary wiejskie” oraz 3.2 „Obszary podlegające restrukturyzacji”; Priorytetu 1 Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004 „Rozbudowa i modernizacja elementów infrastruktury technicznej oraz systemu oświaty i świadczeń społecznych w regionie” - Działanie 1.2 „Wzmacnianie systemu ochrony środowiska”</p>
<p>4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</p>	<p>3. Wsparcie udzielone w ramach działania nie będzie miało charakteru pomocy publicznej</p>

<p><i>numer i nazwa działania</i> Działanie 1.3 Regionalna infrastruktura społeczna</p>		
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA</p>	<p><i>numer i nazwa priorytetu</i> 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów</p>	
	<p><i>nazwa funduszu strukturalnego</i> Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF)</p>	
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="276 954 582 1603"> <p><i>cel działania</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wzmocnienie roli szkół wyższych istniejących w województwie w celu włączenia ich w proces tworzenia konkurencyjnej gospodarki regionalnej podniesienie standardu usług medycznych <ul style="list-style-type: none"> modernizacja infrastruktury placówek służby zdrowia poprawa jakości wyposażenia w sprzęt i aparaturę medyczną podniesienie standardów systemu ratownictwa medycznego podniesienie standardów i poprawa dostępu do wysokospecjalistycznych usług medycznych </td> <td data-bbox="582 954 1361 1603"> <p><i>opis działania</i></p> <p>W ramach tego działania będzie można realizować projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> budowa, rozbudowa nowych lub modernizacja istniejących obiektów dydaktycznych (w tym m.in.: bibliotek, laboratoriów, infrastruktury społeczno-edukacyjnej w campusach) i naukowo-badawczych na poziomie wyższym wraz z wyposażeniem ww. obiektów prowadzących działalność dydaktyczną lub naukowo-badawczą powiązaną z dydaktyką na poziomie wyższym; budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów dydaktycznych i naukowo-badawczych na poziomie wyższym pełniących również funkcje edukacyjne, kulturalne i sportowe; budowa, rozbudowa lub modernizacja infrastruktury technicznej i sanitarnej, -Zagospodarowanie otoczenia ww. obiektów – wyłącznie w przypadku budowy, rozbudowy lub modernizacji ww. rodzajów projektów realizowanych w ramach tego działania modernizacja, rozbudowa obiektów związanych z infrastrukturą ochrony zdrowia, w celu dostosowania ich do obecnych standardów oraz warunków koniecznych do spełnienia w związku z zakupem i instalacją nowego sprzętu medycznego modernizacja oraz zakup nowych urządzeń medycznych utworzenie efektywnego systemu ratownictwa medycznego rozwój leczenia specjalistycznego i wysokospecjalistycznego </td> </tr> </table>	<p><i>cel działania</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wzmocnienie roli szkół wyższych istniejących w województwie w celu włączenia ich w proces tworzenia konkurencyjnej gospodarki regionalnej podniesienie standardu usług medycznych <ul style="list-style-type: none"> modernizacja infrastruktury placówek służby zdrowia poprawa jakości wyposażenia w sprzęt i aparaturę medyczną podniesienie standardów systemu ratownictwa medycznego podniesienie standardów i poprawa dostępu do wysokospecjalistycznych usług medycznych
<p><i>cel działania</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wzmocnienie roli szkół wyższych istniejących w województwie w celu włączenia ich w proces tworzenia konkurencyjnej gospodarki regionalnej podniesienie standardu usług medycznych <ul style="list-style-type: none"> modernizacja infrastruktury placówek służby zdrowia poprawa jakości wyposażenia w sprzęt i aparaturę medyczną podniesienie standardów systemu ratownictwa medycznego podniesienie standardów i poprawa dostępu do wysokospecjalistycznych usług medycznych 	<p><i>opis działania</i></p> <p>W ramach tego działania będzie można realizować projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> budowa, rozbudowa nowych lub modernizacja istniejących obiektów dydaktycznych (w tym m.in.: bibliotek, laboratoriów, infrastruktury społeczno-edukacyjnej w campusach) i naukowo-badawczych na poziomie wyższym wraz z wyposażeniem ww. obiektów prowadzących działalność dydaktyczną lub naukowo-badawczą powiązaną z dydaktyką na poziomie wyższym; budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów dydaktycznych i naukowo-badawczych na poziomie wyższym pełniących również funkcje edukacyjne, kulturalne i sportowe; budowa, rozbudowa lub modernizacja infrastruktury technicznej i sanitarnej, -Zagospodarowanie otoczenia ww. obiektów – wyłącznie w przypadku budowy, rozbudowy lub modernizacji ww. rodzajów projektów realizowanych w ramach tego działania modernizacja, rozbudowa obiektów związanych z infrastrukturą ochrony zdrowia, w celu dostosowania ich do obecnych standardów oraz warunków koniecznych do spełnienia w związku z zakupem i instalacją nowego sprzętu medycznego modernizacja oraz zakup nowych urządzeń medycznych utworzenie efektywnego systemu ratownictwa medycznego rozwój leczenia specjalistycznego i wysokospecjalistycznego 	
<p><i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego</p>		
<p>2. BENEFICJENCI/ ODBIORCZY POMOCY</p>	<p>Beneficjent Końcowy Samorząd Województwa, samorządy lokalne - powiatowe i gminne, szkoły wyższe (publiczne oraz nie nastawione na osiąganie zysku), organizacje pozarządowe prowadzące statutową działalność o charakterze edukacyjnym lub naukowo-badawczym na poziomie wyższym, szpitale, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe prowadzące statutową działalność w obszarze ochrony zdrowia</p>	

3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI	Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój zasobów ludzkich” - Działanie 2.1 „Zwiększenie dostępu do edukacji – promowanie kształcenia ustawicznego”, Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” - Działanie 1.4 „Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo-rozwojową a gospodarką”; Priorytetu 3 Regionalnego Programu Operacyjnego „Rozwój lokalny” - Działanie 3.5 „Lokalna infrastruktura społeczna”, Priorytetu 2 Regionalnego Programu Operacyjnego „Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich” - Działanie 2.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne”; Priorytetu 1 Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004 „Rozbudowa i modernizacja elementów infrastruktury technicznej oraz systemu oświaty i świadczeń społecznych w regionie” - Działanie 1.3. „Unowocześnienie i rozbudowa systemu ochrony zdrowia” oraz działanie 1.4. „Restrukturyzacja i unowocześnienie bazy oświatowo-wychowawczej i turystyczno-sportowej”.	
4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ	Wsparcie udzielone w ramach działania nie będzie miało charakteru pomocy publicznej	
numer i nazwa działania Działanie 1.4 Rozwój turystyki i kultury		
I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA	4. <i>numer i nazwa priorytetu</i> 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów.	
	<i>nazwa funduszu strukturalnego</i> Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF)	
	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td data-bbox="252 853 520 1518"><i>cel działania</i> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost znaczenia kultury i turystyki jako czynników stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy województwa • wydłużenie sezonu turystycznego • ułatwienie dostępu do obiektów kultury i turystyki. m.in. poprzez rozwijanie kompleksowego systemu informacji kulturalnej i turystycznej, w tym nowoczesnej, interaktywnej sieci informacji internetowej </td> <td data-bbox="520 853 1361 1518"><i>opis działania</i> <p>W ramach tego działania możliwa będzie realizacja projektów mających na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rewitalizację (konserwację, renowację zachowanie, modernizację, adaptację oraz tworzenie systemów ochrony przed zagrożeniami) historycznych i przemysłowych budynków i ich otoczenia oraz ich przystosowanie na cele kulturalne i turystyczne • rozwój i modernizację infrastruktury kulturalnej przyczyniającej się do aktywnego udziału społeczeństwa w kulturze oraz zwiększającej atrakcyjność województwa dla turystów, inwestorów i mieszkańców • adaptację zabytków techniki i architektury na cele związane z promocją turystyczną regionu • opracowanie i utworzenie systemów informacji kulturalnej i turystycznej, w tym nowoczesnej, interaktywnej sieci informacji internetowej • rozwój i modernizację publicznej infrastruktury noclegowej, gastronomicznej i innej infrastruktury turystycznej • rozwój i modernizację infrastruktury informacyjnej i recepcyjnej (np. centra i punkty informacji kulturalnej i turystycznej) • rozwój i modernizację publicznej infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki, w tym budowę i modernizację obiektów sportowych i rekreacyjnych </td> </tr> </table>	<i>cel działania</i> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost znaczenia kultury i turystyki jako czynników stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy województwa • wydłużenie sezonu turystycznego • ułatwienie dostępu do obiektów kultury i turystyki. m.in. poprzez rozwijanie kompleksowego systemu informacji kulturalnej i turystycznej, w tym nowoczesnej, interaktywnej sieci informacji internetowej
<i>cel działania</i> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost znaczenia kultury i turystyki jako czynników stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy województwa • wydłużenie sezonu turystycznego • ułatwienie dostępu do obiektów kultury i turystyki. m.in. poprzez rozwijanie kompleksowego systemu informacji kulturalnej i turystycznej, w tym nowoczesnej, interaktywnej sieci informacji internetowej 	<i>opis działania</i> <p>W ramach tego działania możliwa będzie realizacja projektów mających na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rewitalizację (konserwację, renowację zachowanie, modernizację, adaptację oraz tworzenie systemów ochrony przed zagrożeniami) historycznych i przemysłowych budynków i ich otoczenia oraz ich przystosowanie na cele kulturalne i turystyczne • rozwój i modernizację infrastruktury kulturalnej przyczyniającej się do aktywnego udziału społeczeństwa w kulturze oraz zwiększającej atrakcyjność województwa dla turystów, inwestorów i mieszkańców • adaptację zabytków techniki i architektury na cele związane z promocją turystyczną regionu • opracowanie i utworzenie systemów informacji kulturalnej i turystycznej, w tym nowoczesnej, interaktywnej sieci informacji internetowej • rozwój i modernizację publicznej infrastruktury noclegowej, gastronomicznej i innej infrastruktury turystycznej • rozwój i modernizację infrastruktury informacyjnej i recepcyjnej (np. centra i punkty informacji kulturalnej i turystycznej) • rozwój i modernizację publicznej infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki, w tym budowę i modernizację obiektów sportowych i rekreacyjnych 	
<i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego		
2. BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY	<i>Beneficjent Końcowy / Ostateczny</i> Samorząd Województwa, samorządy lokalne - powiatowe i gminne, lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów), organizacje turystyczne działające non-profit, organizacje pozarządowe, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, inne publiczne organizacje, w tym turystyczne, sportowe i kulturalne instytucje z sektora finansów publicznych, dla których organem założycielskim są jednostki administracji rządowej lub samorządowej	

3. <i>KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI</i>	Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” - Działanie „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”, Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw”; Priorytetu 3 Regionalnego Programu Operacyjnego „Rozwój lokalny” - Działanie 3.1 „Obszary wiejskie”, Działanie 3.2 „Obszary podlegające restrukturyzacji”, Działanie 3.4 „Mikroprzedsiębiorstwa”; ; Priorytetu 1 Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004 „Rozbudowa i modernizacja elementów infrastruktury technicznej oraz systemu oświaty i świadczeń społecznych w regionie” - Działanie 1.4. „Restrukturyzacja i unowocześnienie bazy oświatowo-wychowawczej i turystyczno-sportowej”, Priorytetu 2 „Pobudzanie lokalnych inicjatyw gospodarczych i społecznych, służących podnoszeniu jakości życia mieszkańców regionu” - Działanie 2.2. „Promowanie regionu oraz środowisk lokalnych z wykorzystaniem miejscowych zasobów dziedzictwa kulturowego”.
4. <i>ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</i>	Wsparcie udzielone w ramach działania nie będzie miało charakteru pomocy publicznej

<i>numer i nazwa działania</i> Działanie 1.5. Infrastruktura społeczeństwa informatycznego	
<i>numer i nazwa priorytetu</i> 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów.	
<i>nazwa funduszu strukturalnego</i> Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF)	
<i>I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA</i>	<p><i>cel działania</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wyrównanie dysproporcji w zakresie dostępu do Internetu • wspieranie rozwoju województw poprzez : <ul style="list-style-type: none"> – tworzenie i rozbudowę regionalnych i lokalnych projektów sieci infrastruktury teleinformatycznej, – upowszechnienie stosowania technik społeczeństwa informacyjnego w pracy instytucji publicznych, ze szczególną uwagą poświęconą terenom wiejskim i małym miastom, – wykorzystanie technologii społeczeństwa informacyjnego do działań administracji samorządowej, w szczególności do modernizacji infrastruktury teleinformatycznej, elektronicznego obiegu dokumentów, archiwizacji dokumentów i rozwoju publicznych elektronicznych usług dla ludności, – promowanie rozwiązań techniczno-organizacyjnych z zakresu nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych w działalności samorządowej administracji publicznej, – tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu <p><i>opis działania</i></p> <p>W ramach działania będzie można realizować projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowa lub rozbudowa lokalnych lub regionalnych szerokopasmowych i bezpiecznych sieci, współdziałających szkieletowymi sieciami regionalnymi lub krajowymi; – budowa, modernizacja lub wyposażenie inwestycyjne centrów zarządzania sieciami regionalnymi lub lokalnymi; – budowa i wdrażanie platform elektronicznych dla zintegrowanego systemu wspomagania zarządzania na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym; – projekty związane z przygotowaniem jednostek administracji samorządowej do elektronicznego obiegu dokumentów, elektronicznej archiwizacji dokumentów oraz rozwoju elektronicznych usług dla ludności z wykorzystaniem podpisu elektronicznego, – tworzenie lokalnych publicznych punktów dostępu do Internetu; – budowa lub rozbudowa lokalnych lub regionalnych bezpiecznych systemów transmisji danych pomiędzy instytucjami użyteczności publicznej, administracji samorządowej i podległych im placówek publicznych, zwłaszcza na terenach wiejskich i małych miast przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii (np. transmisja satelitarna, droga radiowa)
<i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego	

<p>2. BENEFICJENCI/ ODBIORC Y POMOCY</p>	<p><i>Beneficjent Końcowy</i> Samorząd Województwa, samorządy lokalne - powiatowe i gminne lub jednostki organizacyjne działające w ich imieniu, Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, szkoły wyższe (publiczne i nie działające dla zysku instytucje edukacyjne) oraz jednostki naukowo-badawcze, inne instytucje użyteczności publicznej (np.: policja, straż pożarna i inne), organizacje pozarządowe nie działające dla zysku, stowarzyszenia, fundacje jak również kościoły i związki wyznaniowe, jednostki wybrane w drodze przetargu, dostarczające usług użyteczności publicznej na zlecenie władz jednostek samorządu terytorialnego</p>
<p>3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI</p>	<p>Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw”, Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój Zasobów Ludzkich”; Priorytetu 1 Regionalnego Programu Operacyjnego - Działanie 1.3 „Regionalna infrastruktura społeczna”, Działanie 1.4 „Rozwój turystyki i kultury”, Działanie 2.1 „Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie”.</p>
<p>4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</p>	<p>5. Wsparcie udzielone w ramach działania nie będzie miało charakteru pomocy publicznej</p>

Priorytet 2 – Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich

- a) cele poprzez które realizowany jest priorytet (cele operacyjne)
- rozwój systemu szkoleń i doradztwa zawodowego dla poszukujących pracy,
 - wspieranie osób rozpoczynających działalność gospodarczą,
 - rozwój współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi i szkołami wyższymi oraz instytucjami badawczymi,
 - promowanie przedsiębiorczości w obszarze turystyki, zaliczanej do dziedzin „regionalnej szansy”

b) uzasadnienie wyboru priorytetu

O konkurencyjności regionu we współczesnej gospodarce podlegającej procesom globalizacji decydują głównie następujące czynniki: infrastruktura techniczna (ilość i jakość), istniejący potencjał gospodarki regionu, zdolność przedsiębiorstw regionu do konkurencyjności oraz jakość siły roboczej. Wzmocnienie konkurencyjności regionu w aspekcie rozwoju jego infrastruktury jest podstawowym celem priorytetu pierwszego.

Pozycja konkurencyjna gospodarki województwa świętokrzyskiego (wyznaczona wskaźnikiem PKB na mieszkańca, wskaźnikiem struktury sektorowej, struktury własnościowej, wielkością nakładów inwestycyjnych i innowacyjnych, wielkością i strukturą handlu zagranicznego) jest niezadowolająca. Stanowi ona pochodną wielkości i struktury inwestycji dokonywanych w przeszłości ale w sposób niekorzystny wpływa na zdolność do konkurencyjności w przyszłości, rozumianą jako możliwość sprzedaży wyprodukowanych dóbr i usług do innych regionów oraz zdolność skłonienia inwestorów do lokalizacji inwestycji w regionie. Ważną rolę w poprawie konkurencyjności regionu będą miały przedsiębiorstwa tworzone w wyniku napływu kapitału zagranicznego, które dysponują nowoczesnymi technologiami i osiągają wysokie wskaźniki eksportu.

Województwo świętokrzyskie charakteryzuje jeden z najniższych w kraju wskaźników przedsiębiorczości, mierzonych stosunkiem ilości podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców. Biorąc pod uwagę wadliwą strukturę przemysłu opartego w przeszłości o dotknięte kryzysem gospodarczym wielkie upadające zakłady przemysłowe, szansy na rozwój gospodarczy regionu upatruje się we wzroście konkurencyjności regionalnego sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Aktywność małych podmiotów jest jednak zagrożona marginalizacją. Wynika to z braku odpowiedniego zaplecza rozwojowego

oraz słabości kapitałowej prywatnych przedsiębiorców, którzy w dłuższej perspektywie mogą zostać zepchnięci do roli dystrybutorów pokrewnych wyrobów importowanych.

Rozwój firm regionalnych w warunkach narastającej konkurencji wymaga wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu, wspomagających prowadzenie działalności gospodarczej. Województwo świętokrzyskie posiada mniej niż przeciętnie w kraju rozwiniętą sieć instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości. Poza organizacjami gospodarczymi przedsiębiorców, fundacjami i agencjami rozwoju brakuje najistotniejszych organizacji infrastruktury ekonomicznej, w tym sieci inkubatorów, funduszy zabezpieczających przedsiębiorców przed ryzykiem przedsięwzięć gospodarczych, funduszy poręczeń kredytowych, jak też kompleksowej obsługi informacyjnej o różnych sektorach i obszarach rynku.

Należy zapewnić poprawę dostępności do pomocy doradczej i szkoleniowej w zakresie funkcjonowania rynków europejskich oraz do źródeł finansowania działalności, w tym pożyczek i kredytów, poręczeń i gwarancji kredytowych. Znaczącą rolę mogą odegrać regionalne środowiska naukowo-badawcze, które podejmą prace nad efektywnym wdrożeniem wyników własnych prac badawczych w przedsiębiorstwach w celach gospodarczych, będą tworzyć akademickie inkubatory przedsiębiorczości, wspierać i monitorować transfer innowacyjnych technologii. Działania wobec przedsiębiorstw już istniejących będą prowadzone w ramach programu resortowego SPO Konkurencyjność. W ramach regionalnego komponentu ZPORR pomoc będzie kierowana głównie do firm nowo powstających, w tym podmiotów tworzonych przez pracowników restrukturyzowanych przedsiębiorstw, zwłaszcza na terenach zdegradowanych przez przemysł.

Procesami restrukturyzacji objęte także zostaną obszary wiejskie, gdzie preferencje otrzymają osoby poszukujące nowych źródeł dochodów pozarolniczych. Dla obszarów wiejskich o cennych wartościach przyrodniczych i kulturowych oraz czystym środowisku szansą są prywatne przedsięwzięcia z zakresu rozwoju potencjału turystycznego, a szczególnie agroturystyka. Priorytetowo traktowane będą inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym, przyczyniające się do rozwoju przodujących dziedzin turystyki, w tym uzdrowisk. Warunkiem rozwoju turystyki jest przede wszystkim rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej oraz centrów informacji i usług turystycznych dostosowanych do potrzeb odbiorców i propagujących nowe formy działalności turystycznej.

Pomoc w zakresie wzmocnienia bazy materialnej powstających mikroprzedsiębiorstw (budynki, wyposażenie, materiały) będzie uzupełniana działaniami na rzecz rozwoju kadr tych podmiotów.

Konkurencyjność gospodarki regionalnej w coraz większym stopniu zależy od zasobu wiedzy a jednym z podstawowych czynników decydujących o potencjale rozwojowym regionu są zasoby ludzkie, a więc mieszkańcy województwa z ich kwalifikacjami zawodowymi i wszechstronną wiedzą ogólną. Warunki dla rozwoju regionu może stworzyć tylko spójny, nowoczesny i elastyczny system kształcenia zawodowego młodzieży oraz system ustawicznego kształcenia dorosłych, uwzględniający potrzeby regionalnego rynku pracy.

Największym wyzwaniem na najbliższe lata jest stworzenie warunków do osiągnięcia wyższej stopy zatrudnienia, czemu sprzyjać będą działania na rzecz większej mobilności zawodowej, w celu lepszego przystosowania się do zmieniających się potrzeb rynku. Podnoszenie kwalifikacji przez kadry przedsiębiorstw pozwoli na poszerzenie niezbędnej wiedzy technicznej, organizacyjnej, prawniczej i ekonomicznej. Przewiduje się więc tworzenie systemu zachęt dla przedsiębiorców, w tym sektora MSP do inwestowania w rozwój kadr. System kształcenia i doskonalenia kwalifikacji powinien przygotowywać pracujących także do kształtowania określonych postaw, sprzyjających aktywności na rynku pracy, umiejętności adaptacji i elastyczności form zatrudnienia.

Podstawowym warunkiem powodzenia tych działań jest zbudowanie modelu identyfikacji i wspomagania grup osób zagrożonych bezrobociem i tracących zatrudnienie w wyniku procesów rozwojowych i restrukturyzacyjnych.

Efektem bezpośrednim realizacji tego priorytetu w części dotyczącej zasobów ludzkich będzie optymalizacja struktury wykształcenia kadr, rozwój alternatywnych form doradztwa i pośrednictwa pracy oferowanych przez lokalnych i regionalnych partnerów instytucjonalnych, wsparcie szkoleniowe, zwiększenie oferty elastycznych form zatrudnienia i zdobywania doświadczeń zawodowych

W ramach tego priorytetu realizowane będą trzy grupy działań:

- 1) Rozwój zawodowy dostosowujący zasoby ludzkie do potrzeb regionalnego rynku pracy
 - 2) Reorientacja zawodowa
 - 3) Rozwój kadr regionalnej gospodarki
- c) spodziewane rezultaty priorytetu
- tworzenie nowych miejsc pracy, przede wszystkim w sektorach produkcyjnych o wysokiej wartości dodanej na zatrudnionego oraz w usługach turystycznej,
 - optymalizacja struktury wykształcenia w dostosowaniu do potrzeb rynku pracy,
 - podniesienie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców województwa,

- rozwój współpracy pomiędzy regionalnymi instytucjami naukowo-badawczymi oraz lokalnymi firmami, w zakresie tworzenia i transferu innowacji,
- zmniejszenie stopy bezrobocia.

6.

<i>numer i nazwa działania</i>	
Działanie 2.1 Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie	
I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA	<i>numer i nazwa priorytetu</i> 2. Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich
	<i>nazwa funduszu strukturalnego</i> Europejski Fundusz Społeczny (ESF)
	<p><i>cel działania</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców i możliwości ich zatrudnienia na regionalnym rynku pracy w warunkach członkostwa w Unii Europejskiej. Cele szczegółowe obejmują między innymi: • dostosowanie zasobów wiedzy mieszkańców do wymogów regionalnego rynku pracy, • podniesienie poziomu wykształcenia, w szczególności mieszkańców obszarów wiejskich i restrukturyzowanych, podwyższenie kwalifikacji zawodowych w związku z przyszłym profilem gospodarczym regionu. <p><i>opis działania</i></p> <p>W ramach działania będzie można realizować projekty z zakresu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wspierania rozwoju kwalifikacji zawodowych poprzez: doradztwo wspomagające ścieżkę edukacyjną i kształtowanie kariery zawodowej, szkolenia ogólne i specjalistyczne przeznaczone dla osób dorosłych, szkolenia związane z nabywaniem nowych kwalifikacji, w szczególności w zakresie języków obcych i wykorzystania technik informatycznych, kursy specjalistyczne i praktyki zawodowe, dla studentów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych. 2. tworzenia regionalnego systemu wspierania uzdolnionej młodzieży uczącej się i studentów 3. badań i analiz dla potrzeb lokalnego rynku pracy.
<i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego	
2. BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY	<i>Beneficjent Końcowy</i> 7. Wojewódzki Urząd Pracy - WUP
	<p><i>beneficjenci ostateczni (grupy docelowe)</i></p> <p>Osoby zagrożone utratą zatrudnienia w wyniku restrukturyzacji, osoby poszukujące pracy, które są w okresie wypowiedzenia stosunku pracy z przyczyn zakładu pracy, osoby zatrudnione u przedsiębiorcy wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji..</p> <p><i>Odbiorcy końcowi (projektodawcy)</i> jednostki samorządu terytorialnego: gminy, powiaty, województwa oraz inne podmioty i jednostki organizacyjne na podstawie udzielonego im upoważnienia, związki i stowarzyszenia jst. (gmin i powiatów), szkoły wyższe i uczelnie zawodowe, placówki prowadzące kształcenie ustawiczne, instytucje szkoleniowe, organizacje pozarządowe, samorządy gospodarcze i zawodowe (izby gospodarcze, cechy etc.), organizacje pracodawców i pracodawcy, instytucje eksperckie działające w obszarze polityki rynku pracy, instytuty naukowe, placówki naukowo-badawcze, instytucje badawczo-rozwojowe, instytucje poradnictwa zawodowego i psychologicznego.</p>

3. <i>KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI</i>	Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój zasobów ludzkich” oraz Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”	
4. <i>ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</i>	8. Wsparcie udzielone w ramach działania nie będzie miało charakteru pomocy publicznej	
<p><i>numer i nazwa działania</i> Działanie 2.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne</p>		
1. <i>OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA</i>	<i>numer i nazwa priorytetu</i> 2. Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich	
	<i>nazwa funduszu strukturalnego</i> Europejski Fundusz Społeczny (ESF)	
	<i>cel działania</i> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa dostępu do kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym dla uczniów pochodzących z obszarów wiejskich i studentów pochodzących z obszarów zagrożonych marginalizacją (w tym w szczególności obszarów wiejskich i obszarów przemysłowych podlegających restrukturyzacji) 	<i>opis działania</i> W ramach działania będzie można realizować projekty z zakresu: <ul style="list-style-type: none"> • stypendia dla młodzieży wiejskiej, mające zniwelować finansowe bariery utrudniające naukę na poziomie ponadgimnazjalnym kończącym się maturą, • stypendia dla studentów pochodzących z obszarów zagrożonych marginalizacją, w tym w szczególności obszarów wiejskich i obszarów restrukturyzacji przemysłów, którzy natrafiają na bariery w dostępie do kształcenia na poziomie wyższym z powodu trudnej sytuacji materialnej.
<i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego		
2. <i>BENEFICJENCI/ ODBIOR</i>	<i>Beneficjent Końcowy/Instytucja Wdrażająca</i> Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego	<i>Odbiorcy końcowi (projektodawcy)</i>

CY POMOC Y	<p><i>Beneficjenci Ostateczni (grupy docelowe)</i> uczniowie pochodzący z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, mieszkający na terenach wiejskich (kryterium stanowi stałe zameldowanie na wsi lub w mieście do 5 tys. mieszkańców) podejmujący naukę lub uczący się w szkole umożliwiającej uzyskanie świadectwa dojrzałości, studenci mieszkający na obszarach zmarginalizowanych, w tym w szczególności obszarach wiejskich i poddanych restrukturyzacji przemysłów (kryterium - stałe zameldowanie) i znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej</p>	9. organy prowadzące szkoły ponadgimnazjalne, organy dotujące ponadgimnazjalne szkoły niepubliczne posiadające uprawnienia szkoły publicznej, powiaty (w przypadku wspierania rozwoju edukacyjnego studentów)
3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI	Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój zasobów ludzkich” - Działanie 2.1. „Zwiększenie dostępu do edukacji – promocja kształcenia przez całe życie”; Priorytetu 1 Regionalnego Programu Operacyjnego - Działanie 1.3. „Regionalna infrastruktura społeczna”; Priorytetu 3 Regionalnego Programu Operacyjnego - Działanie 3.5 „Lokalna infrastruktura społeczna”;	
4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ	Wsparcie udzielone w ramach działania nie będzie miało charakteru pomocy publicznej	

<i>numer i nazwa działania</i>		
Działanie 2.3 Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa		
I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA	<i>numer i nazwa priorytetu</i> 2. Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich	
	<i>nazwa funduszu strukturalnego</i> Europejski Fundusz Społeczny (ESF)	
	<i>cel działania</i> udzielenie pomocy rolnikom w zdobyciu umiejętności umożliwiających im zdobycie nowego zatrudnienia i wykonywania nowego zawodu w związku z procesem restrukturyzacji rolnictwa	<i>opis działania</i> W ramach działania będzie można realizować następujące rodzaje projektów: <ul style="list-style-type: none"> • szkolenia i kursy, mające na celu zdobycie lub podniesienie poziomu kwalifikacji umożliwiających zdobycie pracy w nowym zawodzie • subsydiowanie zatrudnienia, • pośrednictwo pracy, • informacja zawodowa, • usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i osiągnięcia nowych umiejętności zawodowych
<i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego		
2. BENEFICJENCI/	Instytucja Wdrażająca/	Odbiorcy końcowi (projektodawcy)

ODBIOR CY POMOC Y	<i>Beneficjent Końcowy</i> Urząd Marszałkowski/Wojew ódzki Urząd Pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd Województwa, samorządy lokalne - powiatowe i gminne oraz inne podmioty i jednostki organizacyjne na podstawie udzielonego im upoważnienia,
	<i>Beneficjenci Ostateczni (grupy docelowe)</i> rolnicy, członkowie ich rodzin oraz inne osoby zatrudnione w rolnictwie chcące podjąć zatrudnienie lub działalność gospodarczą w sferze pozarolniczej.	<ul style="list-style-type: none"> • związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów), • instytucje szkoleniowe, • instytucje poradnictwa zawodowego i psychologicznego, • placówki kształcenia ustawicznego • organizacje pozarządowe specjalizujące się w pomocy osobom poszukującym pracy i bezrobotnym, • samorządy gospodarcze i zawodowe, • organizacje pracodawców i pracodawcy, • Ochotnicze Hufce Pracy.
3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI	Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Priorytetu 3 Regionalnego Programu Operacyjnego - Działanie 3.1 "Obszary wiejskie", Działanie 3.4 „Mikroprzedsiębiorstwa”, oraz Priorytetu 2 - Działanie 2.5 „Promocja przedsiębiorczości”.	
4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ	Dofinansowanie kosztów zatrudnienia udzielane przedsiębiorcom w celu subsydiowania nowo utworzonego miejsca pracy dla osób objętych działaniem stanowi pomoc publiczną, która będzie udzielana zgodnie z Rozporządzeniem Komisji nr 2240/2002 z dnia 12 grudnia 2002 w sprawie zastosowania Art.87 i 88 Traktatu WE do pomocy publicznej w zakresie zatrudnienia. Inne projekty wdrażane w ramach działania nie są pomocą publiczną.	
numer i nazwa działania Działanie 2.4 Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi		
I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA	<i>numer i nazwa 2. Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich</i>	
	<i>nazwa funduszu strukturalnego Europejski Fundusz Społeczny (ESF)</i>	
	<i>cel działania</i> zmiana kwalifikacji zawodowych pracowników przestarzałych gałęzi przemysłu i sektorów podlegających restrukturyzacji, jak również innych osób zagrożonych utratą zatrudnienia w wyniku procesów restrukturyzacyjnych w celu umożliwienia tym osobom wykonywania nowych zawodów	<i>opis działania</i> W ramach działania będzie można realizować następujące rodzaje projektów: <ul style="list-style-type: none"> • szkolenia i kursy, mające na celu zdobycie lub podniesienie poziomu kwalifikacji umożliwiających zdobycie pracy w nowym zawodzie • subsydiowanie zatrudnienia w nowym miejscu pracy, • pośrednictwo pracy, • informacja zawodowa, • usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i osiągnięcia nowych umiejętności zawodowych
	<i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego	

2. BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY	<i>Institucja Wdrażająca/ Beneficjent Końcowy</i> Urząd Marszałkowski/Wojewódzki Urząd Pracy	<i>Odbiorcy Ostateczni</i> <ul style="list-style-type: none"> • Samorząd Województwa, samorządy lokalne - powiatowe i gminne oraz inne podmioty i jednostki organizacyjne na podstawie udzielonego im upoważnienia,
	<i>Beneficjenci Ostateczni (grupy docelowe)</i> pracownicy gałęzi przemysłu podlegających restrukturyzacji, które nie zostały objęte rządowymi programami restrukturyzacji sektorów przemysłu i inne osoby zagrożone utratą pracy z powodu procesów restrukturyzacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> • związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów), • instytucje szkoleniowe, • instytucje poradnictwa zawodowego i psychologicznego, • placówki kształcenia ustawicznego • organizacje pozarządowe specjalizujące się w pomocy osobom poszukującym pracy i bezrobotnym, • samorządy gospodarcze i zawodowe, • organizacje pracodawców i pracodawcy, • Ochotnicze Hufce Pracy.
3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI	Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Priorytetu 3 Regionalnego Programu Operacyjnego - Działanie 3.2 "Obszary podlegające restrukturyzacji", Działanie 3.4 „Mikroprzedsiębiorstwa”, oraz Priorytetu 2 - Działanie 2.5 „Promocja przedsiębiorczości”; Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój zasobów ludzkich” - Działanie 1.3. „Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia”.	
4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ	Dofinansowanie kosztów zatrudnienia udzielane przedsiębiorcom w celu subsydiowania nowo utworzonego miejsca pracy dla osób objętych działaniem stanowi pomoc publiczną, która będzie udzielana zgodnie z Rozporządzeniem Komisji nr 2240/2002 z dnia 12 grudnia 2002 w sprawie zastosowania Art.87 i 88 Traktatu WE do pomocy publicznej w zakresie zatrudnienia. Inne projekty wdrażane w ramach działania nie są pomocą publiczną.	

<i>numer i nazwa działania</i> Działanie 2.5 Promocja przedsiębiorczości	
I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA	<i>numer i nazwa</i> 2. Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich
	<i>nazwa funduszu strukturalnego</i> Europejski Fundusz Społeczny (ESF)

	<p><i>cel działania</i> stymulowanie powstawania nowych firm zakładanych przez absolwentów, osoby zagrożone bezrobociem w wyniku procesów transformacji gospodarki oraz osoby odchodzące z rolnictwa, jako jedna z form aktywnego przeciwdziałania bezrobociu i zapewnienie nowopowstałym przedsiębiorstwom pomocy w wykorzystaniu dostępnych instrumentów wsparcia dla firm mikro.</p>	<p><i>opis działania</i> W ramach działania będzie można realizować projekty dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienia wszechstronnego wsparcia osobom zamierzającym rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (w formie usług doradczych, opieki indywidualnego doradcy, kursów zawodowych i przekazywaniu wiedzy z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, jednorazowego wsparcia kapitałowego powiązanego bezpośrednio z uruchomieniem przedsiębiorstwa) • rozpowszechniania dobrych praktyk i metod rozwoju
<p><i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego</p>		
<p>2. BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY</p>	<p><i>Institucja Wdrażająca/ Beneficjent Końcowy</i> Urząd Marszałkowski (może zlecić część zadań instytucji wyłonionej w drodze przetargu</p> <hr/> <p><i>beneficjenci ostateczni (grupy docelowe)</i> Osoby fizyczne zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej oraz osoby fizyczne, które założyły działalność gospodarczą, jednakże nie dłużej niż 3 lata momentu rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.</p>	<p><i>Odbiorcy końcowi (projektodawcy)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ośrodki KSU, • instytucje rynku pracy, • instytucje szkoleniowe, • agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, • organizacje pozarządowe, • samorządy gospodarcze i zawodowe, • szkoły wyższe i uczelnie zawodowe, • instytuty naukowe, instytutu naukowo – badawcze, jednostki badawczo – rozwojowe, • jednostki samorządu terytorialnego, • inne podmioty działające na podstawie udzielonego im pełnomocnictwa
<p>3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI</p>	<p>Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Priorytetu 3 Regionalnego Programu Operacyjnego - Działanie 3.5 „Mikroprzedsiębiorstwa”; Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój zasobów ludzkich” - Działanie 2.3. „Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki”; Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” - Działanie 2.1 „Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo”</p>	
<p>4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</p>	<p>Wsparcie w ramach niniejszego działania będzie udzielane zgodnie z Rozporządzeniem Komisji 69/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania artykułów 87 oraz 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady <i>de minimis</i> oraz Rozporządzeniem Komisji 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania artykułów 87 oraz 88 Traktatu WE do pomocy szkoleniowej.</p>	

<p><i>numer i nazwa działania</i></p>	<p>Działanie 2.6 Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy</p>
<p><i>T E R Y</i></p>	<p>numer i nazwa 2. Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich</p>

	<i>nazwa funduszu strukturalnego</i> Europejski Fundusz Społeczny (ESF)	
	<p><i>cel działania</i> podniesienie potencjału województwa w sferze innowacji poprzez wzmocnienie współpracy pomiędzy sektorem badawczo - rozwojowym a gospodarką, co prowadzi do podniesienia konkurencyjności przedsiębiorstw działających na regionalnym i lokalnym rynku</p>	<p><i>opis działania</i> W ramach działania będzie można realizować następujące rodzaje projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stworzenie Regionalnej Strategii Innowacyjnej, • stworzenie sieci, sprzyjającej transferowi innowacji pomiędzy sektorem badawczo – rozwojowym, przedsiębiorstwami i innymi podmiotami na poziomie regionalnym i lokalnym (poprzez np. spotkania, seminaria, kampanie promocyjne służących wymianie wiedzy fachowej i technologii, • rozwój systemu komunikowania się i wymiany informacji, oraz informacja dotycząca szkoleń i innych działań edukacyjnych wspierających transfer innowacji, • staże w przedsiębiorstwach dla absolwentów szkół wyższych oraz pracowników sektora badawczo-rozwojowego, • stypendia dla najlepszych absolwentów szkół wyższych kontynuujących naukę na studiach doktoranckich z zakresu nauk ścisłych, technicznych oraz kierunków studiów wykorzystywanych w rozwoju klastrów przemysłowych.
	<i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego	
<p>2. BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY</p>	<p><i>Institucja Wdrażająca/ Beneficjent Końcowy</i> Urząd Marszałkowski</p> <p><i>Beneficjenci Ostateczni (grupy docelowe)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • podmioty gospodarcze (głównie małe i średnie) włączając jednostki badawczo-rozwojowe w przedsiębiorstwach, • szkoły wyższe, • ośrodki badawcze, instytuty naukowe, instytuty naukowo-badawcze, itp. • uczestnicy studiów doktoranckich, • pracownicy sektora badawczo-rozwojowego oraz absolwenci wyższych uczelni biorący udział w stażach w przedsiębiorstwie 	<p><i>Odbiorcy Końcowi (projektodawcy)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Samorząd Województwa, samorzady lokalne - powiatowe i gminne oraz inne podmioty i jednostki organizacyjne na podstawie udzielonego im upoważnienia, • związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów), • szkoły wyższe i uczelnie zawodowe, • instytuty naukowe, samodzielne zakłady naukowe, instytuty naukowo badawcze, centralne laboratoria, jednostki badawczo-rozwojowe, jednostki rozwojowe, • centra transferu technologii, • parki naukowo-techniczne i przemysłowe, • agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, • organizacje pozarządowe, • samorzady gospodarcze i zawodowe (izby gospodarcze, cechy etc.), • przedsiębiorcy

<p>3. <i>KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI</i></p>	<p>Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój zasobów ludzkich” - Działanie 2.3 „Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki”, Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw” - Działanie 1.3 „Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm”, Działanie 1.4 „Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo – rozwojową a gospodarką”.</p>
<p>4. <i>ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</i></p>	<p>Wsparcie udzielone w ramach działania nie będzie miało charakteru pomocy publicznej</p>

Priorytet 3 – Rozwój lokalny

a) cele poprzez które realizowany jest priorytet (cele operacyjne)

- tworzenie warunków do włączenia obszarów zagrożonych marginalizacją w procesy rozwojowe,
- przeciwdziałanie narastaniu wewnętrznych zróżnicowań w regionie pomiędzy regionalnymi i lokalnymi ośrodkami wzrostu a obszarami zagrożonymi degradacją,
- rozwój i modernizacja infrastruktury związanej z rolnictwem,
- rozwój infrastruktury lokalnej, tworzącej warunki do zwiększania inwestycji na obszarach wiejskich i małych miast,
- zapewnienie poprawy dostępności do infrastruktury społecznej na terenach wiejskich.

b) uzasadnienie wyboru priorytetu

Świętokrzyskie należy do grupy najmniej zurbanizowanych województw (45,8% ludności mieszka w miastach). Znaczna część obszaru województwa, w tym obszary o charakterze rolniczym, zdegradowane ekonomicznie i społecznie miasta średniej wielkości położone w północnej części województwa oraz obszary przemysłowe z zagłębiu siarkowym są zagrożone trwałą peryferyzacją i marginalizacją dużej grupy mieszkańców. Roli czynnika aktywizującego rozwój tych obszarów nie spełniają małe miasta o niewystarczająco rozwiniętym potencjale. Na tych obszarach kumulują się takie niekorzystne zjawiska jak utrzymujące się długotrwałe bezrobocie, w tym wysokie bezrobocie agrarne, niskie dochody mieszkańców, niski stopień wykształcenia ludności oraz opóźnienia w wyposażeniu w infrastrukturę. Gminy wiejskie o niskich dochodach własnych mają ograniczone możliwości inwestycyjne. Gospodarka miast średniej wielkości leżących w północnej części województwa oraz w zagłębiu siarkowym w części południowo-wschodniej regionu, zdominowana była w minionym okresie przez duże zakłady przemysłowe (huta, zakłady przemysłu motoryzacyjnego, obronnego, metalowego zaliczane dzisiaj do schyłkowych branż przemysłowych. W większości tych zakładów, które przeprowadziły restrukturyzację działalności i majątku lub znajdują się w stanie upadłości, pozostały tereny i zabudowania, które po rewitalizacji powinny wzmocnić bazę ekonomiczną i społeczną miast. W tych miastach bardziej dotkliwie odczuwane są problemy społeczne stanowiące pochodną sytuacji gospodarczej, takie jak długotrwałe bezrobocie, wzrost przestępczości i patologii społecznych.

Celem priorytetu „rozwój lokalny” jest wspieranie lokalnych inicjatyw na rzecz integracji społecznej lokalnej i budowy społeczeństwa obywatelskiego. Aktywne włączenie społeczności wiejskiej w procesy rozwojowe regionu będzie możliwe zarówno poprzez odnowę i rozwój wsi, ochronę i kultywowanie dziedzictwa kulturowego, jak również rozwój infrastruktury lokalnej związanej z rolnictwem i obszarami wiejskimi.

Szansą na rozwój tych obszarów jest tworzenie warunków dla zwiększenia poziomu inwestycji lokalnych, które ułatwią prowadzenie działalności gospodarczej w małych miastach i na obszarach wiejskich, w oparciu o wewnętrzne potencjały gospodarcze. Pozwoli to na tworzenie nowych pozarolniczych miejsc pracy na wsi, zwłaszcza w rzemiośle oraz usługach na rzecz ludności i rolnictwa.

Biorąc pod uwagę dużą atrakcyjność przyrodniczą i kulturową województwa za ważną dziedzinę aktywizującą małe miasta i obszary wiejskie uznaje się turystykę, szczególnie agroturystykę i turystykę alternatywną, jako dziedziny w których mogą powstawać nowe, pozarolnicze miejsca pracy.

c) spodziewane rezultaty priorytetu

- poprawa struktury gospodarki lokalnej – zmniejszenie udziału produkcji rolnej na rzecz zwiększenia udziału produkcji przemysłowej i usług,
- poprawa struktury zatrudnienia,
- poprawa dostępu do infrastruktury społecznej na terenach wiejskich,
- wzrost wydajności pracy w rolnictwie,
- dywersyfikacja źródeł dochodów ludności wiejskiej,
- zwiększenie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców wsi,
- rozwój przedsiębiorczości mieszkańców,
- odnowa zabytkowych centrów miast.

numer i nazwa działania Działanie 3.1 Obszary wiejskie	
numer i nazwa priorytetu 3: Rozwój lokalny	
nazwa funduszu strukturalnego Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA	<p><i>cel działania</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów wiejskich i małych miast • zwiększenie poziomu inwestycji • wzrost mobilności zawodowej mieszkańców wsi • tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej • poprawa warunków życia na obszarach o najmniejszych perspektywach rozwojowych w regionie
	<p><i>opis działania</i></p> <p>Wsparcie w ramach działania otrzymają projekty dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaopatrzenia w wodę, systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków, • lokalnej infrastruktury drogowej (drogi powiatowe i gminne), • gospodarki odpadami na obszarach małych miast i wsi, likwidacja "dzikich" wysypisk, • kompleksowego zagospodarowania terenu dla celów inwestycyjnych, • pozyskiwania energii poprzez tworzenie lokalnych systemów odnawialnych źródeł energii, zwiększenie efektywności zużycia energii w budynkach publicznych, • lokalnej infrastruktury przeciwpowodziowej; • lokalnej infrastruktury turystycznej i kulturalnej prowadząca do powstawania trwałych miejsc pracy, • tworzenia systemów informacji turystycznej i kulturalnej
zakres geograficzny – lokalizacja tereny wiejskie	
2. BENEFICJENCI/ ODBIORCZY POMOCY	<p><i>Beneficjent Końcowy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego • związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego • jednostki świadczące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, wybrane w drodze przetargu • organizacje pozarządowe działające non-profit, w tym fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe
3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI	<p>Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”, Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw”; Priorytetów 1 i 2 Regionalnego Programu Operacyjnego - Działanie 1.1. „Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego”, Działanie 1.2. „Infrastruktura ochrony środowiska”, Działanie 2.3. „Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa”;</p>

<p>4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</p>	<p>Projekty dotyczące obszaru pozyskiwania alternatywnych źródeł energii, lokalnej infrastruktury turystycznej i kulturalnej oraz turystycznych i kulturalnych systemów informacji podlegają procedurze notyfikacji do Komisji Europejskiej, natomiast wsparcie projektów realizowanych w ramach pozostałych dziedzin działania nie stanowi pomocy publicznej.</p>
---	--

<p>numer i nazwa działania Działanie 3.2 Obszary podlegające restrukturyzacji</p>			
<p>numer i nazwa priorytetu 3. Rozwój lokalny</p>			
<p>nazwa funduszu strukturalnego Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego</p>			
<p>1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA</p>	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 35%; vertical-align: top;"> <p><i>cel działania</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów podlegających restrukturyzacji • zwiększenie poziomu inwestycji • stworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej • poprawa warunków życia na obszarach o najmniejszych perspektywach rozwojowych </td> <td style="width: 65%; vertical-align: top;"> <p><i>opis działania</i></p> <p>Wsparcie w ramach działania otrzymają projekty dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • infrastruktury w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, • lokalnej infrastruktury drogowej (drogi powiatowe i gminne), • gospodarki odpadami, • pozyskiwania energii poprzez tworzenie lokalnych systemów odnawialnych źródeł energii, • kompleksowego zagospodarowania terenów dla celów inwestycyjnych, • inkubatorów przedsiębiorczości, • infrastruktury turystycznej, kulturalnej oraz prowadzącej do powstawania trwałych miejsc pracy. </td> </tr> </table>	<p><i>cel działania</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów podlegających restrukturyzacji • zwiększenie poziomu inwestycji • stworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej • poprawa warunków życia na obszarach o najmniejszych perspektywach rozwojowych 	<p><i>opis działania</i></p> <p>Wsparcie w ramach działania otrzymają projekty dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • infrastruktury w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, • lokalnej infrastruktury drogowej (drogi powiatowe i gminne), • gospodarki odpadami, • pozyskiwania energii poprzez tworzenie lokalnych systemów odnawialnych źródeł energii, • kompleksowego zagospodarowania terenów dla celów inwestycyjnych, • inkubatorów przedsiębiorczości, • infrastruktury turystycznej, kulturalnej oraz prowadzącej do powstawania trwałych miejsc pracy.
<p><i>cel działania</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów podlegających restrukturyzacji • zwiększenie poziomu inwestycji • stworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej • poprawa warunków życia na obszarach o najmniejszych perspektywach rozwojowych 	<p><i>opis działania</i></p> <p>Wsparcie w ramach działania otrzymają projekty dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • infrastruktury w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, • lokalnej infrastruktury drogowej (drogi powiatowe i gminne), • gospodarki odpadami, • pozyskiwania energii poprzez tworzenie lokalnych systemów odnawialnych źródeł energii, • kompleksowego zagospodarowania terenów dla celów inwestycyjnych, • inkubatorów przedsiębiorczości, • infrastruktury turystycznej, kulturalnej oraz prowadzącej do powstawania trwałych miejsc pracy. 		
<p>zakres geograficzny – lokalizacja obszary podlegające restrukturyzacji</p>			
<p>2. BENEFICJENCI/ ODBIORCZY POMOCY</p>	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego: gminy, powiaty lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne • związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego • jednostki świadczące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, wybrane w drodze przetargu • organizacje pozarządowe działające non-profit, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i inne związki wyznaniowe • inne publiczne instytucje i osoby prawne świadczące usługi pożytku publicznego 		
<p>3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI</p>	<p>Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego - Działanie 2.4. „Reorientacja zawodowa osób dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi”, Działanie 3.1. „Obszary wiejskie”, Działanie 3.3. „Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojenne” oraz 3.4. „Mikroprzedsiębiorstwa”.</p>		

<p>4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</p>	<p>rojekty dotyczące obszaru pozyskiwania alternatywnych źródeł energii, lokalnej infrastruktury turystycznej i kulturalnej, turystycznych i kulturalnych systemów informacji podlegają procedurze notyfikacji do Komisji Europejskiej. W przypadku przedsiębiorstw działających na terenie inkubatorów przedsiębiorczości, pomoc publiczna może być udzielana. Wówczas wsparcie będzie udzielane zgodnie z zasadą <i>de minimis</i>. Wsparcie projektów realizowanych w ramach pozostałych dziedzin działania nie stanowi pomocy publicznej.</p>
---	---

<p>numer i nazwa działania Działanie 3.3 Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe</p>			
<p>1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA</p>	<p>numer i nazwa priorytetu 3. Rozwój lokalny</p>		
	<p>nazwa funduszu strukturalnego Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego</p>		
	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 30%;"> <p><i>cel działania</i> rozwój nowych funkcji zdegradowanych obszarów miejskich, przemysłowych i powojkowych oraz przywrócenie utraconych funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obiektów i obszarów</p> </td> <td> <p><i>opis działania</i> Wsparcie w ramach działania otrzymają projekty dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowych działań technicznych (dot. np. prac renowacyjnych, rehabilitacji zabudowy, poprawy funkcjonalności dróg oraz infrastruktury dla pieszych, wzrostu estetyki funkcjonalnej przestrzeni publicznej, w tym renowacji obiektów o wartościach architektonicznych i znaczeniu historycznym zlokalizowanych na rewitalizowanym terenie. • modernizacji, rozbudowy lub budowy na obszarach i w obiektach rewitalizowanych podstawowej infrastruktury (np. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, lokalnej infrastruktury drogowej, kompleksowego uzbrojenia terenów pod nowe przyszłe inwestycje, tworzenia inkubatorów przedsiębiorczości, infrastruktury turystyczna i kulturalna prowadzącej do powstawania trwałych miejsc pracy. </td> </tr> </table>	<p><i>cel działania</i> rozwój nowych funkcji zdegradowanych obszarów miejskich, przemysłowych i powojkowych oraz przywrócenie utraconych funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obiektów i obszarów</p>	<p><i>opis działania</i> Wsparcie w ramach działania otrzymają projekty dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowych działań technicznych (dot. np. prac renowacyjnych, rehabilitacji zabudowy, poprawy funkcjonalności dróg oraz infrastruktury dla pieszych, wzrostu estetyki funkcjonalnej przestrzeni publicznej, w tym renowacji obiektów o wartościach architektonicznych i znaczeniu historycznym zlokalizowanych na rewitalizowanym terenie. • modernizacji, rozbudowy lub budowy na obszarach i w obiektach rewitalizowanych podstawowej infrastruktury (np. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, lokalnej infrastruktury drogowej, kompleksowego uzbrojenia terenów pod nowe przyszłe inwestycje, tworzenia inkubatorów przedsiębiorczości, infrastruktury turystyczna i kulturalna prowadzącej do powstawania trwałych miejsc pracy.
	<p><i>cel działania</i> rozwój nowych funkcji zdegradowanych obszarów miejskich, przemysłowych i powojkowych oraz przywrócenie utraconych funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obiektów i obszarów</p>	<p><i>opis działania</i> Wsparcie w ramach działania otrzymają projekty dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowych działań technicznych (dot. np. prac renowacyjnych, rehabilitacji zabudowy, poprawy funkcjonalności dróg oraz infrastruktury dla pieszych, wzrostu estetyki funkcjonalnej przestrzeni publicznej, w tym renowacji obiektów o wartościach architektonicznych i znaczeniu historycznym zlokalizowanych na rewitalizowanym terenie. • modernizacji, rozbudowy lub budowy na obszarach i w obiektach rewitalizowanych podstawowej infrastruktury (np. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, lokalnej infrastruktury drogowej, kompleksowego uzbrojenia terenów pod nowe przyszłe inwestycje, tworzenia inkubatorów przedsiębiorczości, infrastruktury turystyczna i kulturalna prowadzącej do powstawania trwałych miejsc pracy. 	
<p><i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe</p>			
<p>2. BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY</p>	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego; • jednostki świadczące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego; • jednostki wybrane w drodze przetargu świadczące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego; • stowarzyszenia, związki i porozumienia jednostek samorządu terytorialnego; • organizacje pozarządowe działające non profit, stowarzyszenia, fundacje, a także kościoły i związki wyznaniowe (instytucje publiczne i nie nastawione na osiągnięcie zysku) oraz osoby prawne prowadzące działalność pożytku publicznego. 		
<p>3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI</p>	<p>Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój zasobów ludzkich”, Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw”; Regionalnego Programu Operacyjnego - Działanie 3.1. „Obszary wiejskie”, działanie 3.2. „Obszary podlegające restrukturyzacji” oraz 3.4. „Mikroprzedsiębiorstwa”.</p>		
<p>4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</p>	<p>Wsparcie udzielone w ramach niniejszego działania nie ma charakteru pomocy publicznej.</p>		

<i>numer i nazwa działania</i> Działanie 3.4 Mikroprzedsiębiorstwa		
<i>1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA</i>	<i>numer i nazwa priorytetu</i> 3. Rozwój lokalny	
	<i>nazwa funduszu strukturalnego</i> Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF)	
	<i>cel działania</i> Wzrost przedsiębiorczości poprzez wsparcie dla zwiększania liczby nowych podmiotów gospodarczych w regionie. Cele szczegółowe obejmują: <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych powstających poza sektorami tradycyjnymi poddawanych restrukturyzacji, • zwiększenie skłonności do podejmowania ryzyka działalności gospodarczej przez pracowników sektorów poddawanych restrukturyzacji, w szczególności wychodzących z rolnictwa. • 	<i>opis działania</i> W ramach działania będzie możliwy następujący rodzaj projektów: współfinansowanie usług doradczych dla mikroprzedsiębiorstw, zwłaszcza poza
<i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego		
<i>2. BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY</i>	<i>Instytucja Wdrażająca/ Beneficjent Końcowy</i> Urząd Marszałkowski	<i>Końcowi Odbiorcy</i> firmy, organizacje i instytucje, posiadające akredytację dla wykonywania szkoleń i informacyjnych
	<i>Beneficjenci Ostateczni (grupa docelowa)</i> Mikroprzedsiębiorstwa działające nie dłużej niż trzy lata	
<i>3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI</i>		10. 11. Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach Programu Operacyjnego - Działanie 2.5. „Promocja przedsiębiorczości i konkurencyjności przedsiębiorstw”. 12.
<i>4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</i>		Wsparcie będzie udzielane zgodnie z Rozporządzeniem Komisji z dnia 2001 r. w sprawie zastosowania artykułów 87 oraz 88 Traktatu o Wspólnocie Europejskiej w sprawie pomocy w ramach zasady <i>de minimis</i> oraz Rozporządzeniem Komisji z dnia 2001 r. w sprawie zastosowania artykułów 87 oraz 88 Traktatu o Wspólnocie Europejskiej w sprawie pomocy dla małych i średnich przedsiębiorstw.

<i>numer i nazwa działania</i> Działanie 3.5 Lokalna infrastruktura społeczna			
<i>I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA</i>	<i>numer i nazwa</i> 3. Rozwój lokalny		
	<i>nazwa funduszu strukturalnego</i> Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF)		
	<table border="1"> <tr> <td><i>cel działania</i> poprawa jakości infrastruktury społecznej, w tym lokalnej infrastruktury edukacyjnej i ochrony zdrowia oraz sportowej</td> <td><i>opis działania</i> W ramach działania będzie można realizować projekty dotyczące budowy, rozbudowy, przebudowy i wyposażenia infrastruktury społeczno – edukacyjnej, zdrowotnej i sportowej.</td> </tr> </table>	<i>cel działania</i> poprawa jakości infrastruktury społecznej, w tym lokalnej infrastruktury edukacyjnej i ochrony zdrowia oraz sportowej	<i>opis działania</i> W ramach działania będzie można realizować projekty dotyczące budowy, rozbudowy, przebudowy i wyposażenia infrastruktury społeczno – edukacyjnej, zdrowotnej i sportowej.
	<i>cel działania</i> poprawa jakości infrastruktury społecznej, w tym lokalnej infrastruktury edukacyjnej i ochrony zdrowia oraz sportowej	<i>opis działania</i> W ramach działania będzie można realizować projekty dotyczące budowy, rozbudowy, przebudowy i wyposażenia infrastruktury społeczno – edukacyjnej, zdrowotnej i sportowej.	
<i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego			
<table border="1"> <tr> <td> 2. <i>BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY</i> </td> <td> <i>Beneficjent Końcowy</i> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, • przedszkola, szkoły i placówki edukacyjne działające w systemie oświaty (wspierane publicznie i nie działające dla zysku), • ośrodki zdrowia, • organizacje pozarządowe działające non profit, stowarzyszenia, fundacje, a także • kościoły i związki wyznaniowe i inne instytucje publiczne. </td> </tr> </table>	2. <i>BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY</i>	<i>Beneficjent Końcowy</i> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, • przedszkola, szkoły i placówki edukacyjne działające w systemie oświaty (wspierane publicznie i nie działające dla zysku), • ośrodki zdrowia, • organizacje pozarządowe działające non profit, stowarzyszenia, fundacje, a także • kościoły i związki wyznaniowe i inne instytucje publiczne. 	
2. <i>BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY</i>	<i>Beneficjent Końcowy</i> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, • przedszkola, szkoły i placówki edukacyjne działające w systemie oświaty (wspierane publicznie i nie działające dla zysku), • ośrodki zdrowia, • organizacje pozarządowe działające non profit, stowarzyszenia, fundacje, a także • kościoły i związki wyznaniowe i inne instytucje publiczne. 		
<i>3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI</i>	Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój zasobów ludzkich” - Działanie 2.3 „Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki”, Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw” - Działanie 1.3 „Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm”, Działanie 1.4 „Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo – rozwojową a gospodarką”.		
<i>4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</i>	Wsparcie udzielone w ramach działania nie będzie miało charakteru pomocy publicznej		

Priorytet 4 – Pomoc techniczna

Realizacja tego priorytetu ma na celu wzmocnienie systemu zarządzania, kontroli i oceny komponentu Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2004 - 2006, wdrażanego w ramach ZPORR, jak również wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych w tym zakresie.

Zapewnienie wysokiej absorpcji środków przeznaczonych na finansowanie Regionalnego Programu Operacyjnego stanowi priorytetowe zadanie wszystkich instytucji zaangażowanych w proces programowania, wyboru i monitorowania projektów. Szczególnie istotne wydają się aspekty związane z zapewnieniem odpowiednich kwalifikacji personelu, wyposażenia instytucji zaangażowanych w proces wykorzystania środków z funduszy strukturalnych w sprzęt komputerowy, zapewnienie sprawnej i prawidłowej obsługi organizacyjnej paneli ekspertów, Regionalnego Komitetu Sterującego ds. rozwoju regionalnego oraz Świętokrzyskiego Komitetu Monitorującego programy rozwoju regionalnego.

Środki z Priorytetu 4 - Pomoc Techniczna w Województwie Świętokrzyskim przeznaczone są dla następujących instytucji:

- Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego (pełniącego również rolę Beneficjenta Końcowego/Instytucji Wdrażającej dla działań - 2.2., 2.5., 2.6., 3.4.),
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy (pełniącego rolę Beneficjenta Końcowego/Instytucji Wdrażającej dla działań - 2.1., 2.3., 2.4.).

W ramach niniejszego priorytetu wyodrębniono następujące działania:

Działanie 4.1. Wsparcie procesu wdrażania Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2004 - 2006 – wydatki limitowane,

Działanie to przewiduje dofinansowanie projektów z zakresu:

- organizacji procesu oceny i selekcji projektów (panele ekspertów, Regionalny Komitet Sterujący);
- organizacji i obsługi Świętokrzyskiego Komitetu Monitorującego;
- zbierania i analizy danych na potrzeby wdrażania i zarządzania programem;
- zatrudnienia pracowników wypełniających ściśle określone zadania związane z zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem i oceną komponentu regionalnego ZPORR

Działanie 4.2. Wsparcie procesu wdrażania Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2004 - 2006 – wydatki nielimitowane,

Działanie to przewiduje dofinansowanie projektów z zakresu:

- podnoszenia kwalifikacji pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego i Wojewódzkiego Urzędu Pracy;
- wyposażenia ww. urzędów w sprzęt komputerowy oraz inny sprzęt biurowy na potrzeby wdrażania komponentu regionalnego ZPORR, w szczególności przeprowadzenie procedury przetargowej i instalacja sprzętu;
- przygotowywania analiz, badań i raportów oraz korzystanie z pomocy ekspertów zewnętrznych w celu opracowania optymalnego systemu wdrażania programu;
- ewaluacji.

Działanie 4.3. *Działania informacyjne i promocyjne*

Działanie to przewiduje dofinansowanie projektów z zakresu:

- przygotowywania i upowszechniania materiałów informacyjnych – aktualnych dokumentów programowych, broszur i folderów informujących opinię publiczną oraz potencjalnych beneficjentów o programie, a także podręczników procedur wdrażania komponentu regionalnego ZPORR;
- finansowania stron internetowych informujących potencjalnych beneficjentów o możliwościach realizacji projektów w ramach komponentu regionalnego ZPORR, a także o rezultatach programu;
- innych działań wynikających z Planu Działań Komunikacyjnych komponentu regionalnego ZPORR (organizacja seminariów i innych akcji informacyjnych z udziałem partnerów społeczno-gospodarczych, stworzenie informacyjnych punktów kontaktowych);
- organizacja szkoleń dla beneficjentów.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowy podział środków z funduszy strukturalnych (w EUR) przeznaczonych na Priorytet 4 - Pomoc Techniczną.

Działanie 4.1.	Rok	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego (pełni również rolę beneficjenta końcowego dla działań 2.5. i 3.4.)	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki	Wojewódzki Urząd Pracy	Razem
Pozostałe	Ogółem	28 849,16	6 860,00	4 459,44	40 168,60
	2004	9 013,50	1372	1 486,48	11 871,98
	2005	9 013,50	1372	1 486,48	11 871,98
	2006	10 822,16	4116	1 486,48	16 424,64
Zasoby ludzkie	Ogółem	518 289,19	536 757,87	245 324,93	1 300 371,99
	2004	140 205,05	98 831,09	61 328,08	300 364,22
	2005	140 205,05	98 831,09	61 328,08	300 364,22
	2006	237 879,09	339 095,69	122 668,77	699 643,55
Działanie 4.2.	Rok	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego (pełni również rolę beneficjenta końcowego dla działań 2.5. i 3.4.)	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki	Wojewódzki Urząd Pracy	Razem
Zakup sprzętu komputerowego i wyposażenia biurowego	Ogółem	42 504,35	29 633,98	19 202,59	91 340,92
	2004	28 426,20	19 857,05	10 839,88	59 123,13
	2005	6 601,08	5 193,44	5 265,34	17 059,86
	2006	7 477,07	4 583,49	3 097,37	15 157,93
Pozostałe	Ogółem	146 943,75	155 783,55	40 255,85	342 983,15
	2004	35 914,13	39 700,76	12 384,96	87 999,85
	2005	35 982,53	39 706,10	12 385,86	88 074,49
	2006	75 047,09	76 376,69	15 485,03	166 908,81
Działanie 4.3.	Rok	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego (pełni również rolę beneficjenta końcowego dla działań 2.5. i 3.4.)	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki	Wojewódzki Urząd Pracy	Razem
Szkolenia dla beneficjentów	Ogółem	112 554,03	22 898,82	23 215,75	158 668,60
	2004	37 521,52	7 632,94	7 742,49	52 896,95
	2005	37 524,15	7 632,94	7 742,49	52 899,58
	2006	37 508,36	7 632,94	7 730,77	52 872,07
Inne działania związane z realizacją Planu Promocji komponentu regionalnego ZPORR	Ogółem	112 554,03	22 898,82	23 215,75	158 668,60
	2004	37 521,52	7 632,94	7 742,49	52 896,95
	2005	37 524,15	7 632,94	7 742,49	52 899,58
	2006	37 508,36	7 632,94	7 730,77	52 872,07
Ogółem		961 694,51	774 833,04	355 674,31	2 092 201,86

2.2. Tabela finansowa

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące alokacji środków z funduszy strukturalnych przeznaczonych na finansowanie komponentu Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2004 - 2006 w podziale na poszczególne priorytety i działania (z wyłączeniem Priorytetu 4 - Pomoc Techniczna).

Priorytety/działania		%	Propozycje W EUR
Ogółem	z wyłączeniem działania 1.6 oraz Priorytetu 4 – PT	100,0	133.078.133
Priorytet 1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów z wyłączeniem działania 1.6		56,5	75.211.178
	1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego	27,9	37.100.000
	2. Infrastruktura ochrony środowiska	11,2	14.876.989
	3. Regionalna infrastruktura społeczna	8,5	11.300.000
	4. Rozwój turystyki i kultury	7,1	9.500.000
	5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	1,8	2.434.189
Priorytet 2 Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach		16,8	22.366.955
	1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia	4,3	5.800.000
	2. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne	4,4	5.900.000
	3. Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa	2,1	2.830.094
	4. Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi	2,7	3.536.938
	5. Promocja przedsiębiorczości	1,7	2.199.923
	6. Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy	1,6	2.100.000
Priorytet 3 Rozwój lokalny		26,7	35.500.000
	1. Obszary wiejskie	13,2	17.500.000
	2. Obszary podlegające restrukturyzacji	4,2	5.600.000
	3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe	3,6	4.800.000
	4. Mikroprzedsiębiorstwa	2,0	2.700.000
	5. Lokalna infrastruktura społeczna	3,7	4.900.000

Podział środków na poszczególne lata (w EUR)

Priorytety/działania	%	Alokacja	2004	2005	2006
			23,37%	33,38%	43,25%
Ogółem	100	133 078 133,00	31 100 359,68	44 421 480,80	57 556 292,52
Priorytet 1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów	56,5	75 211 178,00	17 576 852,30	25 105 491,22	32 528 834,49
1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego	27,9	37 100 000,00	8 670 270,00	12 383 980,00	16 045 750,00
2. Infrastruktura ochrony środowiska	11,2	14 876 989,00	3 476 752,33	4 965 938,93	6 434 297,74
3. Regionalna infrastruktura społeczna	8,5	11 300 000,00	2 640 810,00	3 771 940,00	4 887 250,00
4. Rozwój turystyki i kultury	7,1	9 500 000,00	2 220 150,00	3 171 100,00	4 108 750,00
5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	1,8	2 434 189,00	568 869,97	812 532,29	1 052 786,74
6. Rozwój transportu miejskiego w aglomeracjach					
Priorytet 2 Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach	16,8	22 366 955,00	5 227 157,38	7 466 089,58	9 673 708,04
1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia	4,3	5 800 000,00	1 355 460,00	1 936 040,00	2 508 500,00
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne	4,4	5 900 000,00	1 378 830,00	1 969 420,00	2 551 750,00
3. Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa	2,1	2 830 094,00	661 392,97	944 685,38	1 224 015,66
4. Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi	2,7	3 536 938,00	826 582,41	1 180 629,90	1 529 725,69
5. Promocja przedsiębiorczości	1,7	2 199 923,00	514 122,01	734 334,30	951 466,70
6. Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy	1,6	2 100 000,00	490 770,00	700 980,00	908 250,00
Priorytet 3 Rozwój lokalny	26,7	35 500 000,00	8 296 350,00	11 849 900,00	15 353 750,00
1. Obszary wiejskie	13,2	17 500 000,00	4 089 750,00	5 841 500,00	7 568 750,00

2. Obszary podlegające restrukturyzacji	4,2	5 600 000,00	1 308 720,00	1 869 280,00	2 422 000,00
3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe	3,6	4 800 000,00	1 121 760,00	1 602 240,00	2 076 000,00
4. Mikroprzedsiębiorstwa	2	2 700 000,00	630 990,00	901 260,00	1 167 750,00
5. Lokalna infrastruktura społeczna	3,7	4 900 000,00	1 145 130,00	1 635 620,00	2 119 250,00

2.3. System wdrażania

System wdrażania ZPORR oraz kontroli środków pochodzących z funduszy strukturalnych jest regulowany przez Rozporządzenie Rady Nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiające ogólne przepisy w sprawie Funduszy Strukturalnych, Rozporządzenie Komisji Europejskiej Nr 438/2001 z dnia 2 marca 2001 r. oraz Nr 448/2001 z dnia 2 marca 2001 r.

Niniejszy rozdział zawiera ustalenia dotyczące systemu wdrażania komponentu regionalnego Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (dotyczy projektów składanych przez Samorząd Województwa lub jego jednostki organizacyjne) zgodnie z wymogami określonymi w art. 18.2 (d) Rozporządzenia Rady Nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. Szczegółowe informacje dotyczące Instytucji Zarządzającej Podstawami Wsparcia Wspólnoty (CSF), Instytucji Płatniczej, Instytucji Zarządzających programami operacyjnymi oraz relacji pomiędzy nimi znajdują się w Podstawach Wsparcia Wspólnoty na lata 2004-2006

Kompetencje instytucji zaangażowanych w zarządzanie ZPORR

Podział funkcji w zakresie zarządzania i kontroli jednostek zaangażowanych we wdrażanie ZPORR został dokonany przy uwzględnieniu różnych zadań wykonywanych przez te jednostki.

Instytucja Zarządzająca ZPORR - Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego)

Instytucja Zarządzająca ZPORR (zgodnie z art. 34 Rozporządzenia Rady UE nr 1260/1999 oraz art. 4 Rozporządzenia KE nr 438/2001) jest odpowiedzialna między innymi za:

- skuteczność i prawidłowość zarządzania oraz wdrażania programu operacyjnego,
- zagwarantowanie, że wszystkie instytucje biorące udział w zarządzaniu i wdrażaniu ZPORR zachowują oddzielny system rachunkowości dla środków wspólnotowych albo odpowiedni kod księgowy dla wszystkich transakcji finansowych związanych z pomocą,
- zagwarantowanie przestrzegania przez projektodawców/Beneficjentów Końcowych, Instytucje Wdrażające i Instytucje Pośredniczące obowiązków dotyczących procesu przygotowania wniosków o refundację wydatków oraz wdrażania systemu zarządzania i kontroli (w zakresie finansowym zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów),
- przygotowanie oceny przed realizacją ZPORR oraz oceny w Uzupełnieniu Programu (ewaluacja ex-ante) (art. 41),
- przygotowanie we współpracy z Urzędami Marszałkowskimi Uzupełnienia Programu ZPORR oraz na etapie realizacji opracowanie ewentualnych poprawek do niego, następnie przekazywanie tych dokumentów do akceptacji przez Komitet Monitorujący ZPORR i przesłanie do Komisji Europejskiej (art. 34.3),

- zbieranie danych statystycznych i finansowych niezbędnych dla monitorowania postępów oraz przebiegu wdrażania ZPORR i przekazywanie ich Instytucji Zarządzającej Podstawami Wsparcia Wspólnoty, Jednostkom monitorująco-kontrolnym poszczególnych funduszy strukturalnych oraz Komisji Europejskiej (art. 34.1 (a)),
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji ZPORR (art. 34.1 (h)),
- przewodniczenie i prowadzenie sekretariatu Komitetu Monitorującego ZPORR (art. 35.2),
- zagwarantowanie zgodności z politykami Wspólnoty (przewidzianej w art. 12) wszystkich operacji podejmowanych w ramach ZPORR, jak też zapewnienie stosowania wspólnotowych zasad zawierania kontraktów publicznych oraz przekazywania o nich informacji (art. 34.1 (g)),
- zagwarantowanie, poprzez wykonywane działania kontrolne, w tym kontrole dokumentacji i kontrole „na miejscu”, że płatności dokonywane przez Beneficjenta Końcowego/projektodawcę są prawdziwe, kwalifikowalne i zostały faktycznie poniesione oraz odpowiednia dokumentacja jest dostępna, przechowywana i archiwizowana,
- sprawdzanie zestawień wydatków otrzymanych od Instytucji Pośredniczących (Urzędów Wojewódzkich) oraz potwierdzanie ich wobec Instytucji Płatniczej,
- weryfikację i potwierdzanie wniosków o refundację przedstawianych przez Instytucje Pośredniczące,
- sporządzanie zbiorczych wniosków o refundację wydatków poniesionych w ramach ZPORR i przekazywanie ich do Instytucji Płatniczej,
- przygotowywanie raportu o nieprawidłowościach przekazywanego do Instytucji Płatniczej na podstawie raportów o nieprawidłowościach przedstawianych przez Instytucje Pośredniczące,
- przygotowywanie, na podstawie informacji otrzymanych od Instytucji Pośredniczących, wieloletniej i rocznej prognozy wydatków (płatności) z funduszy strukturalnych i przekazywanie jej Instytucji Płatniczej,
- przedkładanie Komisji rocznego raportu na temat wdrażania programu, w ciągu sześciu miesięcy od zakończenia każdego pełnego roku kalendarzowego (zgodnie z art. 37 ust. 1 oraz art. 34 ust. 1 (c) Rozporządzenia Rady Nr 1260/1999) – w stosunku do pomocy wieloletniej,

- przedkładanie raportu końcowego w terminie sześciu miesięcy od ostatniej płatności dokonanej przez Instytucję Płatniczą – dla pomocy wdrażanej w okresie krótszym niż dwa lata,
- przeprowadzanie wspólnie z Komisją Europejską i Instytucją Zarządzającą CSF, po przekazaniu Komisji Europejskiej rocznego raportu implementacyjnego, rocznej oceny postępów we wdrażaniu programu oraz przygotowywanie odpowiedzi na rekomendacje Komisji (art. 34.2),
- organizowanie we współpracy z Komisją Europejską, Instytucją Zarządzającą CSF oceny programu po zakończeniu jego realizacji (ewaluacja ex-post) (art. 42 i 43); do zadań Instytucji Zarządzającej należy także na bieżąco inicjowanie badań nad efektywnością wykorzystywanych instrumentów i systemu wdrażania (ewaluacja on-going),
- przechowywanie wszelkiej dokumentacji związanej z realizacją projektów w ramach ZPORR co najmniej przez 3 lata od daty płatności salda końcowego programu przekazanej przez KE.

Instytucja Zarządzająca ZPORR podejmuje decyzje w sprawie zmian i przesunięć środków w ramach priorytetów ZPORR. O decyzjach tych, w ciągu miesiąca od zatwierdzenia ich przez Komitet Monitorujący ZPORR, jest informowana Komisja Europejska. (art. 34.3). Każda zmiana w udziale funduszy strukturalnych i realokacji w ramach priorytetów ZPORR będzie dokonywana przez Komisję Europejską w porozumieniu z Instytucją Zarządzającą CSF w ciągu 4 miesięcy od zatwierdzenia jej przez Komitet Monitorujący ZPORR (art. 34.3).

Instytucja Płatnicza - Ministerstwo Finansów (Departament Obsługi Funduszy Pomocowych)

Instytucją Płatniczą dla projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, w znaczeniu art. 9 (o) Rozporządzenia Rady Nr 1260/1999, jest Departament Obsługi Funduszy Pomocowych w Ministerstwie Finansów.

Do zadań Instytucji Płatniczej należy w szczególności:

- obsługa rachunków funduszy i programów, na których gromadzone są środki funduszy strukturalnych na poziomie Instytucji Płatniczej,

- weryfikacja zestawień wydatków z funduszy strukturalnych otrzymanych od Instytucji Zarządzającej ZPORR (Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej),
- certyfikowanie wobec Komisji Europejskiej, że zestawienia wydatków w ramach ZPORR są przygotowane na bazie wiarygodnych i weryfikowalnych dokumentów, zgodnie z certyfikatem sporządzonym według wzoru określonego w Załączniku 2 do Rozporządzenia Komisji Nr 438/2001,
- przekazywanie zbiorczych raportów na temat nieprawidłowości finansowych na podstawie raportów otrzymanych od Instytucji Zarządzającej ZPORR
- przygotowywanie i przesyłanie do Komisji Europejskiej wniosków o refundację wydatków w ramach ZPORR, zgodnie z art. 9 Rozporządzenia Komisji Nr 438/2001, wraz z załączonymi: zestawieniem wydatków oraz kwot odzyskiwanych, certyfikatem sporządzonym zgodnie ze wzorem określonym w Załączniku 2 do Rozporządzenia Komisji Nr 438/2001 i zbiorczym raportem o nieprawidłowościach wraz z informacją o sposobach ich usunięcia,
- przekazywanie Komisji Europejskiej - nie później niż do 30 kwietnia każdego roku - rocznej prognozy wydatków dla bieżącego i następnego roku,
- przedkładanie Komisji Europejskiej potwierdzonego oświadczenia o faktycznie opłaconych wydatkach w ciągu sześciu miesięcy od ostatecznego terminu płatności, określonego w decyzji przyznającej środki w ramach ZPORR,
- zagwarantowanie, że Beneficjenci Końcowi będą otrzymywali płatność w ramach ZPORR w możliwie najszybszym czasie i w pełnej wysokości,
- gromadzenie, wyodrębnionymi kanałami monitoringu finansowego, informacji statystycznych i finansowych na potrzeby Instytucji Zarządzającej CSF i Krajowego Komitetu Monitorującego CSF,
- nadzór nad sprawnością działania bazy danych monitoringu (SIMIK).
- przygotowywanie wytycznych dotyczących zarządzania finansowego i kontroli finansowej programu oraz nadzorowanie i kontrolowanie ich realizacji w Instytucji Zarządzającej ZPORR i Instytucjach Pośredniczących w zarządzaniu,
- przechowywanie wytycznych dotyczących systemów zarządzania finansowego i kontroli finansowej programu oraz nadzorowanie i kontrolowanie ich wdrażania w Instytucji Zarządzającej ZPORR i Instytucjach Pośredniczących.

Jednostki monitorująco-kontrolne

Instytucja Zarządzająca ZPORR współpracuje w dziedzinie kontroli wykorzystywania funduszy strukturalnych z krajowymi Jednostkami monitorująco-kontrolnymi fundusze strukturalne, utworzonymi w ramach Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (dla ERDF i ESF). Jednostki monitorująco-kontrolne są niezależne od Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Do zadań jednostek odpowiedzialnych za monitorowanie i kontrolę wydatków w ramach każdego z funduszy strukturalnych należy między innymi:

- gromadzenie danych, sprawdzanie i kontrola wydatków w układzie poszczególnych funduszy strukturalnych,
- monitorowanie i kontrola poprawności zakwalifikowania danych wydatków do finansowania z poszczególnych funduszy,
- przedkładanie instytucji płatniczej deklaracji wydatków dotyczących poszczególnych funduszy,
- sprawowanie kontroli przestrzegania ustalonych reguł oraz systemu dostarczania pomocy z danego funduszu na wszystkich poziomach wdrażania ZPORR (beneficjanci końcowi, w tym instytucje wdrażające, instytucje pośredniczące, instytucja zarządzająca ZPORR),
- cykliczne przygotowywanie raportów dla potrzeb zarządzania krajowego,
- współpraca na zasadach udziału eksperckiego, przy planowaniu i przeprowadzaniu kontroli pogłębionej, w tym przy określaniu próby do wrywkowej kontroli projektów realizowanych z poszczególnych funduszy w ramach ZPORR (ERDF, ESF),
- przechowywanie wszelkiej dokumentacji związanej z realizacją projektów w ramach poszczególnych funduszy, co najmniej przez 3 lata od daty ostatniej płatności przekazanej przez komisję europejską w ramach ZPORR.

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki

- jako Instytucja Pośrednicząca w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR

13.

W Instytucji Pośredniczącej są opracowywane i stosowane procedury sprawdzające dostarczanie wyrobów i usług oraz prawdziwość poniesionych wydatków. Procedury te zapewniają spełnianie warunków ustanowionych w odpowiedniej decyzji Komisji Europejskiej oraz przez przepisy krajowe i wspólnotowe dotyczące w szczególności

kwifikowalności kosztów, zamówień publicznych, pomocy państwa (łącznie z przepisami dotyczącymi łączenia pomocy), ochrony środowiska i równości szans kobiet i mężczyzn.

Procedury te uwzględniają wytyczne oraz obowiązki, dotyczące przygotowywania wniosków o refundację poniesionych wydatków, określone przez Instytucję Płatniczą oraz wynikające z porozumienia zawartego z instytucją Zarządzającą ZPORR i Instytucją Płatniczą. Ww. procedury przewidują zachowanie śladów weryfikacji indywidualnych operacji na miejscu poprzez poświadczanie skontrolowanych dokumentów (tj. złożenie podpisu osoby przeprowadzającej weryfikację) oraz sporządzenie protokołu z kontroli. Dokumentacja dotycząca zrealizowanych działań sprawdzających zawiera w szczególności:

Do głównych funkcji Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego, jako Instytucji Pośredniczącej w zarządzaniu należy:

- przewodniczenie i obsługa prac Podkomitetu Monitorującego komponent regionalny ZPORR,
- zarządzanie wojewódzkim systemem zbierania informacji finansowych i statystycznych dotyczących działań i projektów realizowanych na terenie województwa, przekazywanie tych danych Instytucji Zarządzającej ZPORR, Instytucji Płatniczej a także jednostkom monitorująco-kontrolnym poszczególnych funduszy strukturalnych (ESF, ERDF) przy wykorzystywaniu systemu elektronicznego gromadzenia i przetwarzania danych SIMIK,
- zagwarantowanie zgodności z politykami Wspólnoty operacji podejmowanych na terenie województwa w kontekście stosowania wspólnotowych zasad zawierania kontraktów publicznych oraz przekazywania o nich informacji,
- formułowanie wniosków o finansowanie pomocy technicznej w regionie i przekazywanie ich do Instytucji Zarządzającej ZPORR,
- przygotowywanie kwartalnych raportów monitorowania komponentu wojewódzkiego ZPORR – na podstawie raportów Beneficjentów końcowych, w tym Instytucji Wdrażających - przy współpracy Urzędu Marszałkowskiego i przekazywanie ich, po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, do Instytucji Zarządzającej ZPORR,
- przygotowywanie raportów kwartalnych w zakresie wdrażania poszczególnych funduszy i przekazywanie ich, po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący, za pośrednictwem Instytucji Zarządzającej do właściwych krajowych jednostek monitorująco-kontrolnych ESF oraz ERDF,

- przygotowywanie we współpracy z Urzędem Marszałkowskim rocznych raportów z wdrażania komponentu wojewódzkiego ZPORR, i po przyjęciu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, przekazywanie ich Instytucji Zarządzającej ZPORR,
- przygotowanie we współpracy z Urzędem Marszałkowskim raportu z wdrażania komponentu wojewódzkiego na zakończenie programu i po akceptacji właściwego Podkomitetu Monitorującego, przekazanie do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

- jako Instytucja Pośrednicząca w finansowaniu komponentem regionalnym ZPORR

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki odpowiedzialny jest za:

- zagwarantowanie, w odniesieniu do komponentu regionalnego ZPORR, prawidłowości operacji finansowych poprzez wdrożenie systemu zarządzania i kontroli (w zakresie finansowym zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów i prowadzonych w odpowiedzi na uwagi i wnioski o podjęcie działań naprawczych),
- podpisywanie (po ocenie zgodności wniosków przedstawianych przez samorząd województwa - z zapisami ZPORR oraz Uzupełnienia Programu, wydawanej przez Instytucję Zarządzającą ZPORR) umów finansowych z Beneficjentami końcowymi określonymi w tych dokumentach, bądź wskazanymi przez Urząd Marszałkowski po konsultacji z Komitetem sterującym,
- weryfikację i potwierdzanie wydatków poniesionych w ramach komponentu regionalnego ZPORR do Instytucji Zarządzającej ZPORR (potwierdzanie płatności jest jednoznaczne z zaświadczeniem, że istnieje dokumentacja rejestrująca dokonanie płatności oraz wybór zadania nastąpił w sposób prawidłowy, z zachowaniem zasad wspólnotowego prawa),
- przedstawianie wniosków o płatność z funduszy strukturalnych do Instytucji Zarządzającej ZPORR,
- obsługę przepływu środków finansowych do Beneficjentów końcowych (Wydziały finansowe Urzędów Wojewódzkich),
- weryfikację wykorzystania środków w ramach ZPORR, w tym wizytacje projektów na miejscu,

- zbieranie informacji nt. zaistniałych nieprawidłowości we wdrażaniu komponentu wojewódzkiego i przekazywanie ich do Instytucji Zarządzającej ZPORR; przygotowywanie rocznego raportu o nieprawidłowościach w realizacji komponentu wojewódzkiego,
- przygotowywanie rocznej prognozy wydatków (płatności) z funduszy strukturalnych w ramach komponentu wojewódzkiego i przekazywanie jej do Instytucji Zarządzającej ZPORR,
- dokonywanie, na podstawie przedstawionych i zweryfikowanych dokumentów, płatności (zwrotu poniesionych wydatków) na rzecz Beneficjentów końcowych, w tym Instytucji Wdrażających,
- przechowywanie wszelkiej dokumentacji związanej z realizacją projektów w ramach ZPORR, co najmniej przez 3 lata od daty ostatniej płatności przekazanej przez KE w ramach programu operacyjnego.
- zapewnienie, że wszyscy Beneficjenci końcowi, w tym Instytucje Wdrażające na terenie województwa, są w pełni poinformowani o obowiązkach w zakresie zarządzania finansowego wydatków współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych.

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

- jako jednostka uczestnicząca w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR

Do kompetencji Urzędu Marszałkowskiego należy między innymi:

- przygotowanie we współpracy z Instytucją Zarządzającą - Ministerstwem Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej - komponentu regionalnego Uzupełnienia Programu ZPORR odnoszącego się do województwa, w tym kryteriów wyboru projektów,
- przygotowywanie wniosków o wprowadzenie zmian do Uzupełnienia Programu i programu operacyjnego, następnie przekazywanie ich, po uzyskaniu pozytywnej rekomendacji Regionalnego Komitetu Sterującego, Podkomitetowi Monitorującemu komponent regionalny ZPORR, który następnie po pozytywnym zaopiniowaniu przekazuje je do akceptacji Komitetu Monitorującego ZPORR,
- identyfikacja wszystkich projektów (ERDF, ESF), przez wydzieloną komórkę organizacyjną, do finansowania w ramach komponentu wojewódzkiego na podstawie kryteriów zawartych w Uzupełnieniu Programu, następnie przekazywanie listy

wyselekcjonowanych projektów, zarekomendowanych przez Regionalny Komitet Sterujący wyborem projektów, do Instytucji Pośredniczącej (Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego) celem zawarcia przez tę Instytucję umowy finansowej ze wskazanymi Beneficjentami końcowymi (w tym Instytucjami Wdrażającymi),

- przewodniczenie i organizacja prac Regionalnego Komitetu Sterującego rekomendującego wybór projektów, prowadzenie jego sekretariatu,
- prowadzenie bazy danych nt. potencjalnych projektów kwalifikujących się do współfinansowania z funduszy strukturalnych w ramach komponentu wojewódzkiego ZPORR,
- formułowanie wniosków o finansowanie pomocy technicznej w regionie i przekazywanie ich za pośrednictwem Instytucji Pośredniczącej do Instytucji Zarządzającej ZPORR,
- zapewnienie informowania społeczeństwa o współfinansowaniu przez UE projektów realizowanych w ramach programu (między innymi udostępnianie formularzy wniosków),
- opracowywanie sprawozdania o informowaniu i promocji (część sprawozdania rocznego),
- współpraca ze Świętokrzyskim Urzędem Wojewódzkim w przygotowaniu kwartalnych i rocznych raportów, a także raportu końcowego nt. wdrażania komponentu wojewódzkiego ZPORR.

- jako jednostka wdrażająca komponent regionalny ZPORR

- na bieżąco otrzymuje kopie faktur wraz z potwierdzeniem faktyczności wydatków opisanych fakturami od jednostek odpowiedzialnych za zlecenie operacji zgodnie z postanowieniami umowy finansowania (w przypadku mniejszych i krócej trwających projektów, jeden wniosek o refundację na koniec projektu rozliczony jedną fakturą lub pakietem faktur),
- uczestniczy we wszystkich przetargach organizowanych przez wojewódzkie jednostki organizacyjne i współfinansowanych przez ERDF,
- ocenia kwalifikowalność prezentowanych w fakturach wydatków (w razie wątpliwości konsultuje się z Jednostką monitorująco-kontrolną właściwego funduszu (ERDF)),

- przesyła na bieżąco do Instytucji Pośredniczącej w zarządzaniu komponentem wojewódzkim ZPORR (Świętokrzyski Urząd Wojewódzki) kopie faktur, otrzymane od jednostek odpowiedzialnych za zlecenie operacji wraz z potwierdzeniami ich faktycznego wykonania,
- zwraca się o refundację poniesionych wydatków,
- przechowuje wszelką dokumentację związaną z realizacją projektów, co najmniej przez 3 lata od daty ostatniej płatności przekazanej przez Komisję Europejską w ramach ZPORR,
- wprowadza dane do systemu informatycznego SIMIK (zgodnie z wykonywanymi zadaniami).
- otrzymuje od jednostek odpowiedzialnych za zlecenie operacji, miesięczne, kwartalne oraz roczne raporty monitoringowe o realizowanych projektach w ustalonym formacie,
- sporządza kwartalne raporty monitoringowe z wdrażania projektów wraz z zestawieniem wydatków, następnie przekazuje je do Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego do 14 dnia roboczego następnego kwartału
- sporządza raporty roczne z wdrażania działań, wraz z zestawieniem wydatków i przekazuje je do Instytucji Pośredniczącej
- prowadzi bieżącą kontrolę i monitoring realizowanych projektów (kontrola na miejscu, opóźnienia projektu, przestrzeganie procedur przetargowych, zasad monitoringu, itp.), dokonuje okresowej analizy ryzyka powodzenia projektu,
- wykrywa nieprawidłowości w realizacji projektów i zgłasza je na bieżąco do Instytucji Pośredniczącej w zarządzaniu komponentem wojewódzkim ZPORR (Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego),
- prowadzi wyrywkowe kontrole sprawdzające faktyczność wydatków opisanych przedstawianymi fakturami,
- przedstawianymi fakturami,

Regionalny Komitet Sterujący ds. Rozwoju Regionalnego – Podkomitet ds. Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego

Regionalny Komitet Sterujący ds. Rozwoju Regionalnego – Podkomitet ds. Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego został powołany uchwałą nr 455/04 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 21 kwietnia 2004 r. Marszałek Województwa przewodniczy Podkomitetowi i zapewnia obsługę jego prac. Funkcję zastępcy pełni

Wojewoda oraz Wicemarszałek. Posiedzenia Podkomitetu odbywają się w zależności od intensywności napływu projektów. W skład Podkomitetu wchodzi:

- Przedstawiciele Instytucji Zarządzającej
- Przedstawiciele gmin
- Przedstawiciele powiatów
- Przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego
- Przedstawiciele samorządu gospodarczego
- Przedstawiciele organizacji pracodawców
- Przedstawiciele związków zawodowych
- Przedstawiciele środowisk nauki i edukacji
- Przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Podkomitet ds. Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego jest odpowiedzialny w szczególności za:

- a) opiniowanie i rekomendowanie Zarządowi dokumentów programowych ważnych dla polityki rozwoju województwa oraz propozycji zmian w tych dokumentach,
- b) opiniowanie i rekomendowanie Ramowych Planów Działań sporządzanych przez Instytucje Wdrażające dla wybranych działań Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, zgodnie z przyjętym systemem wdrażania,
- c) opiniowanie i rekomendowanie Zarządowi Województwa listy wniosków kwalifikujących się do wsparcia w ramach wdrażanych programów operacyjnych, wykonywanie zadań wynikających z realizacji Regionalnej Strategii Innowacji.

Dla właściwej oceny złożonych wniosków Podkomitet może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji. Szczegółowy skład i tryb pracy oraz Regulamin funkcjonowania Podkomitetu określa uchwała nr 455/04 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 21 kwietnia 2004 r.

Świętokrzyski Komitet Monitorujący Programy Rozwoju Regionalnego

Świętokrzyskiego Komitetu Monitorującego Programy Rozwoju Regionalnego został powołany na podstawie Zarządzenia Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2004 r.

W skład Komitetu weszli: przedstawiciele samorządów powiatowych i gminnych, samorządu województwa, partnerzy społeczni z organizacji pozarządowych, związków zawodowych pracodawców oraz reprezentanci środowisk naukowych z wyższych uczelni

regionu świętokrzyskiego. Komitet w trakcie pierwszego spotkania podjął uchwałę w sprawie przyjęcia regulaminu Komitetu, zostały także omówione zadania Komitetu.

Komitet Monitorujący ZPORR jest niezależnym organem opiniotwórczo-doradczym Instytucji Pośredniczącej (Urzędu Wojewódzkiego) w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR. Jest odpowiedzialny m.in. za zatwierdzanie raportów monitoringowych przed przekazaniem ich do Instytucji Zarządzającej i Instytucji Płatniczej, zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów oraz wskaźników monitorowania.

Beneficjenci końcowi

Dla projektów współfinansowanych ze środków ERDF w ramach Priorytetów I i III ZPORR, beneficjenci końcowi oznaczają instytucje oraz firmy publiczne i prywatne odpowiedzialne za zlecenie operacji. Beneficjent końcowy odpowiada za:

- realizację projektu;
- zorganizowanie przetargu, gdy jest to wymóg prawa wspólnotowego czy krajowego oraz podpisanie umowy z wykonawcą projektu;
- monitorowanie i raportowanie wdrażania projektu, zgodnie z wytycznymi zawartymi w ZPORR, jego uzupełnieniu i procedurach wdrażania.

Wyjątkiem jest Działanie 3.4. Mikroprzedsiębiorstwa, gdzie beneficjentem końcowym jest Samorząd Województwa Świętokrzyskiego. Jako beneficjent końcowy, Urząd Marszałkowski odpowiada za:

- przyjmowanie wniosków od potencjalnych projektodawców,
- ocenę formalną złożonych wniosków projektowych (kontrola zgodności z wymogami zawartymi w ZPORR, UZPORR i w umowie pomiędzy beneficjentem końcowym a Instytucją Pośredniczącą),
- wybór projektów,
- podpisywanie umów z projektodawcami,
- monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów, łącznie z przygotowaniem okresowych raportów monitoringowych i przedkładaniem ich Instytucji Pośredniczącej,
- przygotowanie rocznego raportu monitoringowego nt. wdrażania Działania zawierającego ocenę oddziaływania i przekazywanie tego dokumentu do Instytucji Pośredniczącej i Zarządu Województwa Świętokrzyskiego,

- zapewnienie informowania społeczeństwa o współfinansowaniu ze środków UE projektów realizowanych w ramach ZPORR (dostępność do wniosków aplikacyjnych, znaki informacyjne, tablice pamiątkowe).

W ramach systemu wdrażania komponentu regionalnego ZPORR występują dwa rodzaje Beneficjentów końcowych:

- instytucje wdrażające, które są odpowiedzialne za zlecenie ostatecznemu beneficjentowi (w trybie ustawy o zamówieniach publicznych w zakresie jej obowiązywania) realizacji projektu inwestycyjnego lub wykonania usługi,
- ostateczni odbiorcy usług i inwestycji.

Instytucje Wdrażające

W ramach komponentu regionalnego ZPORR głównymi instytucjami wdrażającymi będą Wojewódzki Urząd Pracy (w zakresie ESF – Działanie 2.1., 2.3., 2.4.) oraz Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego (w zakresie ESF – Działanie 2.2., 2.5., 2.6., w zakresie ERDF – Działanie 3.4.).

Wojewódzki Urząd Pracy oraz Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego będą adresowały pomoc do grup docelowych (osób zagrożonych utratą zatrudnienia, kadr zarządzających, pracowników przedsiębiorstw, mikroprzedsiębiorstw) zwanych ostatecznymi beneficjentami za pośrednictwem m.in. wyspecjalizowanych instytucji i podmiotów, publicznych i prywatnych uczelni wyższych, instytucji naukowo-badawczych, organizacji pozarządowych, instytucji informacji i poradnictwa zawodowego i innych, zwanych końcowymi odbiorcami.

Instytucje Wdrażające realizujące projekty współfinansowane z ESF oraz projekty w zakresie infrastruktury i pomocy dla przedsiębiorstw współfinansowane z ERDF są odpowiedzialne zwłaszcza za:

- przyjmowanie wniosków aplikacyjnych od potencjalnych odbiorców pomocy (Ostatecznych beneficjentów),
- kontrolę formalną składanych wniosków z procedurami, kontrolę zgodności z zapisami programu operacyjnego i Uzupełnienia Programu oraz zapisami umowy finansowej zawartej pomiędzy Beneficjentem końcowym (Instytucją Wdrażającą) i Instytucją Pośredniczącą,
- przygotowywanie opinii dotyczących złożonych wniosków,

- podpisywanie umów z odbiorcami pomocy (jeżeli wcześniej - na podstawie odpowiedniej umowy – Świętokrzyski Urząd Wojewódzki przekazał to zadanie Instytucji Wdrażającej),
- przedkładanie Świętokrzyskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu wniosków o płatność (zestawień wydatków) i potwierdzanie kwalifikowalności wydatków,
- zwrot poniesionych wydatków Ostatecznym beneficjentom pomocy z rachunku Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego (jeżeli wcześniej - na podstawie odpowiedniej umowy – Świętokrzyski Urząd Wojewódzki przekazał to zadanie Instytucji Wdrażającej),
- monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów, w tym przygotowywanie przynajmniej raz na kwartał raportów o charakterze sprawozdania z realizacji programu (do raportu dołączane są kopie faktur oraz potwierdzenie kwalifikowalnych wydatków) i przedłożenie go Instytucji Pośredniczącej oraz do wiadomości Urzędu Marszałkowskiego,
- przygotowanie rocznego raportu z realizacji projektu zawierającego ocenę oddziaływania projektu, i przedłożenie do Instytucji Pośredniczącej oraz Urzędu Marszałkowskiego,
- wykrywanie nieprawidłowości i zgłaszanie ich na bieżąco do Instytucji Pośredniczącej (Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego) oraz odzyskiwanie dokonanych płatności od realizatora projektu,
- weryfikacje wykorzystania środków w ramach realizowanych projektów, w tym wizytacje na miejscu,
- zapewnienie informowania społeczeństwa o współfinansowaniu przez UE wdrażanych projektów w ramach komponentu regionalnego ZPORR (udostępnianie formularzy wniosków, znaki informacyjne i tablice pamiątkowe),
- przechowywanie wszelkiej dokumentacji związanej z realizacją projektu, co najmniej przez 3 lata od daty ostatniej płatności przekazanej przez Komisję Europejską w ramach komponentu regionalnego ZPORR.

Ostateczni odbiorcy

Do zadań Beneficjentów końcowych będących ostatecznymi odbiorcami usług i inwestycji należy między innymi:

- przedkładanie wniosków na realizację projektów do Urzędu Marszałkowskiego,
- zgodnie z zapisami umowy finansowej, przedkładanie wniosków o płatność do Instytucji Pośredniczącej (Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego),

- realizacja projektów przy zachowaniu zasad wspólnotowych i zaleceń z umów o udzielenie pomocy z funduszy strukturalnych,
- zlecenie wykonawcy (w trybie ustawy z zamówieniach publicznych w zakresie jej obowiązywania) realizacji projektu inwestycyjnego lub wykonania usługi,
- monitorowanie wdrażania projektu, w tym przygotowywanie przynajmniej raz na kwartał raportu z realizacji projektu (do raportu dołączane są kopie faktur oraz potwierdzenie kwalifikowalności wydatków) dla Instytucji Pośredniczącej oraz do wiadomości Urzędu Marszałkowskiego; na podstawie tego raportu Beneficjent końcowy może ubiegać się o refinansowanie poniesionych wydatków,
- przygotowanie rocznego raportu z realizacji projektu zawierającego ocenę oddziaływania projektu i przedłożenie go do Instytucji Pośredniczącej oraz Urzędu Marszałkowskiego,
- przechowywanie wszelkiej dokumentacji związanej z realizacją projektu, co najmniej przez 3 lata od daty ostatniej płatności przekazanej przez Komisję Europejską w ramach ZPORR.

Panele Ekspertów

Panel Ekspertów będzie stanowił niezależne ogniwo w systemie oceny projektów. Zadaniem Panelu Ekspertów będzie merytoryczna ocena projektów zgłoszonych w ramach ZPORR.

Opracowane są trzy listy ekspertów: na pierwszej znajdują się eksperci powołani przez Marszałka Województwa, na drugiej znajdują się eksperci reprezentujący instytucje regionalne, na trzeciej są eksperci powołani przez Wojewodę.

Funkcjonuje także czwarta lista ekspertów utworzona na poziomie krajowym. Znajdują się na niej eksperci m.in. z instytucji centralnych, uczelni wyższych, krajowych instytutów i stowarzyszeń naukowo-badawczych.

Regionalne listy ekspertów są przekazywane przez Marszałka Województwa do akceptującej wiadomości Instytucji Zarządzającej.

Listy ekspertów będą mogły być uzupełniane i rozszerzane o dodatkowych ekspertów w trakcie realizacji programu

Panele Ekspertów powoływane są przez Marszałka Województwa do oceny projektów z danej dziedziny spośród osób znajdujących się na listach ekspertów.

W skład Panelu Ekspertów wchodzi 3 ekspertów, tzn. po jednym z list regionalnych. Pierwszy spośród ekspertów pochodzi z listy Marszałka Województwa. Drugi pochodzi z listy instytucji o charakterze regionalnym. Trzeci ekspert pochodzi z listy

Wojewody. Marszałek Województwa każdorazowo powołuje Panel Ekspertów z list regionalnych zgodnie z zakresem przedmiotowym projektu. Jeżeli wartość projektu przekroczy 2 mln euro Marszałek powołuje dodatkowego eksperta z listy utworzonej na poziomie krajowym.

Harmonogram prac Paneli przygotowywany przez Oddział Wyboru Projektów w Departamencie Rozwoju Regionalnego i Współpracy z Zagranicą Urzędu Marszałkowskiego, uzależniony będzie od ilości zgłoszonych projektów w ramach poszczególnych Działań. Będzie on dostępny w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego.

Każdy Panel będzie pracował zgodnie z Regulaminem opracowanym przez Instytucję Zarządzającą.

Tryb wyboru projektów dla Priorytetów I i III ¹

Propozycje projektów przygotowane w formie standardowego wniosku aplikacyjnego Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego należy składać do Departamentu Rozwoju Regionalnego i Współpracy z Zagranicą w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego. Oddział Wyboru Projektów będzie odpowiadał za dokonanie oceny kompletności złożonych wniosków oraz ich oceny pod względem formalnym. W przypadku stwierdzenia braków lub nieprawidłowości wnioski zostaną zwrócone wnioskodawcom w celu dokonania stosownych poprawek.

Oceny merytorycznej i technicznej projektów dokonuje Panel Ekspertów powołany do oceny projektów w ramach danego działania. W trakcie oceny Panel Ekspertów przyznaje projektom punkty zgodnie z kryteriami zawartymi w Uzupełnieniu ZPORR i przyjętymi przez Komitet Monitorujący ZPORR.

Efektom pracy Panelu Ekspertów jest lista rankingowa rekomendowanych projektów kwalifikujących się do dofinansowania w ramach Programu. Lista ta jest przekazywana do RKS - Podkomitetu ds. Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego. RKS ocenia projekty pod kątem zgodności ze strategią województwa. RKS może zmienić kolejność projektów na liście rankingowej. Zmiana na liście rankingowej RKS wymaga każdorazowego uzasadnienia. Ostateczna wersja listy rankingowej jest rekomendowana Zarządowi Województwa.

Na podstawie pozytywnej rekomendacji Podkomitetu Zarząd Województwa podejmuje decyzję o wyborze projektów. Projekty są przekazywane do Instytucji

1. ¹ z wyjątkiem Działań 1.6 i 3.4

Pośredniczącej (Wojewoda), która podpisuje umowy o przyznaniu dofinansowania na realizację projektu z beneficjentami końcowymi.

Szczegółowe procedury wyboru projektów zostały opisane w *Uzupełnieniu ZPORR* i w *Podręczniku wdrażania ZPORR*.

Ocena i wybór projektów

Instytucja Wdrażająca ogłasza konkurs na opracowanie projektów wynikających z Ramowego Planu przyjętego na dany rok. Projektodawcy przygotowują projekt w standardzie wniosku aplikacyjnego dla Europejskiego Funduszu Społecznego lub Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (w przypadku Działania 3.4.) i składają go do Instytucji Wdrażającej.

Instytucja Wdrażająca dokonuje kontroli formalnej złożonych wniosków. W przypadku stwierdzenia braków formalnych, wniosek jest zwracany Projektodawcy wraz z informacją o rodzaju braków. Projektodawca może ponownie złożyć ten sam projekt w kolejnym terminie składania wniosków.

Ocenę merytoryczną wniosków (działania, metodyka, personel, propozycja finansowa) przeprowadza Komisja Oceny Projektów (KOP) powołana przez Instytucję Wdrażającą, w skład której wchodzi m.in. przedstawiciele Marszałka, w tym przedstawiciel Instytucji Wdrażającej, oraz Wojewody. Tryb pracy Komisji Oceny Projektów określa stosowny regulamin. Ocena merytoryczna jest punktowa, zgodnie ze skalą ocen podaną w informacji dla Projektodawców w Podręczniku dla Projektodawcy. Po dokonaniu oceny projektów KOP sporządza protokół z posiedzenia i przygotowuje listę rankingową projektów, które otrzymały powyżej 60% możliwych punktów.

KOP rekomenduje Kierownikowi Instytucji Wdrażającej podpisanie umów z Projektodawcami (Wykonawcami), zgodnie z listą rankingową projektów. Kierownik Instytucji Wdrażającej podejmuje ostateczną decyzję o przyznaniu dofinansowania poszczególnym projektom (aż do wyczerpania dostępnych środków) i podpisuje umowy o przyznaniu dofinansowania na realizację projektów.

Przebieg środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz w ramach Działania 3.4 Mikroprzedsiębiorstwa

Środki z EFS i ERDF – w przypadku Działania 3.4 - (zaliczka/płatności okresowe) przekazywane są z Komisji Europejskiej na odpowiedni Rachunek Funduszowy w NBP, którego dysponentem jest Instytucja Płatnicza (Ministerstwo Finansów). Środki z Rachunku Funduszowego przekazywane są na Rachunek Programowy ZPORR prowadzony w NBP. Z

Rachunku Programowego środki zaliczki/płatności okresowej są przekazywane na Rachunek Programowy Instytucji Pośredniczącej (Świętokrzyski Urząd Wojewódzki) w regionalnym oddziale NBP. Instytucja Pośrednicząca przekazuje środki finansowe na rachunek Beneficjenta Końcowego pełniącego rolę Instytucji Wdrażającej. Projektodawca otrzymuje od Instytucji Wdrażającej środki na realizację projektu w formie tzw. dotacji, wypłacanych transzami.

Instytucja Wdrażająca weryfikuje wnioski płatnicze przekazywane przez projektodawcę i na ich podstawie sporządza zbiorczy wniosek o refundację dla Działania, przesyłany następnie do Instytucji Pośredniczącej.

Instytucja Pośrednicząca dokonuje weryfikacji wniosku w oparciu o zasady i wytyczne opisane w *Uzupełnieniu ZPORR* i w *Podręczniku wdrażania ZPORR*. Po potwierdzeniu wniosku przez Instytucję Pośredniczącą sporządza zbiorczy wniosek o refundację z EFS/ERDF dla województwa, przesyłany do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Środki z EFS w ramach Priorytetu 2 Programu oraz środki z ERDF dla Działania 3.4 przekazywane są projektodawcom na zasadzie dotacji. Dotacja jest podzielona na transze. Pierwsza transza (w wysokości 20% wartości projektu) przekazywana jest projektodawcy po podpisaniu umowy z Instytucją Wdrażającą lub po podpisaniu umowy z Wykonawcą wybranym w drodze przetargu, o ile projekt to przewiduje.

Z uwagi na fakt, że nie istnieją rachunki dla Działań ZPORR na poziomie Instytucji Wdrażających, instytucje te weryfikują wnioski płatnicze sporządzone przez projektodawców, natomiast przekazanie środków następuje bezpośrednio z rachunku programowego Instytucji Pośredniczącej.

Krajowe jednostki monitorująco-kontrolne funduszy strukturalnych:

- *ERDF – Ministerstwo Gospodarki*
- *ESF – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej*
- *EAGGF – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi*

Zadania krajowych jednostek monitorująco-kontrolnych funduszy strukturalnych

- upowszechnianie informacji na temat interwencji poszczególnych funduszy,
- przygotowanie procedur i formularzy ubiegania się o środki w ramach projektów finansowanych z poszczególnych funduszy,
- przygotowanie procedur wdrażania tych projektów,
- prowadzenie punktów konsultacyjnych dla beneficjentów, służących doradztwem w zakresie procedur oraz kwalifikowalności wydatków,

- gromadzenie danych, sprawdzanie i kontrola wydatków w układzie poszczególnych funduszy strukturalnych,
- monitorowanie i kontrola poprawności zakwalifikowania danych wydatków do finansowania (*eligibility*) z poszczególnych funduszy,
- przedkładanie Instytucji Płatniczej deklaracji wydatków dotyczących poszczególnych funduszy, sprawowanie kontroli przestrzegania ustalonych reguł oraz systemu dostarczania
- pomocy z danego funduszu na wszystkich poziomach wdrażania programów (Beneficjenci Końcowi, w tym Instytucje Wdrażające, Instytucje Pośredniczące, Instytucja Zarządzająca ZPORR),
- przedstawianie na podstawie kwartalnych sprawozdań Instytucji Pośredniczących w zarządzaniu ZPORR (Urzędów Wojewódzkich) oraz Instytucji Zarządzającej ZPORR, półrocznych i rocznych raportów z wdrażania poszczególnych funduszy na potrzeby Instytucji Zarządzającej Podstawami Wsparcia Wspólnoty, Instytucji Płatniczej, Krajowego Komitetu Monitorującego oraz Komisji Europejskiej,
- współpraca z Instytucją Płatniczą przy określaniu próby do weryfikacyjnej kontroli projektów realizowanych z poszczególnych funduszy (ESF, EAGGF oraz ERDF),
- udział w kontroli finansowej organizowanej przez Instytucję Płatniczą,
- przeprowadzenie na zlecenie Instytucji Płatniczej kontroli systemu zarządzania i przepływu środków z poszczególnych funduszy.

Promocja komponentu regionalnego

Wstęp

Promocja komponentu regionalnego będzie odbywała się w oparciu o Plan Działań Komunikacyjnych ZPORR w Województwie Świętokrzyskim na lata 2004-2006. Plan zawiera opis działań, które będą realizowane w województwie świętokrzyskim w związku z wymogiem promocji oraz upowszechniania informacji zawartym w Planie Promocji ZPORR „Wsparcie Rozwoju Regionalnego w Polsce ze Środków Funduszy Strukturalnych”.

Plan Promocji ZPORR „Wsparcie Rozwoju Regionalnego w Polsce ze Środków Funduszy Strukturalnych” zawiera szczegółowy opis celów działań informacyjnych i promocyjnych oraz określenie potencjalnych grup docelowych działań informacyjnych i promocyjnych oraz strategii informowania i promocji ZPORR, realizowane na poziomie regionalnym. Zrealizowanie tych działań w województwie jest warunkiem otrzymania współfinansowania w ramach Programu. Działania są zgodne z zapisami Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1159/2000 z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie środków promocyjnych i informacyjnych stosowanych przez państwa członkowskie odnośnie pomocy z funduszy strukturalnych.

Na szczeblu regionalnym Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego koordynuje działania informacyjne i promocyjne, między innymi poprzez inicjowanie wspólnych przedsięwzięć ze wszystkimi instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie ZPORR.

Wszystkie jednostki zaangażowane we wdrażanie ZPORR będą regularnie przekazywały raporty nt. podejmowanych przez nie działań informacyjnych i promocyjnych oraz stosowanych instrumentów. Świętokrzyski Urząd Wojewódzki oraz Wojewódzki Urząd Pracy będą przekazywały te informacje Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Świętokrzyskiego, który opracowywać będzie roczną zbiorczą informację nt. działań informacyjnych i promocyjnych związanych z wdrażaniem ZPORR na terenie województwa. Taki całościowy raport przekazywany będzie następnie do Instytucji Zarządzającej ZPORR. Raport roczny będzie zatwierdzany przez Świętokrzyski Komitet Monitorujący, który w ten sposób będzie miał możliwość przedyskutować sposób wdrażania Planu Działań.

Cele Planu Działań Komunikacyjnych

Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji 1159/2000, wszelkie działania informacyjne i promocyjne dotyczące pomocy dostępnej w ramach funduszy strukturalnych mają na celu zwiększenie świadomości opinii publicznej o rezultatach zaangażowania Unii Europejskiej w działania służące rozwojowi polskich regionów. Przy ocenie jakości i efektywności działań informacyjnych i promocyjnych powinno się również uwzględnić ich wpływ na skuteczną realizację regionalnego komponentu ZPORR. Szczególnie istotne jest skuteczne poinformowanie potencjalnych beneficjentów o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach ZPORR oraz o obowiązujących procedurach. Efektem tych działań ma być osiągnięcie przez region maksymalnego poziomu wykorzystania dostępnych funduszy poprzez realizację projektów najbardziej korzystnych dla rozwoju regionalnego województwa.

Cel ogólny Planu Działań Komunikacyjnych ZPORR:

“Zapewnienie powszechnego dostępu do informacji, dla skutecznego wykorzystania funduszy strukturalnych w regionie oraz promocja korzyści płynących z członkostwa Polski w Unii Europejskiej”.

Cele operacyjne:

- promocja Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i jego roli w redukowaniu różnic między regionami Wspólnoty oraz w przekształcaniu społecznym i ekonomicznym tych regionów;
- promocja Europejskiego Funduszu Społecznego i jego roli w rozwoju zasobów ludzkich oraz kształtowaniu postaw przedsiębiorczości przyczyniających się do zwiększania ilości miejsc pracy w regionie;
- zwiększenie świadomości społecznej na temat roli jaką odgrywa Unia Europejska i powiązane z nią instytucje w rozwoju województwa świętokrzyskiego i poprawie sytuacji ekonomicznej i społecznej regionu poprzez zapewnienie funduszy strukturalnych;
- zwiększanie szans na pełną absorpcję funduszy strukturalnych poprzez zapewnienie potencjalnym beneficjentom, władzom regionalnym i lokalnym oraz partnerom społeczno – gospodarczym powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach komponentu regionalnego ZPORR;
- zapewnienie przejrzystości uzyskiwania pomocy z funduszy strukturalnych poprzez udostępnienie faktycznym beneficjentom kompleksowej informacji z zakresu systemu zarządzania komponentem regionalnym ZPORR, ze szczególnym uwzględnieniem procedur związanych z przygotowaniem, oceną i wyborem projektów oraz ich realizacją i kontrolą;
- rozwijanie zasady partnerstwa i współpracy oraz realizacji wspólnych inicjatyw, w szczególności promujących równość szans między kobietami i mężczyznami oraz działających na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

Uczestnicy przedsięwzięć promocyjnych

Wszystkie instytucje biorące udział we wdrażaniu komponentu regionalnego ZPORR tj. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyski Urząd Wojewódzki, oraz Wojewódzki Urząd Pracy prowadzą działania informacyjne i promocyjne w dostosowaniu do roli jaką pełnią w całym systemie wdrażania ZPORR. Działania te będą prowadzone we współpracy z Instytucją Zarządzającą – Ministerstwem Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej.

W ramach poszczególnych instytucji odpowiedzialność przypisana jest w następujący sposób:

- Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Departament Rozwoju Regionalnego i Współpracy z Zagranicą.
- Świętokrzyski Urząd Wojewódzki – Biuro Zarządzania Funduszami Strukturalnymi.
- Wojewódzki Urząd Pracy

Obowiązki w zakresie informacji i promocji

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - jako instytucja uczestnicząca w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR:

- koordynuje działania informacyjne i promocyjne na szczeblu regionalnym,
- odpowiada za zapewnienie wszystkim potencjalnym beneficjentom powszechnego dostępu do informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia w ramach komponentu regionalnego ZPORR ze środków funduszy strukturalnych,
- zapewnia dostęp do ogólnych informacji o innych programach operacyjnych współfinansowanych przez Wspólnotę Europejską a dostępnych dla potencjalnych beneficjentów z terenu województwa świętokrzyskiego, wniosków aplikacyjnych oraz informacji o Instytucjach Zarządzających i Wdrażających te programy,
- upowszechnia informacje o funduszach wspólnotowych (ERDF oraz ESF), z których finansowane są projekty w ramach regionalnego komponentu ZPORR,
- przygotowuje i dystrybuje materiały informacyjne na temat komponentu regionalnego ZPORR i Uzupełnienia Programu – publikacje, broszury, ulotki, plakaty itp,
- przygotowuje materiały informacyjne w wersji elektronicznej oraz prowadzi stronę internetową,
- pełni funkcję głównego punktu kontaktowego (obok Wojewódzkiego Urzędu Pracy) dla potencjalnych beneficjentów,
- zapewnia pomoc w wypełnianiu wniosków,
- informuje o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach,

- informuje opinię publiczną o pracach Regionalnego Komitetu Sterującego ZPORR,
- przekazuje informacje o efektach wykorzystania środków strukturalnych w regionie,
- inicjuje i realizuje dodatkowe działania promocyjne i informacyjne na szczeblu regionalnym – konferencje, seminaria itp.
- opracowuje zbiorcze, roczne sprawozdanie na temat działań informacyjnych i promocyjnych, związanych z wdrażaniem komponentu regionalnego ZPORR na terenie województwa, oraz przekazuje ją Instytucji Zarządzającej ZPORR,
- współpracuje z Instytucją Zarządzającą i innymi instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie ZPORR w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych (wymiana informacji, wspólne przedsięwzięcia).

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki jako instytucja pośrednicząca w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR:

- upowszechnia informacje o procedurach finansowych, monitoringu i raportowaniu związanych z wdrażaniem komponentu regionalnego ZPORR,
- sprawuje nadzór nad przestrzeganiem przez beneficjentów zasad dotyczących stosowania środków informacyjnych i promocyjnych przez beneficjentów (na podstawie zapisów umów o finansowanie projektów),
- współpracuje z Instytucją Zarządzającą i innymi instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie ZPORR w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych (wymiana informacji, wspólne przedsięwzięcia).

Instytucje Wdrażające – wyspecjalizowane komórki Urzędu Marszałkowskiego, Wojewódzki Urząd Pracy:

- prowadzenie punktu informacyjnego dla potencjalnych Beneficjentów końcowych,
- informowanie o możliwościach korzystania ze wsparcia z funduszy strukturalnych oraz o procedurach dotyczących realizacji projektów w ramach powierzonego zakresu działań (udostępnienie formularzy, współpraca z instytucjami prowadzącymi szkolenia zawodowe, przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorstw, centrami szkoleniowymi i organizacjami pozarządowymi),

- informowanie odbiorców pomocy i opinii publicznej o roli jaką odgrywa w rozwoju zasobów ludzkich, szkoleniach zawodowych, wsparciu przedsiębiorczości,
- dystrybuowanie formularzy wniosków aplikacyjnych o środki z funduszy strukturalnych (w szczególności ESF ale także ERDF, wskazywanie także gdzie należy się zgłosić w przypadku innych funduszy i programów),
- udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące wypełniania formularzy aplikacyjnych o środki z funduszy strukturalnych niezbędnych do zakwalifikowania projektów do realizacji,
- informowanie o zasadach dotyczących współfinansowania projektów,
- upowszechnia wśród partnerów społecznych i opinii publicznej informacje na temat realizowanych projektów z zakresu rozwoju zasobów ludzkich i wspierania przedsiębiorczości oraz o możliwościach jakie stwarzają fundusze strukturalne w ramach ZPORR.

Grupy docelowe Planu Działań

Działania informacyjne i promocyjne będą skierowane przede wszystkim do:

- szeroko rozumianej opinii publicznej oraz mediów, zwłaszcza w zakresie promocji wizerunku Wspólnoty Europejskiej i jej instytucji oraz celów poszczególnych funduszy strukturalnych, a także korzyści dla regionu wynikających z wykorzystania pomocy UE,
- potencjalnych i rzeczywistych beneficjentów końcowych oraz potencjalnych odbiorców końcowych pomocy:
 - samorządów terytorialnych oraz podległych im placówek publicznych,
 - związków, porozumień i stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego,
 - szkół wyższych i placówek naukowo-badawczych,
 - instytucji użyteczności publicznej,
 - osób prawnych z udziałem samorządu terytorialnego,
 - organizacji turystycznych,
 - organizacji pozarządowych,
 - instytucji okołobiznesowych,
 - organizacji zawodowych i stowarzyszeń przedsiębiorców,

- potencjalnych odbiorców pomocy:
 - mikroprzedsiębiorstwa,
 - osoby zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej,
 - osoby zagrożone utratą pracy,
 - rolnicy i ich rodziny odchodzące z rolnictwa,
 - młodzież szkół ponadgimnazjalnych i studenci pochodzący z rodzin o niskich dochodach.

Zakres działań informacyjnych

Działania opisane w niniejszym Planie Działań uwzględniają wymogi rozporządzenia Komisji (WE) nr 1159/2000 w sprawie środków informacyjnych i promocyjnych stosowanych przez Państwa Członkowskie odnośnie Funduszy Strukturalnych oraz Planu Promocji ZPORR „Wsparcie Rozwoju Regionalnego w Polsce ze Środków Funduszy Strukturalnych”.

Poniżej opisane są działania promocyjne, które mają zastosowanie zarówno w przypadku ERDF jak i ESF, chociaż należy pamiętać, iż pewne specyficzne dokumenty, sesje szkoleniowe itp. będą miały zastosowanie tylko w odniesieniu do jednego z tych funduszy.

Przygotowanie zrozumiałych materiałów informacyjnych uwzględniających potrzeby potencjalnych końcowych odbiorców w województwie świętokrzyskim. Instytucja Zarządzająca ZPORR jest odpowiedzialna za publikację całości ZPORR i Uzupelnienia ZPORR oraz streszczeń obu dokumentów. W kompetencji regionu leży opublikowanie regionalnego komponentu ZPORR.

Szkolenia i seminaria dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów. Znaczna część tego zadania została już wykonana przez Urząd Marszałkowski, który był zaangażowany w przygotowanie projektów. Niezbędny jest dalszy wysiłek ukierunkowany na przygotowanie wysokiej jakości projektów umożliwiających wykorzystanie współfinansowania dostępnego w województwie w ramach wszystkich działań. Innym aspektem szkoleń jest zapewnienie zgodności projektów w fazie opracowania z wszystkimi wymogami programu oraz zachęcanie do generowania kolejnych projektów. Szkolenia i seminaria będą również potrzebne na etapie realizacji projektów, np. w przypadku mikroprzedsiębiorstw i projektów ESF.

Szkolenia te będą zwykle stanowić praktyczną pomoc dla beneficjentów w przygotowaniu i wdrażaniu projektów z uwzględnieniem ich doświadczeń oraz potrzeb. W szczególności szkolenia te obejmą:

- drogę administracyjną przy wyborze, zakontraktowaniu, monitoringu i finansowaniu projektu;
- szczegółowe omówienie wymogów stawianych projektom na poziomie działania np. kwalifikowalność, kryteria wyboru, wskaźniki, harmonogram czasowy, zamówienia publiczne, ocenę wpływu na środowisko, dostępność współfinansowania;
- przygotowanie wniosku aplikacyjnego, wniosku o płatność, raportów kwartalnych.

Odbiorcami szkoleń będą grupy beneficjentów, jakkolwiek wsparcie będzie udzielane w sposób ciągły także osobom indywidualnym. Jeśli będzie to możliwe, podczas seminariów wykorzystane zostanie doświadczenie instytucji uczestniczących już wcześniej w przygotowaniu, wyborze i wdrażaniu projektów.

Ponadto organizowane mogą być akcje promocyjne o charakterze bardziej ogólnym w celu zachęcenia do przygotowania kolejnych projektów. Spotkania te mogą być okazją do zasygnalizowania ciągłej dostępności funduszy w ramach działań, do których nie złożono jeszcze dostatecznej ilości projektów oraz poinformowania o ogólnych wymogach i procedurze administracyjnej.

Zapewnienie informacji na temat postępów we wdrażaniu komponentu regionalnego ZPORR oraz wpływu współfinansowania strony polskiej i unijnej. Informacja dotycząca wdrażania komponentu oraz jego efektów będzie przekazywana wszystkim partnerom oraz opinii publicznej za pomocą całego szeregu środków.

Urząd Marszałkowski, Świętokrzyski Urząd Wojewódzki, oraz Wojewódzki Urząd Pracy przygotowują stronę internetową poświęconą komponentowi regionalnemu ZPORR. Będzie ona zawierała szeroki zakres informacji na temat programu, w tym:

- kopie dokumentów programowych, porady, formularze, raporty, itd.
- informacje dla potencjalnych beneficjentów na temat dostępnej w bieżącej chwili pomocy w ramach ZPORR;
- informacje na temat wymogów i procedur obowiązujących podczas realizacji projektu;
- informacje przeznaczone dla opinii publicznej na temat postępów w realizacji komponentu regionalnego ZPORR oraz wkładu Wspólnoty w rozwój regionalny.

Urząd Marszałkowski i Świętokrzyski Urząd Wojewódzki będą organizować konferencje partnerskie promujące komponent regionalny ZPORR. Wydarzenia te będą miały miejsce przy okazji rozpoczęcia programu oraz składania raportów rocznych. Gośćmi tych konferencji będą także przedstawiciele regionalnych i lokalnych mediów. Informacja o wynikach posiedzeń Komitetu Monitorującego będzie dostępna mediom poprzez wywiady z przewodniczącym/zastępcą przewodniczącego lub przez notatki prasowe. Media będą również informowane o ważniejszych raportach z wdrażania Programu. Ponadto publikowana będzie informacja na temat niektórych projektów obrazujących wpływ realizacji ZPORR oraz współfinansowania unijnego, z możliwością wizytowania projektów na miejscu. Odbywać się będą inne akcje promocyjne, podczas których w formie prezentacji bądź ogólnie dostępnych materiałów promowane będą korzyści wynikające z funduszy strukturalnych oraz oddziaływanie komponentu regionalnego ZPORR.

Działania promocyjne w odniesieniu do projektów są wymagane w świetle Rozporządzenia 1159/2000 i obejmują:

- w przypadku inwestycji infrastrukturalnych, których całkowity koszt przekracza 3 miliony euro tablice informacyjne ustawiane na miejscu oraz stałe tablice pamiątkowe dla obiektów powszechnie dostępnych;
- w przypadku częściowo finansowanych szkoleń i etatów informacja w postaci plakatów, wzmianki w dokumentacji itp. w celu zapewnienia, że:
 - beneficjanci projektów szkoleniowych są świadomi, iż biorą udział w akcjach współfinansowanych przez Unię Europejską;
 - opinia publiczna jest świadoma roli Unii Europejskiej w realizacji takich działań jak szkolenia zawodowe, zatrudnienie, rozwój zasobów ludzkich;
- w przypadku inwestycji w przedsiębiorstwa, działań związanych z rozwojem lokalnego potencjału i innych działań otrzymujących pomoc finansową Wspólnoty informacja dla beneficjentów o ich udziale w operacji częściowo finansowanej przez Unię Europejską.

Budżet działań promocyjnych

	Rok	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki	Wojewódzki Urząd Pracy	Beneficjent końcowy dla działań 2.5. i 3.4.	Razem
Szkolenia dla beneficjentów	Ogółem	90 402,12	22 898,82	23 215,75	22 151,91	158 668,60
	2004	30 137,55	7 632,94	7 742,49	7 383,97	52 896,95
	2005	30 140,18	7 632,94	7 742,49	7 383,97	52 899,58
	2006	30 124,39	7 632,94	7 730,77	7 383,97	52 872,07
Inne działania związane z realizacją Planu Promocji ZPORR i Regionalnego Planu Działań Komunikacyjnych	Ogółem	90 402,12	22 898,82	23 215,75	22 151,91	158 668,60
	2004	30 137,55	7 632,94	7 742,49	7 383,97	52 896,95
	2005	30 140,18	7 632,94	7 742,49	7 383,97	52 899,58
	2006	30 124,39	7 632,94	7 730,77	7 383,97	52 872,07

3. Komponent Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004

3.1. Priorytety i działania wdrażane w ramach komponentu Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004

Priorytet I. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej oraz społecznej w regionie.

a. cele, poprzez które realizowany jest priorytet (cele operacyjne)

- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa,
- podniesienie jakości świadczonej opieki medycznej oraz poprawa dostępności usług medycznych,
- podniesienie standardów infrastruktury oświatowo – wychowawczej; szkolnictwa wyższego; turystyczno-sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej,
- poprawa jakości świadczonych usług z zakresu opieki społecznej.

b. uzasadnienie wyboru priorytetu

O atrakcyjności województwa oraz jakości życia jego mieszkańców świadczy w dużej mierze stan szeroko pojętej infrastruktury społecznej, do której zaliczamy m.in. szpitale, ośrodki zdrowia, szkoły, placówki opieki społecznej, jak również obiekty sportowo-rekreacyjne i turystyczne.

Pod względem infrastruktury służby zdrowia, nasz region plasuje się na jednym z ostatnich miejsc w Polsce. Województwo Świętokrzyskie dysponuje najmniejszą w kraju liczbą szpitali ogólnych. Pod względem liczby łóżek szpitalnych na 10 tys. mieszkańców plasujemy się na 10 miejscu w kraju. Trudna sytuacja finansowa zdecydowanej większości placówek służby zdrowia na terenie regionu nie pozwala na samodzielne sfinansowanie koniecznych inwestycji, bez których nie jest możliwe podniesienie jakości opieki medycznej jak również poprawa dostępności usług medycznych, zarówno podstawowych jak i specjalistycznych. W ramach Kontraktu Wojewódzkiego na 2004 r., oprócz zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, ujęte zostały również inwestycje wieloletnie. Na terenie Województwa Świętokrzyskiego na rok 2004 zarezerwowano środki na dofinansowanie trzech inwestycji wieloletnich: „Budowa Szpitala Onkologicznego w Kielcach”, „Rozbudowa Szpitala Miejskiego w Starachowicach” i „Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Opatowie”.

Istotnym czynnikiem, warunkującym rozwój społeczny i gospodarczy regionu jest również poprawa jakości kształcenia. Przy ograniczonych możliwościach finansowych samorządów wsparcie działań na rzecz unowocześnienia i rozbudowy bazy edukacyjnej uznano nie tylko za ważny, ale wręcz konieczny aspekt polityki regionalnej.

Województwo Świętokrzyskie posiada znaczny potencjał turystyczny, zarówno pod względem liczby zabytków historycznych jak i walorów przyrodniczych. Ponad połowa obszaru województwa poddana jest różnorodnym formom ochrony przyrody. W regionie znajdują się unikalne źródła wód mineralnych, stwarzające możliwość rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego, liczne szlaki turystyczne oraz pielgrzymkowe. Możliwości rozwoju sektora turystycznego, jako ważnego segmentu gospodarki, są jednak ograniczone przez brak wystarczającej infrastruktury turystycznej oraz rekreacyjno-sportowej. Przykładowo pod względem liczby miejsc noclegowych i liczby osób korzystających z noclegu Świętokrzyskie zajmuje przedostatnie miejsce w kraju.

Innym ważnym zagadnieniem, wymagającym dodatkowego wsparcia finansowego jest system opieki społecznej. Upadek schyłkowych gałęzi przemysłu oraz konieczność restrukturyzacji sektora produkcji żywności wiele osób stawia przed groźbą długotrwałego bezrobocia oraz wykluczenia społecznego. Instrumenty pomocy osobom starszym, dotkniętym ubóstwem, niepełnosprawnym, długotrwale chorym wciąż są niewystarczające w stosunku do wzrastających potrzeb w tym zakresie i bez dodatkowego wsparcia finansowego nie są w stanie zapewnić wysokiej jakości usług.

Poprawa jakości usług publicznych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty, aktywnie działającej opieki społecznej, jak również rozwój sektora turystycznego, generującego nowe miejsca pracy, w dużym stopniu będzie decydować o jakości życia mieszkańców regionu, ograniczeniu migracji wykształconej młodzieży poza województwo i może wpłynąć na tworzenie pozytywnego wizerunku regionu o wysokim standardzie szeroko rozumianego bezpieczeństwa społecznego.

c. spodziewane rezultaty priorytetu

- podniesienie jakości opieki medycznej oraz poprawa dostępności usług medycznych
- podniesienie jakości kształcenia
- wzrost atrakcyjności turystycznej regionu
- podniesienie jakości i dostępności opieki społecznej

<i>numer i nazwa działania</i> Działanie 1.1. Unowocześnianie i rozbudowa systemu ochrony zdrowia			
I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA	<i>numer i nazwa priorytetu</i> 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej oraz społecznej w regionie		
	<table border="1"> <tr> <td><i>cel działania</i> Podniesienie jakości świadczonej opieki medycznej oraz poprawa dostępności usług medycznych poprzez modernizację i rozbudowę szpitali i placówek służby zdrowia</td> <td><i>opis działania</i> W ramach działania będą dofinansowane inwestycje wieloletnie realizowane na terenie Województwa Świętokrzyskiego</td> </tr> </table>	<i>cel działania</i> Podniesienie jakości świadczonej opieki medycznej oraz poprawa dostępności usług medycznych poprzez modernizację i rozbudowę szpitali i placówek służby zdrowia	<i>opis działania</i> W ramach działania będą dofinansowane inwestycje wieloletnie realizowane na terenie Województwa Świętokrzyskiego
	<i>cel działania</i> Podniesienie jakości świadczonej opieki medycznej oraz poprawa dostępności usług medycznych poprzez modernizację i rozbudowę szpitali i placówek służby zdrowia	<i>opis działania</i> W ramach działania będą dofinansowane inwestycje wieloletnie realizowane na terenie Województwa Świętokrzyskiego	
<i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego			
2. BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY	<i>Beneficjent Końcowy</i> Samorząd Województwa, samorzady lokalne - powiatowe i gminne,		
	<i>Odbiorcy pomocy</i> placówki służby zdrowia: (szpitale ogólne, zakłady opiekuńczo - lecznicze i pielęgnacyjno - opiekuńcze, jednostki ratownictwa medycznego, jednostki prowadzące działalność z zakresu zapobiegania i zwalczania AIDS, zwalczania narkomanii oraz przeciwdziałania alkoholizmowi)		
3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI	Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Priorytetów 1 i 3 Regionalnego Programu Operacyjnego - Działanie 1.3. „Regionalna infrastruktura społeczna” oraz Działanie 3.5 „Lokalna infrastruktura społeczna”.		
4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ	Wsparcie udzielone w ramach działania nie będzie miało charakteru pomocy publicznej		

14.

<i>numer i nazwa działania</i> Działanie 1.2. Restrukturyzacja i unowocześnianie bazy: oświatowo - wychowawczej; szkolnictwa wyższego; turystyczno - sportowo - rekreacyjnej i kulturalnej	
CHARAKTERYSTYKA	<i>numer i nazwa priorytetu</i> 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej oraz społecznej w regionie

	<p><i>cel działania</i> Podniesienie atrakcyjności województwa oraz poprawa jakości życia mieszkańców regionu poprzez podniesienie standardów infrastruktury oświatowo - wychowawczej, szkolnictwa wyższego, turystyczno-sportowo - rekreacyjnej oraz kulturalnej.</p>	<p><i>opis działania</i> W ramach działania będzie można realizować projekty dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowy i modernizacji obiektów służących celom edukacyjno-wychowawczym, • Budowy i modernizacji obiektów dydaktycznych na terenie szkół wyższych, • Budowy i modernizacji obiektów służących celom sportowo-rekreacyjnym oraz turystycznym, • Budowy i modernizacji obiektów służących celom kulturalnym
<p><i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego</p>		
<p>2. <i>BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY</i></p>	<p><i>Beneficjent Końcowy</i> Samorząd Województwa, samorządy lokalne - powiatowe i gminne</p> <p><i>Odbiorcy pomocy</i> Szkoły podstawowe, przedszkola, gimnazja, licea ogólnokształcące i profilowane, szkoły zawodowe, szkoły artystyczne, centra kształcenia zawodowego i praktycznego oraz ośrodki dokształcania zawodowego, zakłady dokształcania nauczycieli i biblioteki publiczne; szkoły wyższe; jednostki działające w sektorze turystycznym (hotele, restauracje, schroniska turystyczne, kempingi, pola biwakowe itp.), kluby sportowe, instytucje kulturalne;</p>	
<p>3. <i>KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI</i></p>	<p>Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach: Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój zasobów ludzkich” - Działanie 2.1 „Zwiększenie dostępu do edukacji – promowanie kształcenia ustawicznego”, Priorytetów 1 i 3 Regionalnego Programu Operacyjnego - Działanie 1.3. „Regionalna infrastruktura społeczna”, Działanie 3.5 „Lokalna infrastruktura społeczna”;</p>	
<p>4. <i>ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</i></p>	<p>Wsparcie udzielone w ramach działania nie będzie miało charakteru pomocy publicznej</p>	

<i>numer i nazwa działania</i> Działanie 1.3. Modernizacja bazy i podnoszenie standardu instrumentów opieki społecznej			
<i>I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA</i>	<i>numer i nazwa priorytetu 1</i> Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej oraz społecznej w regionie		
	<table border="1"> <tr> <td><i>cel działania</i> Podniesienie poziomu bezpieczeństwa społecznego poprzez stworzenie sprawnego systemu pomocy społecznej w regionie.</td> <td><i>opis działania</i> W ramach działania będzie można realizować projekty dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowy i modernizacji obiektów służących celom pomocy społecznej, • Stworzenia sprawnego systemu pomocy społecznej na poziomie lokalnym </td> </tr> </table>	<i>cel działania</i> Podniesienie poziomu bezpieczeństwa społecznego poprzez stworzenie sprawnego systemu pomocy społecznej w regionie.	<i>opis działania</i> W ramach działania będzie można realizować projekty dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowy i modernizacji obiektów służących celom pomocy społecznej, • Stworzenia sprawnego systemu pomocy społecznej na poziomie lokalnym
	<i>cel działania</i> Podniesienie poziomu bezpieczeństwa społecznego poprzez stworzenie sprawnego systemu pomocy społecznej w regionie.	<i>opis działania</i> W ramach działania będzie można realizować projekty dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowy i modernizacji obiektów służących celom pomocy społecznej, • Stworzenia sprawnego systemu pomocy społecznej na poziomie lokalnym 	
<i>zakres geograficzny – lokalizacja</i> obszar całego województwa świętokrzyskiego			
<i>2. BENEFICJENCI/ ODBIORCY POMOCY</i>	<i>Beneficjent Końcowy</i> Samorząd Województwa, samorządy lokalne - powiatowe i gminne		
	<i>Odbiorcy pomocy</i> placówki społeczno - wychowawcze, domy pomocy społecznej,		
<i>3. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI</i>	Działanie niniejsze uzupełnia działania podejmowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego - Działanie 1.3. „Regionalna infrastruktura społeczna”, Działanie 2.4. „Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi”, Działanie 3.5 „Lokalna infrastruktura społeczna”;		
<i>4. ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI UE W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ</i>	Wsparcie udzielone w ramach działania nie będzie miało charakteru pomocy publicznej		

3.2. Finansowanie komponentu Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004

Wysokość środków z Budżetu Państwa przeznaczonych na współfinansowanie Kontraktu Wojewódzkiego określono w Programie Wsparcia na rok 2004, przyjętym Rozporządzeniem Rady Ministrów w dniu 16 marca 2004 r. Zasady dotyczące płatności, wnioskowania i uruchomienia lub przesunięcia środków podlegają przepisom ustawy o finansach publicznych z dnia 26 listopada 1998 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz.148 z późn. zm.) oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z 13 listopada 2003 r. (Dz. U. Nr 203, poz. 1966). Według zapisów zawartych w Programie Wsparcia na rok 2004, „poziom dofinansowania środkami z Budżetu Państwa zadań Kontraktu jest ustalany w toku negocjacji i może być zróżnicowany w zależności od typu i rodzaju zadania”.

Dofinansowanie zadań odbywa się w ramach określonych w Programie Wsparcia priorytetów i działań. Przewidziano wsparcie finansowe inwestycji wieloletnich i zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Do inwestycji wieloletnich w Województwie Świętokrzyskim zaliczono trzy zadania: „Budowę Szpitala Onkologicznego w Kielcach”, „Rozbudowę Szpitala Miejskiego w Starachowicach” i „Rozbudowę Szpitala Powiatowego w Opatowie”.

Ponadto w Kontrakcie Wojewódzkim zabezpieczono środki na współfinansowanie projektów realizowanych w ramach ZPORR z funduszy strukturalnych Wspólnoty Europejskiej, z uwzględnieniem projektów z priorytetu Pomoc Techniczna i kosztów operacyjnych wdrażania jak również na współfinansowanie programów Inicjatywy Wspólnoty Europejskiej INTERREG III, z uwzględnieniem projektów z programu Pomoc Techniczna oraz kosztów operacyjnych wdrażania. Przewidziano również dofinansowanie inwestycji w środki trwałe w zakresie regionalnych pasażerskich przewozów kolejowych.

Poniższa tabela przedstawia szczegóły dot. finansowania Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004.

Priorytet/ Działanie	Łącznie	Budżet Państwa	Jednostki Samorządu Terytorialnego	Inne publiczne
Priorytet I – Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej oraz społecznej w regionie	41 186 000	37 451 000	3 735 000	-
Działanie 1 - Unowocześnianie i rozbudowa systemu ochrony zdrowia	25 000 000	25 000 000		-
Działanie 2 - Restrukturyzacja i unowocześnianie bazy: oświatowo – 3wychowawczej; szkolnictwa wyższego; turystyczno-sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej		7 251 000		-
Działanie 3 - Modernizacja bazy i podnoszenie standardu instrumentów pomocy społecznej		5 200 000		-
Współfinansowanie ZPORR i INTERREG III	9 640 000	9 640 000	-	-
Inwestycje w środki trwałe w zakresie regionalnych pasażerskich przewozów kolejowych	12 500 000	12 500 000	-	-
RAZEM	63 326 000	59 591 000	3 735 000	-

3.3. System wdrażania komponentu Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004

Komponent Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego, realizowany w ramach Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004, wdrażany jest według zapisów Programu Wsparcia na rok 2004, przyjętego Rozporządzeniem Rady Ministrów w dniu 16 marca 2004 r.

Do zadań **Samorządu Województwa** w tym zakresie należy m.in. wytyczanie kierunków i prowadzenie polityki mającej na celu rozwój regionu. Szczegóły dotyczące zasad i form prowadzenia tej polityki określają zapisy ustawy o samorządzie województwa z dnia 5 czerwca 1998 r. (Dz. U. 1998 Nr 91 poz. 576) oraz ustawy o zasadach wspierania rozwoju regionalnego z 12 maja 2004 r. (Dz. U. z dnia 14 czerwca 2000 r.).

Kompetencje pozostałych podmiotów zaangażowanych w proces programowania, kontraktowania i wdrażania inwestycji w części niniejszego programu operacyjnego, realizowanej w ramach Kontraktu Wojewódzkiego na rok 2004, przedstawiono poniżej:

Komitet Monitorujący Program Wsparcia (powoływany przez Prezesa Rady Ministrów)

- monitoruje wdrażanie oraz ocenia efektywność i skuteczność realizacji działań podejmowanych w ramach Programu Wsparcia i ich zgodność z celem oraz priorytetami programu;
- zatwierdza, przed przedłożeniem Radzie Ministrów, informację z wykonania Programu Wsparcia na rok 2004, przygotowaną na podstawie sprawozdań sporządzonych przez Wojewodów.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego

- przygotowuje projekt strategii rozwoju regionalnego województwa i regionalnego programu operacyjnego oraz odpowiada za ich prawidłową realizację;
- przedstawia ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego wniosek o przyznanie środków na realizację programu operacyjnego;
- wybiera zadania do realizacji w ramach programu operacyjnego;
- powołuje Regionalny Komitet Sterujący ds. rozwoju regionu, będący ciałem opiniodawczo - doradczym, działającym przy Zarządzie Województwa;

- czuwa nad prawidłową realizacją zadań ujętych w Kontrakcie Wojewódzkim poprzez weryfikację raportów kwartalnych i rocznych składanych przez beneficjentów (podmioty uprawnione);
- na podstawie złożonych przez beneficjentów (podmioty uprawnione) raportów sporządza kwartalne i roczne sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji Kontraktu Wojewódzkiego.

Regionalny Komitet Sterujący ds. rozwoju regionu

- opiniuje i rekomenduje Zarządowi Województwa dokumenty programowe ważnych dla polityki rozwoju województwa;
- opiniuje i rekomenduje Zarządowi Województwa propozycje zmian w postanowieniach Kontraktu Wojewódzkiego;
- opiniuje i rekomenduje Zarządowi Województwa wnioski o dofinansowanie zadań niezbędnych dla skutecznej realizacji programu operacyjnego.

Wojewoda

- Monitoruje realizację Kontraktu Wojewódzkiego;
- Powołuje Świętokrzyski Komitet Monitorujący Programy Rozwoju Regionalnego objęte Kontraktem Wojewódzkim;
- Przygotowuje sprawozdania roczne z realizacji Kontraktu Wojewódzkiego, wykorzystując sprawozdania rzeczowo-finansowe złożone przez Zarząd Województwa oraz wyniki kontroli finansowych;
- Przygotowuje i przedkłada ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego ocenę po zakończeniu realizacji Kontraktu Wojewódzkiego.

Świętokrzyski Komitet Monitorujący Programy Rozwoju Regionalnego

- Monitoruje i ocenia efektywność i skuteczność realizacji priorytetów i działań podejmowanych w ramach Kontraktu Wojewódzkiego pod względem ich zgodności z celem Programu Wsparcia

- Opiniuje i zatwierdza, przed przekazaniem ministrowi właściwemu ds. rozwoju regionalnego, informacje z wykonania Kontraktu Wojewódzkiego, przygotowanej przez Wojewodę
- Opiniuje i rekomenduje propozycje zmian w postanowieniach Kontraktu Wojewódzkiego
- Monitoruje i ocenia działania w zakresie promocji i upowszechniania informacji o Kontrakcie Wojewódzkim

Beneficjenci (podmioty uprawnione)

- wybierają w drodze zamówienia publicznego (lub w inny sposób określony przepisami) bezpośrednich wykonawców inwestycji i dostawców usług i towarów dla realizacji poszczególnych zadań finansowanych w ramach kontraktu,
- wybierają ostatecznych odbiorców usług finansowanych z programów wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz projektów rozwoju zasobów ludzkich,
- wykonują wszelkie zaplanowane i finansowane działania niezbędne do osiągnięcia zaplanowanych etapów realizacji zadań,
- przygotowują harmonogramy płatności, nadzorują bezpośrednich wykonawców zadania, gromadzą dokumentację i dane pozwalające na pełną kontrolę sposobu realizacji zadania, składają informacje o stanie realizacji zadań.